

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

KPF 992 (32)

HARVARD COLLEGE
LIBRARY

FROM THE LIBRARY OF
ALBERT ANDREW HOWARD
POPE PROFESSOR OF LATIN

THE GIFT OF HIS SON
HERMANN HAGEN HOWARD
Class of 1916

RECEIVED OCTOBER 15, 1929

T. MACCI PLAVTI

M E R C A T O R.

EX RECENSIONE

ET CVM APPARATV CRITICO

FRIDERICI RITSCHELII.

ELBERFELDAE

R. L. FRIDERICH S

SVMP TVS FECIT

A. MDCCCLIV.

LONDINI

**WILLIAMS & NORGATE
DULAU & SOC.**

NEW-YORK

**B. WESTERMANN & SOC.
GARRIGUE & CHRISTERN**

VAENVMDANT.

KPF 492 (32)
~~Lp 26.195.5~~

✓
HARVARD COLLEGE LIBRARY
FROM THE LIBRARY OF
PROF. ALBERT A. HOWARD
OCT. 15, 1923

Mercator cum Bobiensis codicis quattuor quaterniones occupasset, ex horum primo atque extremo nihil hodie in membranis Ambrosianis superstes est: ad duos medios haec quas infra posui partes vel pötius particulae pertinent.

193. 194 = 247—265. 266—282	}	XXXVII
359. 360 = 283—301. 302—321		
A. a		
B. b		
C. c		
D. d	}	XXXVIII
369. 370 = 457—471. 472—487		
207. 208 = 488—503. 504—520		
93. 94 = 521—539. 540—555		
E. e		
467. 468 = ...—601. 602—619	}	XXXVIII
F. f		
G. g		
469 c. 470 c = ...—696. 697—713		
H. h		
83. 84 = 753—771. 772—790	}	

Et prioris quidem quaternionis, si ab una pagina 359 discesseris in qua pauca apparuerunt, membranae omnes aut percommode aut non incommode saltem legi potuerunt: item posterioris paginae 93. 94. Contra perpauca pristinae scripturae vestigia in pagina 84 supersunt, nihil praeter aliquot litterulas

IV

in 83, prorsus nihil in duabus membranis mediis, tam miserum in modum pessum datis ut ne sacrae quidem scripturae quidquam servant. Idemque in duas alias membranas dicam an membranarum lacinias (469 *a*. 470 *a* et 469 *b*. 470 *b*) cadit, propter id ipsum adeo ab Angelo Maio neglectas ut paginarum numeros nullos inscripserit.

Interiectarum autem quae perierunt membranarum intervallis satis exaequari superstitum inter v. 321 et 457, tem inter 713 et 753 partium ambitum facile, ubi calculos recte subduxeris, intelleges: praesertim si aliquid lacunarum illarum, quae v. 353. 401. 413 et 418. 433 signandae fuerunt, supplementum fuisse in Bobiensi libro, eundemque Palatinis non integriorem fuisse in ea scaena credideris quae vulgo tertia est actus quarti. Quanquam potuit ille profecto carere insiticio versu 745 unoque auctior esse post 731. — Verum qui a fabulae v. 556 ad 601 vulgo versus leguntur XLVIII prope omnes iambici, quibus quattuor accedunt a scaenarum inscriptionibus, vix sufficiunt ad trium paginarum *E. e* et 467 h. e. ad LVII versuum spatia complenda, ne si extitisse quidem in Bobiensi duos illos existimaveris qui post v. 598 scripti in Palatinis iterantur ante 844. Vt propemodum suspicer de hoc posteriore loco, quem suum occupare iudicavi, non hos tantum duos, sed simul aliquot vicinos casu aliquo in priorem locum olim traiectos fuisse earumque turbarum partem tantum ut fit ad Palatinos pertinuisse. — Praeterea haud scio an nimium fuerit, ex eis septenariis circiter XLVI, quos paginae *F. f. G* tenuerunt (nam in paginas *g* et 469 apprime quadrant qui supersunt usque ad 696 versus), undecim vel duodecim credere in binos dispestos fuisse. Atque in hac quoque parte reapse intercidisse aliquid, quod superesse in codice Bobiensi potuit, facile eae turbae persuadeant e nova fabulae *διασκευῇ*

repetendae, de quibus ad v. 620. 624 dixi, quarumque non immunem illum fuisse mox apparebit.

E deperditis quaternionibus vix quidquam dubitationis XXXIX incit, non paullum XXXVI. Et exitus quidem fabulae a v. 791 ad 1026 una cum Mostellariae primis versibus DLXXV quomodo per tres quaterniones XXXIX. XL. XLI, e quibus nihil aetatem tulit, et primam membranam quaternionis XLII dispertiti fuerint, etsi non licet ullo modo definire accuratius, tamen ubi ad iustum computum versuum paginarumque numeros revocaveris, sat probabilem prodire mensurae congruentiam cognoveris. — Initium autem Mercatoris ipso quaternionis XXXVI initio factum esse subscriptio eius quae in Bobiensi codice praecessit fabulae docet, quae est Epidicus. Eam enim subscriptionem iam Parergon p. 297 significavi hanc esse in paenultima pagina (315) quaternionis XXXV:

EPIDICUS
INCIPIT

EXPLICIT
MERCATOR

FELICITER

Huius autem membranae cum ultima pagina (316) scriptura omni vacet, proclivis sane coniectura fuit, aut hac ipsa in pagina scripturum fuisse librarium didascaliam fabulae cum argumento metrico, aut eiusmodi nihil transcribendum habuisse: unde consecuturum esset sane in prima pagina quaternionis XXXVI exorsam esse primam scaenam sive prologum fabulae. Quodsi huic prologo, quippe ex circiter senariis concluso, sex paginas tribueris, unam autem actus II. scaenae I. senariis 228 — 246, quae relictæ sunt novem paginae non profecto expleri mediis partibus videbuntur h. e. tribus senariis cum duarum scaenarum inscriptionibus, septenariis autem octo: quando ut consuetudinem ita fidem prorsus excedit

VI

ex cxi septenariis bifariam divisos LIII fuisse: tot enim versuum ad illos cxviii accessione opus est ut novem paginarum mensurae, quae clxxi versus poscit, satisfiat. Quodsi de more usitato cxi septenariis bipertitos ad summum xx tribueris, vel sic tamen circiter xxxiii versus deerunt, quos haud facile dicas unde asciscamus. Nisi quidem duplici coniectura hac utare: primum ut praeter id quod esse consentaneum supra diximus, primam quaternionis paginam credas argumentum fabulae et fortasse didascaliam occupasse: deinde ut aliquot olim versibus auctior prologus praeter sex paginas integras pertinuerit usque ad initium septimae: quem ad modum etiam Trinummi pagina 36 praeter tres versus prologi ultimos nihil continet. Nam de tam ampla lacuna, quanta duarum fere paginarum ambitus exaequetur, suspicandi causa in illa quidem fabulae parte nulla est.

Omnino enim aut omnia fallunt aut, si a singularium versuum vel accessione vel omissionem discesseris, talem prorsus qualem Palatini libri hanc fabulam etiam Bobiensis servabat, h. e. non qualis e Plauti manibus prodiit, sed secundis curis alicuius *διασκευαστοῦ* immutatam ad exemplum Stichi atque Persae. Nam eadem quod mutilarum in numero inde ab Ioannis Baptistae Pii temporibus habita est eamque ob causam imperitissimis supplementis interpolata post v. 829 et 956 insertis, id quidem quam pravo iudicio existimatum sit sensu verissimo iam Niebuhrius assecutus est, quantumvis ille infelix defensor noviciorum supplementorum illorum, Opuscul. histor. et philol. I p. 175 sq. Nec enim quidquam in ea quae nunc habetur fabula ad commodam argumenti explicationem desideratur, nisi quod et unius scaenae caput periisse ante v. 857, et non suum locum Syrae sermonem, quem post v. 804 reposuimus, in libris occupare apertissimum est: minimeque om-

nium Demiphonis uxor illa scilicet Peristrata erat cur ceteris personis adderetur non praeter necessitatem tantum sed etiam praeter rationem. Contra, cum desit nihil, aliquam multa redundant, aliquid etiam repugnat reliquae argumenti dispositioni: suntque haec ita comparata, ut etiam qui prudentiore iudicio utatur, non possit non duorum operam poetarum agnoscere. Nam satis prudenter negamus sane eos agere qui, sicubi discrepantia inter se vel moleste iterata in poetarum libris offenderint quae non posse conciliari appareat, ea continuo ad illud genus omnia referunt quod fere 'duplicis recensionis' nomine comprehenditur, nec ab eis 'dittographiis', quae librariorum interpretumve ludibunda sedulitate subnatae ipsa verborum sententiarum numerorum pravitate noviciam originem prodant, severiore iudicio talia discernunt quae satis bona per se, reliquis non ut simul legerentur addita sunt, sed ut pro eis, horum in locum substituta certo emendandi consilio sive eiusdem poetae sive alius, non librarii vel grammatici, verum item poetae. Velut ad genus prius tantum non omnia exempla 'dittographiae' in Trinummo Plautina indagatae referenda sunt: qualia quidem critico officium imponunt alterarum partium optandarum atque probandarum, damnandarum confidenterque expellendarum alterarum. Nec ulla est e Plautinis fabulis quin hac specie interpolationis, quam glossematum nomine notare consuevimus, identidem deformata sit: pertinentque huc e Mercatore praeter alia (ut v. 536. 745. 815, quibus sero intellexi versum 276 accedere) illae turbae quas componere ad v. 982 studuimus. Contra geminae recensionis h. e. dedita opera institutae *διασκευῆς*, quam non possis non ex ipsa antiquitate repetere, certissimo, nisi prorsus fallimur, indicio tribus in locis servati gemini sermones sunt, sententiarum tenore prorsus *παράλληλοι*: pri-

VIII

mum v. 369—372 et 373—375; deinde v. 150—165, pariterque v. 620—624, cum eis comparati qui utroque loco partim praecedunt partim subsequuntur. Has igitur partes non dubitamus una cum prologo fabulae aut toto aut prope toto illi aetati tribuere qua omnem poesim Plautinam studiose recultam esse singulasque fabulas, quo Plautinae festivitatis cupido populo denuo spectandae praeberentur, cum cura retractatas esse olim demonstravimus h. e. ineunti saeculo septimo. Talis autem recensio nova quam late patuerit, cum plerumque, ut nunc res est, accuratius definiri nequeat, tamen non nimis mirandum esse putamus sicubi etiam gravioris discrepantiae vestigia relicta sint. Tale est autem quod permirum consilio, cuius rationem prorsus non expedit, v. 529 Pasicompsae Lysimachus illa dicit *'tuo ero redempta's rursum: Ego te redemi illi: ille mecum oravit.'* Emit enim mulierem Lysimachus oranti Demiphoni qui non fuerat erus, non redemit Charino qui fuerat. Nec consulto simulare hoc, illud dissimulare credendus Lysimachus: alioqui nec de ove sexagenaria illa verba fecisset v. 524, nec, si forte iocum captare suspicere, mox tam seriam mirationem proderet, postquam iam per biennium rem habuisse cum amatore Pasicompsam comperit, nec ea interrogaret loquereturque v. 538 sqq. quae non potuit nisi cui de Charini amore nihil compertum esset. Quo accedit quod ne hoc quidem satis perspicitur, a quo tandem emere mulierem Demiphonis mandato Lysimachus, dum dominus illius Charinus a nave abest, potuerit. Hunc igitur nodum, inexplicabilem nobis, aut solvat qui potuerit, aut insigni argumento esse retractatae aliquando fabulae fateatur.

Haec autem si ratio universa est huius fabulae, etiam de singulis in promptu est quid sit iudicandum, si quae paullulum recedere a Plautina in verbis vel numeris proprietate

videantur. Quod genus, utpote excedens praefationis angustias, etsi dedita opera olim pertractandum erit, tamen tantum vel nunc affirmare licet, frustra esse qui talibus freti Mercatorem totam a Plauto abiudicare animum induxerint, hoc est eam fabulam quae et ingenii Plautini et aetatis et consuetudinis vere Plautinae ut manifesta ita luculenta documenta habeat plurima. Frigent quaedam in hac fabula, fateor, et frigent paullo plura quam in Persa notavi nuper. Velut vix satis dignum poeta *ad exemplar Siculi properante Epicharmi* videbitur, quod nimia profecto loquacitate et molestioribus ambagibus impatientem morae Charinum cum in scaena secunda actus primi Acanthio servus tum in quinti actus secunda (nobis tertia) Eutychus sodalis morantur. Item imitatore[m] potius Plauti quam Plautum prosopopoeiae illius putida frequentia arguit qua non tantum in prologo haec cumulantur v. 19. 25 sqq. *cura aegritudo, nimia elegantia, insomnia aerumna error terror fuga ineptia stultitia temeritas incogitantia, excors immodestia, petulantia cupiditas malevolentia auditas desidia inopia iniuria contumelia dispendium pauciloquium multiloquium*, sed etiam in reliqua fabula v. 162 *vis metus cruciatus cura iurgium inopia*, rursus v. 845 sqq. *uita amicitia uoluptas laetitia ludus iocus* una cum contrarii generis malis *ira inimicitia maerore lacrumis exitio inopia pertinacia stultitia exilio solitudine*, item v. 867 sqq. *spes salus victoria et cura miseria aegritudo lacrumae lamentatio*. Mitto nunc alia quaedam eius generis, olim huc rediturus: pauca esse in multitudine eorum assevero quae vel recte vel praeclare instituta Plautinae virtutis etiam in simplicioris argumenti tractatione tam vivam et sibimet constantem speciem prae se ferant, ut ne posse quidem ab alio scripta esse videantur: praesertim in tanta etiam verborum sermonis-

que antiquitate, quam a recentioris aetatis usu nec pauca nec dubia indicia separant.

Quod autem supra dixi eius scaenae, quae vulgo tertia numeratur actus ultimi, caput periisse temporum iniquitate, id haud scio an aliquo modo confirmetur eo argumentandi genere quod e Glossarii Plautini testimoniis petitum his fabulis identidem adhibui. Excerpta sunt in illo haec e Mercatore adverbia, quibus versuum unde sumpta sunt numeros ascripsi:

ampliter 98	neuif 150	gutta-
tim 205	efflictim 444	dissimu-
lanter	altrinsecus 977	

Non legitur hodie in hac fabula dissimulanter: quod cum inter v. 444 et 977 olim lectum esse appareat, aliquanto maiore ut puto probabilitate ad illum quem dixi locum referes quam ad eas quas v. 624. 732. 849 lacunas notavi.

Reizii et Hermannii ad Mercatorem perpaucae emendationes sunt: aliquanto plures, non multae, Lachmanni, quarum maximam partem commemoravi. Nam huius manu etsi in exemplaris Bipontini quod possedit marginibus longe plurima scripta sunt, haec tamen tam diligens industria ad Aldinae editionis Iuntinaeque tertiae (anno MDLIV proditae) discrepantem scripturam omnis spectat: quibus ille libris plus videtur iuvenis quam senex tribuisse.

Scr. Bonnae m. Febr. a. CICIOCCCLIII.

Postquam trimestrem in his plagulis adornandis operam officina consumpsit, paucarum admonitionum accessio subnata est. Et versuum quidem 114. 388. 398. 755, item eius qui primus est argumenti Sulpiciani, emendationes nostras paullo uberius enarrandi opportunitatem academicum officium prae-buit quo ad huius ipsius aetatis scholas Bonnenses proeomiati sumus. Item quibus rationibus servatum v. 942 *naugas*, v. autem 46. 118. 738. 960 revocatae *obiurigare*, *iurigandum purigas expurigationem* formae stabiliantur, expositum est in prooemio earum quae proxime instant hibernarum scholarum.

Praeterea quod primae Mercatoris paginae non sunt *Plauti*, sed *M. A. Plauti* (sic) Bothiano exemplo inscriptae, id si qui forte ex benevolentibus in eam partem interpretentur, ut de pristina fiducia deiectum sera me paenitentia expiare voluisse audacissimae illius coniecturae offensionem suspicentur, quam de propriis Sarsinatis poetae nominibus olim propositam nimis diu et ipse fovissem et aliorum favori commendassem: fatendum est laudem omnem tam salutis remedii typothetae Elberfeldensi deberi. Id igitur cum ego factum doleam, habebit cur sibi gratuletur, qui quamvis fortis nuper vindex et patronus exturbati a nobis *Marci Accii* extiterit, tamen mea sententia (et loquor equidem ex animi sententia) fortiore, quam quod e typothetae illius consensu petat, argumento nullo usus est. Nisi quidem fortitudinis est, Festi breviatorem '*Paulum Silentiarium*' tanquam e communis ignorationis silentiis in vitales luminis oras excitare: vel testes proferre '*codices*' Charisii: vel Asinariae Plautinae '*meliores codices omnes*' opponere Veteri Camerarii: vel inopem nominum poetam modo '*cognomine*' modo '*agnomine*' *Accius* ditare: vel ad alicuius *Auli Plautii* poetae cogitationem Haenelianam memoriam codicis alicuius Toletani detorquere sic ut

XII

fertur inscripti '*M. A. Plauti comoediae*': vel in iambici senarii talis *Quaré pro facie, pró statura Acctu'* statum speciem longe blandissimam Lucilianum hexametrum transfigurare. Qui poeta quam ab iudicando, impugnando vel aliquo modo commemorando tragoediarum scriptore L. Attio non alienus fuerit, mediocri molestia sua vir, si Lachmanno in *Lucr.* p. 159 credendum, doctissimus ex eis, quae in *Monum. epigr. trib.* p. 30 sq., item in *Quaest. de fictil. litt. Lat. ant.* p. 11 significata sunt, discere potuerat, si modo sero discere quam et praepropere et praepostere docere mallet.

Ser. m. Iunio.

T · MACCI · PLAVTI

M E R C A T O R

GRAECA · EMPOROS · PHILEMONIS

ARGVMENTVM I.

Missús adulescens áb suo mercatúm patre
Emit átque adportat scíta forma múlierem.
Requirit quae sit, póstquam eam uidít, senex:
Confingit seruos éemptam matri pédisequam.
Amát senex hanc ác se adsimulans uéndere
Tradít uicino [amíco.] eum putat uxór sibi
Obdúxe scortum. túm adulescentem éx fuga
Retrahít sodalis, póstquam amicam ei ínuenit.

5

INCIPIT MERCATOR **B.** MERCATOR **D.** PLAVTI POETE CL^{mi}
MERCATOR INCIPIT. ARGVMENTVM **F.** PL^{Auti} Sar. Mercator. Argu-
mentum **Z** *Argum. I. 1. Sic **R** prooem. schol. Bonn. hib. a. 1841*
p. IX. Missus mercatum ab suo adulescenti patre *libri, nisi quod* adol. **CDF.**
Vbi adulescens ab suo *Pylades:* Mercatum missus *Pareus ed. tert., Guyetus:*
Missus mercator *Camerarius* 2. Emittatque **B** apportat **CDF.**
portat **Z** 3. quaesit **B** 4. Confingit **Z.** Conficit *reliqui*
seruos *pro* seruus **B** pedi sequam **B.** pedissequam *reliqui*
5. ac se adsimulans **R.** ad se simulans **B.** se adsimulans *reliqui.* at se
simulans *Gulielmus.* seque adsimulans *Pylades.* ac se simulans *Gruterus*
6. uicino amico. eum putat **R.** uicino eum putat **B.** uicino cumputat **C.**
uicino eum putat **DF.** uicino computat **Z** sibi] illius *Camerarius*
7. Obduxe scortum. tum **CD.** Obduxisti eor tuú **B.** Obduxisse
scortum. tum **FZ** adulescentem **R.** charinum **BDZ.** charinum **C.**
charinum **F** 8. ei inuenit **R.** inuenit *libri.* inuenerat *Pylades.* repe-
rerit *Guyetus: pro quo debebat saltem repperit*

ARGVMENTVM II.

Mercátum asotum filium extrudít pater.

Is péregre missus rédimit ancillam hóspitis,

Amóre captus. út uenit, naue éxilit:

Pater áduolat, uisam áncillam [illam] déperit,

Quoiús sit percunctátur. seruos pédisequam

5

Ab ádulescente [fingit] matri emptam ípsius.

Senéx sibi prospíciens, ut amicó suo

Vaenfret, natum orábat: natus, út suo.

Hic filium subdíderat uiciní, pater

Vicínium. præmercátur ancillám senex.

10

Argum. II. 1. asotum **R.** adfotiū **B.** a se dum **CD**, *codd. Pyladis.* a se **FZ.** ab sese *Scaliger.* ad socium *Camerarius.* adsiduum *Bothius olim* 2. missus *Beroaldus.* militif **BCD.** militif **FZ.** unius *Cararius* hospitif **CDFZ.** militif **B** 3. ut uenit *Lambinus.* ut uehit *libri.* atuehit (*h. e. aduehit*) *Gulielmus.* auehit *Scaliger* naue **B.** nauif *reliqui* exiit *Bothius* 4. uisam ancillam illam **R.** uisam ancillam *libri.* uisamque ancillam *Camerarius* 5. Cuius *libri* percontatur **FZ** serui **B.** seruif *reliqui* pedif aequam **B.** pediffequam *reliqui* 6. adol. **CD.** adulescentē **B** fingit matri emptam ipsius **R:** nisi m[emorat] m. e. i. *malueris.* matri emptam esse *transponens Camerarius:* qui saltem matri ait emptam esse vel matri esse emptam ait *debebant.* ipsius emptam matri ait *Bothius: pro quo lenius poterat* matri ipsius emptam ait 7. perpiciens **Z** 8. Venire **B.** Veniret *reliqui* 9. Hac **Da** 10. Vicinum *codd. Pyladis.* Vicinuf *libri nostri* premerc. **D**

Eám domi deprénsam coniunx illius
 Vicíni scortum insímulat, protelát uirum.
 Mercátor exspes pátria fugere déstinat:
 Prohibétur a sodále, qui patrem illius
 Hortátur cum suo pátre, nato ut cedát [suo.]

15

---

11. deprehenfam *libri* coniux **B** 12. expes *Saracenus*,
Pius. expers libri 14. Hortatur cum suo patre **B**. Orat cum suo patre
libri. O. suo cum p. *Pylades*. Onerat suo cum *Gulielmus*. Cum patre exorat
Bothius nato uti cedat suo *Bothius*. nato ut cederet *libri*. *Non ἀμεινον*,
sed soloecum pátre, uti nato céderet *Post cederet novum versum libri*
addunt Absente cum lenone perfido. *Sed 'in emaculatis exemplaribus carmen*
hoc non legitur' Pio teste

P E R S O N A E.

CHARINVS ADVLESCENS

ACANTHIO SERVOS

DEMIPHO SENEX

LYSIMACHVS SENEX

LORARIVS

EVTYCHVS ADVLESCENS

PASICOMPSA MERETRIX

DORIPPA MVLIER

SYRA ANVS ANCILLA

COCVS

ACTVS I.

PROLOGVS.

CHARINVS.

Duas rés simul nunc ágere decretúmst mihi:

Et árgumentum et mēos amores éloquar;

Etsi hóc parum hercle móre maiorum ínstiti,

Pro mēa persona ut sim ád uos index ílico.

Graece haéc uocatur Émporos Philémonis:

5

Act. I. Scaen. 1. CHARINVS ADOLESCENS B. CHARINVS reliqui

1. Quaf **Z** decretumst **CDZ**. ducere nēst **B**. decretum est **F**.

2. amoris **C** 3—17 sic ordinavi *Parerg. I p. 17 sq., qui in libris collocantur* 12—17. 5—11. 3. 4 3. Etsi *Bothius*. Fit **B**. Et *reliqui* hercle **R**. ēē **BCD**. effe **FZ**. etiam *Camerarius*. etsi *Salmasius*. ecce *Gronovius* matorum **B**. amatorum *Acidalius* 4. Pro

mea persona ut sim ad uos **R**. -P mea perconatus sum uos sumq; **B**. Per me perconatus sum uosfūq; **CD**. Per me percontatus sum sumque **FZ**, et sine sum *libri Mureti Var. lect. XVIII, 9*. Per meam personam ad uos qui sim *Bothius, sed is alias alia suadens et alia aliis incredibilia*. Prius ac percontatus sum uos, sumpsi *Pistoris* index illico **F**. inde exilico **BD**. inde exiliō **C**. index illico **Z**. indicium illico *Pistoris Aliorum de v. 3. 4 commenta vel potius portenta, ut Salmasii, Acidalii, Alciati apud Lambinum, Gronovii, sciens omisi* 5. Grece **C** uocatur Emporos *Aldina (Iuntinam ut puto secuta)*. uocaturē porus **B**. uocatur

Eadém latine Mércator Macci Titi.

Pater ád mercatum hinc mé meus misit Rhodum:

Biénnium iam fáctumst, postquam abíí domo.

Ibi amáre ocepi fóрма eximia múlíerem.

Sed ea út sim implicitus dícam, si operaest aúribus 10

Atque áduortendum at ánimum adest benígntas.

Non égo item facio, ut álios in comoédiis

Vidí amatores fácere, qui aut Nocti aut Dii

Aut Sóli aut Lunae míserias narránt suas:

Quos édepol ego credo húmanas querimónias 15

Non tánti facere, quíd uelint quid nón uelint;

emporuf reliquí 6. Macci Titi **R** Parerg. p. 21. mactici **B**: cuius scripturae mentionem Bentleianam (in Phorm. prol. 26) non intellexit Osannus Anal. p. 175, qui v. 5. 6 expungebat ut insilicios. mattici **CDF**. martici **Z**. matii libri Mureti l. s. s. (unde ille M. Attii). Marci Accii Pio duce Pylades. Marci Attici Bothius 7. hinc meus me Pius. hic me meuf **CDF**. hic meneuf **B**. hic meuf me **Z**. Fortasse meus med hinc potius rhodum **FZ**. rhoduf **CD**. roduf **B** 8. est libri postquam domo **C** 9. Ibi amare ocepi Gruterus. Abii amare ocepit **B**. Abii ocepi amare **CD**. Ocepi amare **FZ** 10. ea ut sim implicitus Lambinus. eam ut sim implicituf **CD** (nisi quod implicitof **Da**), eā ut fit implicituf **B**. eam, ut simpliciuf **F**. eam, ut simpliciter **Z**. eam simplicituf Nonius p. 176 de adverbio simplicitus somnians flicam **C** si om. **Z** operae est Bothius. opera est libri 11. Atque aduertendum ad Acidalius. Atque aduortendam ut **BCDF**. Atque aduortendum ut **Z**. Atque ad uortendum huc Pylades. Atque ad aduertendum Camerarius. Adque aduortendum huc **R** Parerg. p. 18 animuf **F** 12. item Muretus e suo quodam libro. idem **BDFZ**. ideft **C** alias Bothius comediif **C** 13. Vidi amatores facere excusavi Parerg. l. s. s. et Proleg. Trin. p. CC11. Vidi amorif facere **BCDF**. Vidi amantif facere **Z**. Amantis uidi facere Pylades. Vidi facere amatores Camerarius quia **B**, Servius in Aen. I, 636 nocti aut dii Servius, Scioppius Susp. lect. I, 21. noctu aut die **BCDF**. nocti aut diei **Z** 14. miserias au narraf suas **B** 15. edepol **R**. pol libri creduam Reizius. creduo Bothius humanas querimonias Camerarius. humanif querimonias **B**. humanif querimonisf reliquí Numerorum concinnitati sic olim consulebam: Quos quidem ego credo humanas pol querimonias 16. tanti facere] tacere **B** quid uelint quid non uelint Camerarius. quid uelin

Vobis narrabo potius meas nunc miseras.

Nam amorem haec cuncta uita sectari solent:

Cura aegritudo nimiaque elegantia:

(Haec non modo illum qui amat, sed quemque attingit, 20

Magno atque solido multat infortunio;

Nec pro profecto quisquam sine grandi malo,

Prae quam res patitur, studuit elegantiae:)

Sed amori accedunt etiam haec, quae dixi minus:

Insomnia, aerumna, error, terror et fuga, 25

Ineptia atque stultitia adeo et temeritas,

Incogitantia, excors inmodestia,

Petulantia et cupiditas, maliuolentia;

Inhaeret etiam audivitas, desidia, inopia,

Iniuria, contumelia et dispendium, 30

Pauciloquium, multiloquium. hoc eo fit quia,

uelintque non uelint **B**. quid uelint aut quid non uelint *reliqui* 18. uicia
C. uitia **B** 19. Curam egritudo **B**. Cura egr. **C** aelegantia
B. eleganti **Da** 20. Hoc **Z**. Nec **F** non *sup. vers.* **C**
illumq; amat **C** illum modo qui a *Pylade est* quemquem *Scaliger*
attingit **CD** 21. solitudo **B** mutat **B**. mulctat **FZ**.
mactat *Lambinus* 22. grande **B** 23. Praeterquam **Z**, non *dis-*
plicens Handio Turs. IV p. 527 studuit *Camerarius*. studit **B**. studet
reliqui aelegantie **B** 24. quae] quod **B** dixi minus **B**.
diximus *reliqui, nisi quod diximus* **D** 25. erumna **BC** error
terror et *Camerarius*. errore terrore **B**. error et terror et *reliqui* furga
B 26. Ineptiae *Camerarius*. Inepties *Lachmannus* atque stul-
titia adeo **R**. stultitiaque adeo *libri* temeritast **CD**. temerita sit **B**
27. excors inmodestia] cupiditas et maliuolentia **Z**: *corr. Scutarius*
inmod., non immod., **BC** 28. Petulantia **D** et cupi-
ditas **BCD**. cupiditas **FZ**. cupiditas et *Pylades* male uolentia **B**.
maliuolentia *reliqui* 29. Inhaeret **C**. Inheret **DeFZ**. Ineret **BDa**.
Haeret *Bothius* etiam *delebat Pareus tert., non male* desidia **DeFZ**.
refidia **BCDa**, a *Grulero defensum*. uesidia *Palmerius p. 873* in-
opia || Iniuria *Bergkii in Diar. antiq. a. 1835 p. 912*. iniuria || Inopia
libri. Vbi incuria *Acidalius* dispendia **D** ante *corr.* 31. Pauci-
loquium multiloquium **R**. Multiloquium pauciloquium **Z**: *quod recte se*
haberet, si eo illud fit sequeretur. M. pauciloqui **F**. M. pauciloquium **D**.

Quae nŕhil attingunt ád rem nec sunt úsui,
 Ea amátor profert saepe aduorso témpore;
 Ac pauciloquium rúrsum idcirco praédico,
 Quia nŕllus usquam amátor adeost cállide 35
 Facúndus, quae in rem sínt suam, ut possit loqui.
 Nunc uós mi irasci ob múltiloquium nŕn decet:
 Eodém, quo amorem, Vénus mi hoc legauit die.
 Illúc reuortí cértumst, ut coepta éloquar.
 Princípío ut aetas éx ephebis éxiit 40
 Atque ánimus studio amótus puerilíst meus,
 Amáre ualide coépi hinc meretricem. flico

M. parŕ loquum **BC** hoc eo **R**. hoc ideo *libri*. ideo hoc *non placet*
 32. Que **B** sunt usui || Ea amator **R**: sunt usui, haec ||
 Amator *Camerarius*. sunt uidi || Tam amator **B**. sunt usui di || Tam am.
C. sunt' uidi || Tā am. **D**. sumptus uidet. || Tum am. **FZ**. Tam *pro*
 tamen *esse voluit Bothius* profert saepe *Pylades*: profert se '*prisci*
codd.' Pii. proferri sepe **BCDF** et, nisi quod saepe, **Z** aduerfo
FZ 34. Ac *Bothius*. Hoc *libri* rursum idcirco] fumit circo **B**
 35. usquam **B**. ũquam vel unquā *reliquis* adeost callide *Ca-*
merarius. adeos callide **B**. adeo callidus **CFZ**. adeo callid **D**
 36. Facundus, quae *Camerarius*. Facundusque *libri* rem sint suam
Camerarius. rem inŕit sua **BC** et *memet teste D*. rem ŕit sua **Da**, rem
 ŕit suā **De** teste *Brunnio*. rem inŕit suam **FZ**. re inŕit sua *codd. Pyladis*
 38. Venus] uenŕ **C** mihi hoc *Camerarius*. mihi hac **B**. hac
 mihi **CD**. hanc mihi **FZ** legaŕ **CD** diem **FZ** Amor
 et Venus me hoc legarunt die *mire Scaliger* 39. reŕti **C**. reuerti *reliquis*
 certumst, ut coepta **R** *Parerg. p. 20.* certum et conata **BDZ**.
 certum iconata **C**. certum ē et conata **F**. certum ut conata *Camerarius*.
 certum ut incohata *idem cona*. 40. ut aetas ex ephebis exiit **R** *ibidem*
(coll. Bacch. 152), Fleckeisenus Exerc. p. 37 sq. atque animus phoeb; etate
 exiit **BDF** (*nisi quod phoeb' et aetate D*, phoebus **F**). atque animus
 etate exiit phoebus **C**. atque animus ephebis aetate exiit **Z**. ut ex ephebis
 aetate exiit *Muretus Var. lect. XVIII, 9, iterum Acidalius*. atque aetas ex
 ephebis exiit *Dousa fil. Fallitur Handius Turs. I p. 473* 41. puerili
 est meus *Pylades*. puerileŕ meus **B**. puerileŕ meumŕ **D**. pueril;ŕ meciŕŕ
C. puerileŕ. Meum est **F**. puerili Meus est **Z**. puerili meus *Bothius*
 42. coepit **BCDF** hinc *Bothius*. hic *libri* meretricem **C**

Res éxulatum at íllam clam abibát patris:
 Leno ínportunus, dóminus eius múlíeris,
 Vi súmma, ut quicque póterat, rapiebát domum.   45
 Obiúrigare páter haec noctes ét dies:
 Amórem multos ínlexe in dispéndium;
 Intémperantem, [incógitantem,] iniúrium
 Trahere éxhaurire mé quod quirem ab sé domo.
 Perfídiam lenonum, ínustitiám exprómere: 50
 Lacerári valide súam rem, illorum augériér.
 Ratiónem pessumam ésse, ea quae ípsus óptuma

43. Res Pius. om. **Z**. Rex reliqui, idemque add. Scutarius exultaũ
C at pro ad **B** clam abibat Bothius: abibat clam Gulielmus. iam
 abibat **BCF**. iã bibit **Da**, iã bibit **Db**. iam adibat **Z**. abibat iam
 Pylades 44. inp., non imp, **B** 45. summa ut quicque **R**. fumat
 quicque **CD**. fumat quoque ut **B** a me collatus: a quo tamen item
 abesse ut Pareus testatur. summa quicque **FZ**. summa quicquid Saracenus.
 summa quicque ut Camerarius rapib' **B** 46. Obiurigare **R**.
 Obiurgare **B**. Obiurgare **CDZ**. Obiurgat **F** pater haec libri, nisi
 quod hec **B**. pater ob haec me Pylades. pater haec me Camerarius. haec
 pater me Hermannus, Bothius noster **C** 47—60 sic collocandos pu-
 tavi, qui nullo sententiarum ordine sic se excipiunt in libris: 50. 51. 59.
 60. 57. 58. 47—49. 52—56. Quanquam non me fugit etiam alii ordinis
 locum esse. Solum verum 47 inter 50 et 51 interponi Scaliger tubebat,
 eum ordinem in vet. cod. esse significans ut videtur 47. illexe Came-
 rarius: illexisse Pylades. inlexit **B**. illexit reliqui 48. incogitantem
R. non modestum libri (nisi quod non modestum ñ modestũ **D**): quod
 interpretamentum est intemperantem vocis. Nisi Intemperantem, [inmodicum,
 excordem,] iniurium males 49. Traheret **B** exhaurire Camerarius.
 exurire libri Construe trahere me quod exhaurire quirem quod]
 q' **F** queream **B** ad **Z** domo Camerarius. domum vel domũ
 libri. domu Kampmannus de AB praep. p. 26 50. Perfídiam lenonum,
 ínustitiám **R**. Perf. iniust. len. libri. Len. perf. iniust. Bothius. Cf. Beckeri
 Qu. de com. Rom. fab. p. 109 sq. iniusticiam **BF** expromeret **B**.
 exprimere **Z** 51. Lancinari Stevechius in Appul. Met. p. 550 sq. Oud.
 illorum **R**. illius libri. Mutatum est post traictos versus. Alioqui
 licebat Lacerári suam rem, illius ualide augériér 52. Rationem pessi-
 mam esse, ea quae Camerarius. Rationem pessumam ea eaq' **B**. Ratione

Omnis labores inuenisset perferens,
 Amoris ui diffunditari ac didier.
 Conuſtium tot me annos iam se pascere: 55
 Quod nisi puderet, né luberet uſuere.
 Conclámitare tóta urbe et praedicere,
 Omnes timerent mútuitanti credere.
 Summo haec clamore; intérdum mussans cónloqui
 Abnuere: negitare ádeo me natúm suum. 60
 Sese éxtemplo ex ephébis postquam excésserit,

peſſuma eaque reliqui ipsius **B** 53. Omnis pro Omnes **B**
 Omnesque moreſ **Z** inuenisset **B**. inuenisse **CFZ**. inuenit **Da**,
 inuenit **Db** perferens e conſ. Scaligeri Lambinus: quod 'in veteribus'
 esse Muretus dixerat: idemque suasit Pistoris. perferis **BC**. perferi **D**.
 perferis **FZ**. perferus 'codd. ant.' Pii 54. Amoris ui diffunditari
 Camerarius. Mori sui diffunditari **B**. Moreſ uidi funditari reliqui, cum ras.
 post Moreſ **C** didier Gronovius. didere **CDZ**, 'codd. ant.' Pii.
 dedere **F**. die heret **B**. deteri Camerarius. didere (et diffunditare) Guliel-
 mus omni perversa constructione verborum 55. Conuſtium **FZ**. Con-
 uirium vel Coniurium **BCD**. commilectum et commulcium duo codd.
 Lambini. Conuicio Pistoris se pascere Douſa Explan. III, 14: atque
 ita Benileius in Hor. carm. I, 37, 9 ed. Amst. si pasceret **CDZ**. si pascere
F. sic pascere post Pium Lambinus. sic poscier Pistoris. si posceret mira
 machinans Gulielmus. mihi phascere (et se pro me) Mureti 'veteres mem-
 branæ', simul integro versiculo addito Suifque ingratis me uitam agere
 perperam 56. Quem Pius puderet, ne luberet Pius. luderet ne
 luberet **CDFZ**. luderet ne luderet **B** uiueret uiueret **B** 57. Con-
 clamitaret **B**. Conclamare **Z** praedicaeret **B**. praedicare **Z**
 58. timerent **R**. tenerent libri. cauere Lambinus. renuerent Guyetus
 mutuitanti **B**, 'ex codd. ant.' Pylades, Camerarius in annot., Turnebus
 Advers. XVII, 3, Gulielmus. mutu tanti **CD**. nutu tanti **FZ**. mutuant
 a Camerario editum, idemque Pareo teste **B** 59. hoc **Z** mussans,
 conloqui post Palmerium p. 750 (qui mussas: cf. Mus. Rhen. n. IX p. 305)
 Gruterus: mussans loqui Pius (unde profectus mussans interdum loqui trans-
 ponebat Pylades, quod 'e sanctuariis bibliothecarum reposuisse' Turnebus
 Muretus narrat). miffa cloqui **CD**. miffa conloqui **B**. miffat loqui **FZ**.
 mihi se colloqui Camerarius. mussando loqui Lambinus, Douſa Explan. III,
 14. summisſe loqui alii apud Lambinum 60. Abnueret **B**. Abnugere
D negitari adeo **CD**. necitaria deo **B** 61. exphebis **B**. ebi

Non, út ego, amori néque desidiaē in ótio
 Operám dedisse, néque potestatém sibi
 Fuisse: adeo arte cóhibitum se esse á patre.
 Multo ópere immundo rústico se exércitum, 65
 Nec nísi quincto anno quóque solitum úsere
 Urbem, átque extemplo inde, út spectauissét peplum,
 Rus rúsum confestim éxigi solitum á patre.
 Ibi múlto primum sése familiárium
 Labórauissē, quom haéc pater sibi diceret: 70
 ‘Tibi arás, tibi occas, tibi seris: tibi itém metes,
 Tibi dénique iste páriet laetitiám labos.’
 Postquám recesset ufta patrio córpore,
 Agrúm se uendidísse atque ea pecúnia
 Nauém, metretas quao trecentas tólleret, 75
 Parásse, atque ea se mércis uectatum úndique

in ras. **C** excefferit **BCD** 62. Nonne ut ego mori **BC** et,
 nisi quod None, **D** infidiae **B** 63. dedisset **BCD** po-
 testam **CDFZ** 64. Fuisset **B** arcte Saracenus se esse
Pylades. esse *libri*. esse se *Camerarius*, *Bentleius* in *Andr.* I, 1, 27. sese
Gruterus. essere *lepide Guyetus* 65. Multopere **Z** immundo, non
 imm., **B**. immódo **Z**. in mundo *Pylades*, *Meursius*, *Palmerius*: dissentiente
Gulielmo rustico se ‘*vetusta exemplaria*’ *Pii*. rusticoſe **B**. rusticoſ *reliqui*
 66. Neque *libri*, nisi quod Nequē **B** quicto **Ba**. quinto **Bb**
cum reliquis solitum **R**. positum **BCDF**. posse tum **Z**. assuetum
Gulielmus. potuisse *Guyetus* úsere] ē **B** anno posse inuisere *Sca-*
liger 67. peplum **BC**. poplu **D**. populum **FZ** 68. rufum **B**.
 rursum *reliqui* exigit **BCD** 69. Ibo **C** primum sese
Pylades. primum se *libri*. plurimum se ‘*vetus liber*’ *Mureti* 70. Labor
 agisse **B** qm̄ **B**. cum *reliqui* 71. occas *Pylades*. occasuf **B**.
 occasif **CD**. occasif **FZ** s̄arif **C**. erif **B** item *Guyetus*. eidem
libri metef ‘*vetus*’ *Mureti*. metif *libri* 72. isti **B**. istic *Bothius*. ipsi
 idem let. **B**. labof **BF**. babof **C**. habef **D**. obef **Z**. labor
 iam *Saracenus* 73. recesset *Lambinus*. recessit *libri* corpora **B**
 74. ea] a **C** 75. Nauē **B**. Nauim *reliqui* metetrasque **B**
 ‘recentaf **C** 76. Parafiet **B** ea se mercis uectatum undique cum
lacuna unius versus (qui talis esse potuit:

* * * * *

Adeó dum, quae tum habéret, peperissét bona.

Me idém decere si, út deceret mé, forem.

Ego ubi ita uisum méo patri esse intéllego, 80

Atque ódio me esse quóí placere aequóm fuit,

Améns amansque [actútum] animum offirmó meum:

Dico ésse iturum mé mercatum, sí uelit;

Amórem missum fácere me, dum illi óbsequar.

Agit grátias mi atque íngenium adlaudát meum, 85

Et méa promissa nón neglexit pérsequi.

Aedificat nauem córcurum et mercís emit:

Paráta naui inpónit: praetereá mihi

Abiisse in terras sólas orasque últimas

coll. Most. 995) **R.** eã semp scif uectatum undique **B.** eã semp cif uectatã undique **CD.** eam semper cif uectatem u. **F.** eam semper eif uectatam u. **Z.** eapse mercis uectatum u. *Scaliger*, eapse mercis effe se *afferens* e 'v. c.' ea se in Persis uectatum u. *Gulielmus*. ea semet sic uectatum u. *Acidalius*. ea semper se inuectatum u. *Bothius*. *Sine lacuna non poteris nisi sic*: ea se mercis uectasse undique: quod fortasse non nimium in tanta corruptela prologi 78. quae tum vetus liber Mureti, Doussa fil. questum **Z.** questum reliqui peperisset **B.** peperisse reliqui. 79. decere si ut deceret *Pylades*. diceret si ut diceret **BCD.** diceret si ut deceret **FZ.** dicere sic (ut deceret) 'prisca exemplaria' Pii 80. ubi ita uisum **R.** me ubi inuisum libri esset **B.** 81. hodie **B.** me esse *Pareus*. esse me libri, nisi quod esset **B.** esse ei me *Gruterus*, quod etiam minus placet quam ei me esse quóí placere *Camerarius*. quod placeret libri aeqm̃ **B.** equū vel equum reliqui 82. amasque **B.** actutum animum **R.** ut animum libri. utut animum *Pylades*. Non placet iam animum 83. esset **B.** mercatus **B.** 84. facerem edum **B.** illā **D.** 85. grates *Guyetus* Mihi grátias agit, íngenium poterit cui nimiae offensionis correpta in agit ultima fuerit in genium cum rasura **C.** allaudat **CD.** 86. Et **R.** Sed **BCFZ.** Si **D.** non exleat persequi **B.** 87. Edif. **C.** nauem **B.** *Nonius p. 533.* nauim reliqui *circurum Camerarius (et ante eum circurum Saracenus)* e *Nonio*, ubi cyrcorum libri. gubernatorum **B.** geraria **D.** gerariam reliqui merces **FZ.** *Nonius* emit] sue **B.** 88. Patra-

Taléntum argenti ipsús sua adnumerát manu:
 Seruom úna mittit, qui ólim a puero páruolo 90
 Mihi paédagogus fúerat, quasi uti mñhi foret
 Custós. his sic conféctis nauem sóluimus.
 Rhodúm uenimus, úbi quas merces uéxeram
 Omnis ut uolui uéndidi ex senténtia:
 Lucrum íngens facio praéterquam mihi méus pater 95
 Dedit aestímatas mérces. ita pecúlium
 Conficio grande. séd dum in porta illi ámbulo,
 Hospés me quidam adgnóuit, ad cenám uocat.
 Venió, decumbo, accéptus hilare atque ámpliter.
 Discúbitum noctu ut ímus, ecce ad me áduenit 100
 Mulíer, qua muliere ália nullast púlterior:
 Ea nócte mecum illa hóspitis iussú fuit.
 Vosmé uidete, quámi mihi ualde plácuerit:
 Postrídie hospitem ádeo, oro ut uendát mihi:
 Dico éius pro meritis grátum me et muném fore. 105

nauí **B**. Num Paratae nauí? inp., non imp., **B** 89. ipsus sua
 Camerarius. ipse sua líbri. An sua Ípsus? abnumerat **BCD**
 90. Seruom pro Seruum **B** uana **B** a **D6FZ**. om. **BCDa**
 paruulo líbri 91. pedag. **BC** 92. his sic Bothius. íffet
BCD. ífse **F**. hífse **Z**. ífse Camerarius confestim **FZ** na-
 uem **B**. nauim reliquí 93. Rodum **B** merces omnes 94. Om-
 nef **B** 95. facio 'prisca exemplaria' Pii. facto **BCDFZ**
 praeter^{quam} **C**. praequam Salmasius 96. merces omnes peculum **B**
 97. gde **B** illi **BCD**, Scioppius Susp. lect. I, 21. ibi **FZ**
 98. adgnouit **B**. agnouit reliquí cenam **B**. caenam **CD**. coe-
 nam **Z** 99. ampliter hinc excerptum in Gloss. Plaut. 101. quā
B muliere Scaliger, Salmasius. mulier líbri nulla est **BFZ**
 pulchior **C**. pulchrior reliquí 102. illi **B** hospites^{if} **C**
 iussu] iussu **Z**, corr. a Scutario 103. Vos metui dete **B** post
 mihi rasum in **C** 104. r in Postridie e corr. **C** ora **B**
 105. dicent pro Nonius p. 137 munem **BCD**, Nonius. muniem **Z**.
 memorem **F**, codd. Clericanus et Pithoeanus Lambini. moenem Palmerius

Quid uérbis opus est? émi eam atque aduéxi heri.

Eam me áduexisse nólo resciscát pater.

Modo eám reliqui ad pórtum in naui et séruolum.

Sed quíd currentem séruom a portu cónspicor,

Quem náui abire uétui? timeo quíd siet.

110

ACANTHIO. CHARINVS.

ACANTHIO.

Ex súmmis opibus uíribusque usque éxperire: níttere,

Erus út minor operá tua seruétur. agedum, Acánthio,

Abige ábs te lassitúdinem: caue pígritiae praeuórtier.

Simul autótem, plenis sémitis qui aduórsum eunt, aspéllito:

Detrúde, deturba ín uiam. haec hic dísciplina péssumast: 115

p. 882 106. uerbis opus est] opuf uerbif **B** emi eam **R**, *Reizius*: emi *Pius*. mi **B**. m **D**. mihi **CZ**. dat mihi **F**. *Minus placet* emi atque aduexi huc (vel huc aduexi) heri 107. rescitat **B** 108. tam **C** et] ut **F** seruulum **C** 109. quod **C** seruum **CDFZ** 110. ue. tuite meo **B** fiet **B**. fit reliqui

Act. I. Scaen. 2. ACHANTIO SERVVS. CHARINVS ADOLESCENS
B. ACHANTIO. CHARINVS **DFZ**. om. **C** 112. agendum **BCD**
achantio **BCDF**: et sic constanter 113. Accepi abste **B**
pígritiae preuertier *codd. Pyladis: idemque iam Saracenus*. pígritiae prae-
uerterif libri, nisi quod pígric. **CFZ**. praeuórtiare pígritiae nescio an poeta
dederit *Sequitur in libris, quem nos fecimus v. 124* 114. plenis
semitis **R**. pleniffimetif **CDF**. pleniffime (?) **B**. pleniffime iif **Z**. ple-
nissime eos *Pylades. 'alias planissime, alias paenissime' Lambinus*. eos
paenissume *Guyetus*. eos plenissume *Bothius*. Novi qui de penitissume
cogitaret aduerfum **BCDF** erunt *Acidalius* aspellite **C**.
aspelito **Z**. cispellito *Palmerius: rectissime damnatum a Benleio in Heaut.*
II, 3, 20 115. Detrudetur iam in **B** hec **B**. nam haec *Pylades*
hic disciplina *Camerarius*. disciplina hic libri peffumast **B**.

Cúrrenti, properánti hau quisquam dígnum habet decédere.

Íta tres res símítu agendae súnť, quando unam occéperis:

Éť currendumst ét pugnandum et iúrigandum autem ín uía.

CHARINVS.

Quid illúc est, quod ille tam éxpédite exqúirit cursurám sibi?

Curaést, negoti quíd sit aut quid núnťiet.

ACANTHIO.

Nugás ago: 120

Qui quám resisto, tám res maxume ín periclo uórtitur.

CHARINVS.

Malí nescio quid núnťiat: genua húnć cursorem déserunt.

ACANTHIO.

Perií: seditioném facit lien, óccupat praecórdia.

Simul énicat suspíritus: uix súffero hercle anhélitum.

Perii: ánimam nequeo uórttere: nimis níhili tibicén siem. 125

peffima est reliquí 116. hau **R**. heu **B**. haud reliquí 117. Itref
B res simitu *Brizius Qu. pros. p. 31 trochaicum describens.* fimitu
ref **B** (qui fimitures) et *Nonius p. 175. simul ref reliquí. Iambicum tuctur*
Kampmannus de reb. mil. p. 34 una hocceperis Nonius 118. cur-
rendum est et *Scaliger, Guyetus.* currendum et libri pugnandum est
Guyetus et iurigandum autem **R**. et autem iurigandum est **B**: et
autem iurgandum est **CD**: quod erunt qui *Poenuli IV, 2, 19 defendant.*
et ante iurgandum est **FZ**. et item iurgandum *Guyetus (ut Stich. 213)*
119. illuc est **CDF**. illud est **BZ**. illuc *Bothius* 120. Curaest
R. Curaft **BCDF**. Cura est **Z** negotii **B**. negotii **FZ**
nuntient **B** 121. Qui quam (vel Nam quam) **R**. Quam libri
resisto, tam res maxume **R**. refisto tam maxime ref libri, nisi quod ref
isto **B**, maxume **F**, maxime **Z**. maxime resisto, tam ref *Pylades. De*
Quom resisto, tum res maxumo cogitare noli periculo **FZ**
122. genua . . . deserunt *CHARINO continuavi: ACHANTIONI libri tribuunt*
123. lien] cf. *Hermannum praef. Bacch. p. VI* 124. huc reposui,
qui in libris post v. 113 est. Post v. 122 collocabat *Scaliger, post 125 Scrive-*
rius enicat suspíritus **R**. emicat suspíritus **B**. enicat spíritus reliquí.
emicato susp. *Camerarius.* enicato susp. *Dousa Expl. IV, 14. enica susp.*
Bothius 125. uertere libri nummis 'prisca exemplaria' *Pii*
Plauti Com. III. 2. Merc.

Numquid édepol omnes bálineae mi hanc lássitudinem éximent.
Domín' an foris dicam ésse erum Charínnum?

CHARINVS.

Ego animi péndeó,
Quid illúc negoti sít. lubet mi adíre huc, ut sim cértior.

ACANTHIO.

'At etiam asto? at étiam cesso fóribus facere hisce ássulas?
'Aperite aliquis. úbi Charinus érus est? dominest án foris? 130
Num quisquam adire ad óstium dignum árbitratur?

CHARINVS.

Écce me,
Acánthio, quem quaéris.

ACANTHIO.

Nusquamst dísciplina ignáuior.

nihili tibicen siem *Camerarius*. nihil tibi cenfiem *libri* 126. balneae
FZ eximeant **B** *Sequitur in libris v. 137* 127. Ergo
Bothius 128. illuc **CDF**. illud **BZ** negoti sit *Acidalius*. sit
negoti *libri*, nisi quod negotii **B**, negotii **FZ** mi adire huc ut **R**.
scire me ex hoc metuit **B**. scire me ex hoc metu ut **CFZ**. scire me ex
hoc tu ut **Da**: ubi hoc ^{me} tu **Db**. scire me ex hoc, ut *Pylades*. scire ex
hoc me, ut *Acidalius*. *Fuit cum placeret* scitari hinc, ut *vel* seruare hunc, ut
sim certior *Camerarius*. sim certus *libri* (cert' **B**). *Non videtur de-*
fendi posse certus ut siem. *Praeterea offensionem* est sim: quo adducor ut *sic*
scripsisse poetam suspicer: lubet mi adire, ut *nam* certior 129. Ad **D**
afo at **BD**. af stro at **C**. affisto at **Z** et, nisi quod ac, **F**
hisce assulas *Camerarius*. his cassulas **BCD**. his casulas **F**. his assulas **Z**
130. carinus **D**. charinū **B** erus est **R**. seruus **B**. erus *reliqui*
domin est an **C**: domine est an *Pylades*. domine stant **B**. domif est
an **D**. domi est an **FZ** foref **B** 131. hostium **DFZ**
132. querif **BC** nusquamst **CDF**. n. est **BZ** 133. *sqg. sic*
reconcinnavi, quorum in B. haec species:

CHA. Que te ref mala agitant? ACH. multa ececte atque me.

CHA. Quid est negotii? ACH. perimus.

CHA. Principium inimicis dato.

ACH. At tibi fortito id optigit.

CHA. Loquere id negotii quicquid est. ACH. placide uolo adquietescere.

CHARINVS.

* *

ACANTHIO.

* *

CHARINVS.

Quae té malae res ita agitant?

ACANTHIO.

Multae hércle temet átque me.

CHARINVS.

Quid ést negoti?

ACANTHIO.

Périimus.

CHARINVS.

Princípium id inimicis dato.

ACANTHIO.

At tíbi sortito id óptigit. 135

CHARINVS.

Loquere íd negoti quíd siet.

ACANTHIO.

Placidé: uolo adquíescere.

CHARINVS.

At tu édepol sume láciniám atque abstérge sudorém tibi.

Eadem tertii quartique versus in **CD** descriptio. A **B** reliqui sic discrepant: 1. malè ref **D**. male ref **CFZ**. res malae iam Scaliger multae ere te atque **CD** et, nisi quod here, **FZ** 2. negoti **D** et e corr. m. pr. **C** 4. obtigit **DFZ** 5. quid est **Z** acqu. **FZ** Longe alia molitus est Fleckeisenus Exercit. p. 28 Primus versus talis fere fuit:

[Ch. Non mé uides? Ac. ah sálue, ere.] Ch. quae té malae res ita agitant?

135. id (vel hoc) add. Lachmannus 136. quid siet **R**
 placide: uolo sic interpunxit Gulielmus 137. huc transposuit Bothius,
 in libris scriptum post 125; post 126 Acidalius fume **B**, Pylades.
 2*

ACANTHIO.

Tua caúsa rupi rálices: iam dúdum sputo sánguinem.

CHARINVS.

Resínam ex melle Aegýptiam uoráto: saluom féceris.

ACANTHIO.

At édepol tu calidám picem bibito: aégritudo absccésserit. 140

CHARINVS.

Hóminem ego iracúndiorem quám te noui néminem.

ACANTHIO.

'At ego maledicéntiorem quám te noui néminem.

CHARINVS.

Sín, saluti quód tibi esse cénseo, id consuádeo?

ACANTHIO.

'Apage istiusmodí salutem, cúm cruciatu quae áduenit.

CHARINVS.

Díc mihi, an boní quid usquamst, quód quisquam uti
possiet 145

Síne malo omni, aut né laborem cápías quom illo utí uoles?

ACANTHIO.

Néscio ego istaec: philosophari núnquam didici néque scio.

Égo bonum, malúm quo accedit, míhi dari hau desídero.

fume tibi *reliqui* 138. *sqq. tractavit Rostius Opusc. p. 255 sqq.*

ramicef *Nonius p. 166, FZ.* ramitef *B.* tramitef *CD* iam dúdum] atrum dum *Nonius: quo cave abutare ad atrum iam commendandum*

139. aegiptiam *B.* egyptiam *C* in uorato *ultimam e corr.*

D saluom pro saluum *B* 140. edepol tu *libri.* tu edepol *Camerarius* 141. ego *B. om. reliqui* 143. Sin (*h. e. sine*)

BCDF: et sic Bentleius in Eun. V, 4, 18. Sim Z. Si Bothius. Quin Guyetus 144. cum *Pylades. om. libri* cruciatuque *B*

145—148 valde dubitandum num *Plautini sint* 145. est *FZ*

quo 'prisca exemplaria' *Pii* possiet *Camerarius. possit libri, etiam Pii* 146. aut] ut *Guyetus* cum *libri* ut uiolef *FZ* et ut

puto *D* Ceterum capiat et uolet *expectes potius* 147. philofo-
pharinū quam *B* 148. quod *B* accidit *C* haud *libri*

CHARINVS.

Cédo tuam mihi dexteram: agedum, Acánthio.

ACANTHIO.

En, dabitúr: tene.

[CHARINVS.

[Vín tu te mi esse obsequentem, án neuís?

ACANTHIO.

Operá licet 150

Éxperiri, quí me rupi caúsa currendó tua,
 Vt quae scirem, scire actutum tibi liceret.

CHARINVS.

Líberum

Tibi caput faciám cis paucos ménsis.

ACANTHIO.

Palpo pércutis.

CHARINVS.

Égon' ausim tibi úsquam quicquam fácinus falsum próloqui?
 Quín iam, priusquam sim éloquentus, scías si mentirí uolim. 155

149. mihi tuam **B** dexteram *Saracenus*. dextram *libri*
 agendum **BCD** em **B**. hem **CD** 150 — 165 viz du-
 bitandum quin non sint eiusdem vel poetae vel recensioneis. In quibus longe
 ineptissimi v. 158. 159. 162, ut taceam alia 150. te mihi esse obse-
 quentem *Camerarius*: mihi te obsequentem esse *Pylades*. te mihi obsequen-
 tem esse *Scaliger*. te mihi obesse sequentem *libri*. Quam nimirum tmesim
 interpretantur mi ob esse sequentem anne uif **B**. neuís ut adverbium
 hinc excerptum in *Gloss. Plaut.* qui] quam **B**: unde qua *Camerarius*,
 quoniam *Gruterus*, quom fortasse alii 152. que **B** 153. Tibi
 caput *Scaliger*, *Guyetus*. Caput tibi *libri*, nisi quod Caput **B** cis paucos
Gruterus: paucos cis *Acidalius*. paucos *libri*. paucis post (et mensibus) *Lam-*
binus mensel **F** palpo percutit affert *Nonius* p. 163 154. egom
Z Ego nauf. im **B** 155. Quid **F** sim **FZ**. sum **BCD**
 eloquitur **B**, h. e. eloquitur scriptura per maximam partem saeculi
 ab u. c. septimi frequentata. eloquitur reliqui scias si **R**: scis si *Ca-*
merarius. scisset **B**. scisse reliqui uolim **R**. uolo *libri*, quod e v. 158

ACANTHIO.

Ah,

Lássitudinem hércle uerba túa mihi addunt: énicas.

CHARINVS.

Sícine mi obsequéns es?

ACANTHIO.

Quid uis fáciam?

CHARINVS.

Tun'? id quód uolo.

ACANTHIO.

Quíd id est igitur quód uis?

CHARINVS.

Dicam.

ACANTHIO.

Díce.

CHARINVS.

At enim placidé uolo.

ACANTHIO.

Dórmientis spéctatores métais ne ex somno éxcites? 160

CHARINVS.

Vaé tibi.

ACANTHIO.

Tibi équidem a portu adpórto hoc.

CHARINVS.

Quid fers? díc mihi.

irrepsit 156. ah **DFZ.** Ach **C.** ha **B.** In fine superioris versus collocant omnes 158. ACANTHIONI *continuant libri, personas permulantes usque ad v. 161. Correxil Aldina (Iuntina)* sicine **CDF.** ficiine **B.** ficine **Z** tum id **BZ.** corr. *Pylades* 159. id est *Bothius*: est id *Pylades.* est *libri* placidé **B** 160. ex] e **Z** 161. ue **C** equidem **C** a] ad **B** poru **C** apporto **CDF**

ACANTHIO.

Vim, metum, cruciatum, curam iurgiumque atque inopiam.

CHARINVS.

Perii, tu quidem thesaurum huc mi adportauisti mali.

Nullus sum.

ACANTHIO.

Immo es

CHARINVS.

Scio iam, miserum dices.

ACANTHIO.

Tu dixisti.

CHARINVS.

Taces?

Quid istuc est mali?

ACANTHIO.

Ne rogites: maximum infortuniumst.] 165

CHARINVS.

'Obsecro, dissolue iam me: nimis diu animi pendeo.

ACANTHIO.

Hoc sis uide, ut palpatur: nullus, quando ocepit, blandior.

---

hec **F** 162. uin **F** iurgium atque **FZ** et ut puto **D**
 163. Perii *Saracenus*. Per **C**. Peri *reliqui* thesaurum **BFZ** huc **B**.
 hunc *reliqui* mihi *om.* **DFZ** adp. pro app. **B** 164. dixti
 CHA. taces? **R**. dixi $\frac{g}{o}$ taces **B**: unde dixti. CHA. ergo taces *Camerarius*.
 dixti ego taceo **C**. dixi ego taceo **D**. dixisti. ego taceo **FZ**. dixi ergo
 tacens (*sine tu puto*) *Beckerus de com. fab. p. 26.* dixisti: ego taceo *Bothius*
octonarium describens. dixti, haud ego (*vel ego nihil*) *ascripsit aliquando*
Lachmannus 165. maxum. pro maxim. **B** est libri 166. dis-
 solve] te, absolue *Scaliger (nisi quod ted scripsit): fortasse vere* iamne
B 167—170 hoc ordine *Meursius*. 169. 168. 167. 170. 167 (*sic ite-*
rato 167) **B**. 169. 168. 167. 170 *reliqui* 167. sis *om.* *Guyetus*. si **B**
 priore loco palpatur **B**. palpator *reliqui* nullus est **B** nullus est

CHARINVS.

Hércle uero uápulabis, nŕsi iam loquere aut hŕnc abis.

ACANTHIO.

Plácide: multa exquŕrere etiam prŕus uolo quam uápulem.

CHARINVS.

Obsecro hercle oróque ut, istuc quŕd sit, actutum índices: 170
Quándouidem mihi súpplicandum séruolo uideó meo.

ACANTHIO.

Támne indignus uŕdeor?

CHARINVS.

Immo dígnus.

ACANTHIO.

Equidem crédidi.

CHARINVS.

Obsecro, num náuis periit?

ACANTHIO.

Sáluast nauis: né time.

CHARINVS.

Quŕd alia armaménta?

ACANTHIO.

Salua et sána sunt.

CHARINVS.

Quin tu éxpedis,

Quŕd siet quod mé per urbem cúrens quaerebás modo? 175

---

reliqui 168. Hercule **C** nŕsiam **B** habŕ **Ba** 169. ex-
quirier *Bothius* uapules *Pistoris* 170. hercule **C** 171. quando
qd' **Z** seruulo *pro* seruulo **B** 172. Tamne *Lachmannus*. Tandem
libri. Tamde *post* *Lipstum* *Bothius* 173. perit **FZ** salua
est **Z** teme ante corr. **C** 174. ornamenta **B** sana] sarta
Lambŕnus /funt /et fana **D** 175. siet te quod *Gronovius* im-

ACANTHIO.

Tú quidem ex ore orationem mi eripis.

CHARINVS.

Taceó.

ACANTHIO.

Face.

Crédo, si boni quid ad te nuntiem, instes acriter,

Quí nunc, quom malum audiendumst, flágitas me ut éloquar.

CHARINVS.

'Obsecro hercle te, istuc ut tu mihi malum faciás palam.

ACANTHIO.

Éloquar: quandóquidem me oras. túus pater

CHARINVS.

Quid méus pater? 180

ACANTHIO.

Túam amicam

CHARINVS.

Quíd eam?

ACANTHIO.

Vidit.

CHARINVS.

Vídít? uae miseró mihi.

Quí potuit uidére?

prudens quer. **BC** 176. eripis. Ch. taceo. Ac. face (*ut alibi fac modo*) **R**. eripis. Ch. taceo. Ac. tace **BCDEF**. eripis. Ch. taceo. Ac. taceo, *simul autem modo pro credo*, **Z**. eripis. taceas face *Bothius* 177. quid boni **C** i in quid e corr. **B** 178. quin hunc **DF**. quin nunc **Z** qm̄ **B**. cum reliquis audiendumst **CD**. audiendum si **B**. audiendumst **Z**. audiendumst **F** et quod mirere **E** 179. hecle **C** ut **B**. uti reliquis palam **B** 180. meocras **B** 181. tam **D** quidam **B** Túam amicam — Quid eam nam? — Vidit *Reizius*. Vide *Proleg. Trin. p. CCIX* ue **C** *Sequitur in libris v. 185* 182. uidere potuit *Reizius*. potuit eam uidere *Pylades*, qui debebat saltem

ACANTHIO.

Oculis.

CHARINVS.

Quó pacto?

ACANTHIO.

Hem, hiántibus.

CHARINVS.

Quín abi hinc dieréctus. nugare ín re capitalí mca.

ACANTHIO.

Quí malum ego nugór, si tibi, quod mé rogas, respódeo?

CHARINVS.

Hóc quod te rogó, responde.

ACANTHIO.

Quín tu si quid uís, roga. 185

CHARINVS.

Cérten uidit?

ACANTHIO.

Tám hercle certe, quám ego te aut tu mé uidés.

CHARINVS.

'Vbi eam uidit?

potuit uidere eam pacto? Ac. hém hiantibus **R**. pacto? Ac. hiantibus **libri**. pacto, inquam? Ac. hiantibus **Reizius**. *Licebat etiam* pacto autem. *Contra* nam quo pacto *Schneiderus gramm. lat. I p. 151*, sed q. p. *Lachmannus* 183. Quin abi hinc dierectus **R**. In hoc die rectus **B**. i hinc dierectus **C**. hinc dierectus **DFZ**. Abi hinc dierectus *Pylades*. In' hinc d., simul nugaris, *Bothius* capitalia **B** 184. ego. cum ras. **B** quod me] quid **Z** respondebo **B** 185 huc transposuit *Acidalius*, in *libris scriptum post v. 181* rogo **R**, *Reizius*, ut in *simillimo v. 215: quorum tamen neutro videmur carere posse*. interrogo **libri** resporde **Ca** 186. Centen **Da**. Certen **F**, *Scaliger* ted *Guyetus*, *Reizius*. nunc te *Pylades* aut **BC**. ac reliqui 187. eam? Ach. uidit intus **B** nauem **B**. nauim *reliqui* nam ibi **R**. ut **libri**. uti

ACANTHIO.

Intus intra náuem. nam ibi prope ástitit

Ét cum ea confábulatust.

CHARINVS.

Pérdidisti mé, pater.

Ého tu, eho tu, quín cauisti, ne éam uideret, uérbero?

Quín, sceleste, eam ástrudebas, né eam conspicerét pater? 190

ACANTHIO.

Quía negotiósí eramus nóstris nos negótíis:

Armamentis cómplicandis, cónponendis stúduimus.

Dum haéc aguntur, lémbó aduehitur túus pater paxíllulo,

Néque quisquam hominem cónspicatust, dónec in nauíam subit.

CHARINVS.

Néquiquam mare súbterfugi, sacúis tempestátibus 195

* * * * *

Équidem me iam cénsebam esse in térra atque in tutó loco:

Camerarius prope **B.** proré **CZ.** proré **DF.** prorae tuetur *Scioppius*
Susp. lect. I, 21 afflúit **D** 188. confabulatuf est *libri*

189. eho tu eho tu **CDF.** eo tu eo tu **Z.** Eho tu hoc **B.** Et tute! eho
 tu (et antea perdidistis) *Bothius* quín om. **B** ne **B.** neue vel
 ne ue reliquí uerber **C** 190. scleste **C** eam abstr. **R.**

Lachmannus. abstr. sine eam *libri* abstrudebas sceleste *Guyetus*

191. negoc. **C** bis nostris nos *Bothius, Lachmannus.* nos nostris *libri*

192. complicandis, componendis *Camerarius.* cóplicandis et cóponendis
libri. componendis et complicandis *Pylades* stúduimus] tuncibus *Sca-*

liger in Festum v. Thomices: 'sed de eo amplius in editione Plautina'
addens 193. hec **B** anguntur **F** lempo **C** paxillulo

hunc v. afferens Nonius p. 534 194. conspícatuf donec **B** nauim
 subit amicus *Acidalií.* nauí super *libri: quod qui defenderunt, debuerunt*
 saltem nauist super 195. Nequicquam **Z.** Neque quicquam **F**

maris (vel mari') *Bothius* súbt' atuíf temptatibus **B** 196. *Inter-*
cidit talis fere versiculus:

'Addictatus múltum, summis me éxemi ex periculis.

197. Et quidem **C** me iam censebam **C.** meo iam censebam
B. iam me censebam **DFZ.** iam censebam me *Dentleius in Phorm. IV,*

Vérum uideo me [iterum] ad saxa férri saeuis flúctibus.
Lóquere porro, quíd sit actum.

ACANTHIO.

Póstquam aspexit múlierem,
Rógitare ocepít, quóia esset.

CHARINVS.

Quíd respondit?

ACANTHIO.

Ilico 200

'Occucurri atque interpello: mátri te ancillám tuae
Émissee illam.

CHARINVS.

Vísusnest tibi crédere id?

ACANTHIO.

Etiám rogas?

Séd scelestus súbigitare occépít.

CHARINVS.

Illamne óbsecro?

ACANTHIO.

Mírum quin me súbigitaret.

CHARINVS.

Édepol cor miserúm meum,

4, 8 terrā **DFZ** toto **Da** 198. me iterum ad **R** coll. *Most.* 677 (*quanquam* Verum iterum me uideo *magis etiam placitum sit*).
me ad *libri*, nisi quod me uideo ad *transponit* **Z**. med ad *Guyetus*. me hic
ad *Lachmannus* ferrif euf **B** seuif **C**. *Ceterum displicet ite-*
raturum saeuis 199. actum **B**: *idque 'alibi legi' Pius scribit. actutum*
reliqui 200. cuiā *Rittershusius*, *Scaliger*, *Scioppius Susp. lect. I, 21.*
cui **B**. cui' **D**. cuiuf **CFZ** quif **Z** 201. Occucurri *Camerarius*.
Occurri *libri* matric anc. **B** 202. uisusne est *Bothius*. uifunt **B**.
uifum *reliqui*. uisus *Pylades*. uisust *Camerarius* 203. subigitari **B**.
subagitare **FZ** (*item v. proximo*) 204. quid me subigitaret *Nonius p.*

Quód guttatim cóntabescit, quási in aquam indiderís salem. 205
Périi.

ACANTHIO.

Hem, istuc únum uerbum díxisti ueríssimum.

CHARINVS.

Stúltitia istaec ést. quid faciam? crédo, non credét pater,
Sí illam matri mēae me emisse dícam. post autém mihi
Scélus uidetur, mé parenti próloqui mendácium.
Néque ille credet néque credibilest fórma exínia múlierem 210
Mēae me emisse ancíllam matri.

ACANTHIO.

Nón taces, stultíssime?

Crédet hercle: nám credebat iám mihi.

CHARINVS.

Metuó miser,

Né patrem prehéndat, ut sit gésta res, suspítio.

Hóc quod te rogó, responde quaeso.

ACANTHIO.

Quaeso quíd rogas?

CHARINVS.

Núm esse amicam súpicipari uísus est?

---

401 meum miserum **C** 205. quo *Nonius* p. 115. quidem **Z**: corr.
Pylades guttatim hinc *Gloss. Pl.* aqua *Nonius* p. 115 et p. 223
 206. em **B** ueríssimum *libri* 207. Stultitia istaec est
CHARINO Pylades tribuit: ACHANTIONI *continuant libri. Dubitat Lomanus* p. 53 Stulticia **BCF** iste **C** cedo 'prisca exemplaria' *Pii. Vnde* quid faciam, cedo. nam non *Pylades. Cf. Sciopp. Susp. lect. II, 21* 208. meae me *Acidalius. meae libri* emisse **Z**
 209. mendatium **BC** 210. exumia ante corr. **C** 211. Meae me *Lomanus l. s. s. Eam me libri* stultissime *libri* 213. prendat **FZ**
 sit, non si, *libri* suspitio, non suspicio, **BC**. suspectio *Salmasius* 214. responde quaeso. Ac. quaeso quid **R**. responde. *ACH.*

ACANTHIO.

Non uisus est. 215

Quín quicque, ut dicēbam, mihi credēbat.

CHARINVS.

Verum, ut tibi quidem

Visus est.

ACANTHIO.

Non, séd credebat.

CHARINVS.

Vaé mihi misero: nūllus sum.

Séd quid ego hic nunc lámentando péreo, ad nauem nón eo?
Séquere.

ACANTHIO.

Si istac fbis, commodum óbuam ueniés patri.

Póste, quom te aspiciet timidum esse átque exanimatum, flico 220

Rétinebit, rogítabit unde illam émeris, quanti émeris:

Tándem temptabít te.

CHARINVS.

Hac ibo pótius. iam censés patrem

'Abiisse a portú?

quaeso quid *libri*. responde quaeso. Ac. quid *Pistoris* 215 — 217 *sic solus B. Quae mediis clapsis sic contrahunt reliqui*: num esse amicam suspicari uisus est? Ach. Non sed credebat 217. ue **BC** mihi om. **FZ** 218. nunc lam. *Bothius*. in lam. *libri*. elamentando *Bothius nuper* nauem **B**. nauim *reliqui* 220. Poste, quom te aspiciet **R**: nisi vel Poste te ubi vel Postea, ubi te *malueris*. Vide Mus. Rh. nov. VII p. 570. Postea aspice **B**. postea aspicit te **CD**. postquam aspiciet te **FZ**. Posteaquam aspiciet te *Camerarius* exanimatu **B** 221. illa meneris **B** 222. Tandem **R**. Timidum *libri* tentabit **FZ** hac *libri*. quin hac *Pylades* Timidum *voce deleta* Tentabit te. Ch. quin hac *Reisius et Te* tentabit *transponens Bothius* ibi **B** 223. abi-isse **Z**. Abiisse *reliqui* quin ea ego huc *Camerarius*. quine ego huc **B**.

ACANTHIO.

Quin ea ego huc praëcucurri grátia,
Né te opprimeret imprudentem atque electaret.

CHARINVS.

'Optume.

DEMIPHO.

Miris modis di lúdos faciunt hóminibus 225
Mirisque exemplis sómnia in somnis danunt.
Velút ego nocte hac quae praeteriit próxuma
In sómnis egi sátis et fui homo exércitus.
Mercári uisus míhi sum formosám capram.
Ei né noceret, quám domi ante habuí capram, 230
Neu discordarent si ámbo in uno essént loco,
Postérius quam mercátus fueram, uisus sum
In cústodelam símiae concrédere.
Ea, símia adeo póst haud multo ad mé uenit,

quin ego hac reliquí 224. oprimeret **Z** inpr., non impr., **B**
electaret **B**: defensum a Gulielmo, Douss. Expl. III, 14. electaret
reliquí. eluctaret Lambinus opportune **Z**. optime reliquí

Act. II. Scaen. I. DEMIPHO SENEX **BCFZ**. om. **Da**. DE-
MIFO SENEX **Dd** 225 sqq. De his, quae Rudentis III, 1 redeunt,
dixi Philologi I p. 306 225. 226 affert Donatus in Andr. II, 5, 19,

omittens di d in ludof e corr. **D** 226. omnia Donatus.
omina Passeratius in Propert. IV, 4, 21 infomnis **Z**: distinxit Gru-
terus danunt Pylades. clamant **B**. donant reliquí. om. Donatus

227. praeterit proxima **Z** proxuma in somnis || In somnis egi **CD**
ful **B** 229. mihi uisus sum **Z**. uisus sum mihi **F** 231. si

Z. nisi reliquí ambo **BZ**. ambe **C**. ambe **DF** in uno] nunc **B**
232. fueram] fui eam Bothius 233. custodelam Gruterus. custo-
diam libri. custodiam eam Camerarius simiae concr.] si acongregere **B**

Male mīhi precatur ét facit conuſtium: 235
 Ait sése illius ópera atque aduentú caprae
 Flagítium et damnum fécisſe haut medíocriter:
 Dicit capram, quam déderam ſeruandám ſibi,
 Suae dótem uxoris ámbadediſſe. óppido
 Mihi illúd uideri mírur, ut una illaéc capra 240
 Vxóris dotem ſímiae ambadéderit.
 Inſtáre factum ſímia atque hoc dénique
 Reſpóndet: ni illam próperem ab ſeſe abdúcere,
 Domúm ſe ad uxorem íntro ducturúm meam.

235. conuicium *solus C* 236 *sqq. sic scripti sunt in B (de quo dixi Parerg. I p. 489):*

Ait ſe illiuſ caprá opera atque aduentu caprae Flagitium et damnum
 feciſſe haud mediocriter.

Dicit capram quam dederam ſeruandam ſibi Suae uxoriſ dotem ambae
 dediſſe oppido

et sic porro; a uersu autem 244 sic:

At me domum intro ad uxorem ducturum meam Ait non habere cui
 commendarem capram.

Atque oppido hercle bene uelle illi uiſuſ ſum Quod agiſ quid facerem
 cura cruciabar miſer:

post quae rursum sic pergit:

Intere heduſ ad me uiſuſ eſt adgrediriſ Inſit mihi predicare ſeſe ab
 ſimia

*eodemque ordine porro. Vnde cauſa perſpicitur, cur etiam in CDFZ
 inuerſuſ ſit verſuſ 245. 246 ordo* 236. ſeſe illiuſ opera **CDFZ**

237. flagicium et dampnum **C** haut *pro* haud **D** 238. dederat
F 239. dotem uxoris *Hermannus, Bothius.* uxoriſ dotem *libri, niſi*
 quod dote **C** ambadediſſe *Camerarius.* ambediſſe **DFZ.** ampediſſe

C 240. Mi illuc *Bothius* ut una ancilla et una capra **B**
 241. dotem ſimiae *Hermannus, Bothius.* ſimiae dotem **CDFZ.** ſimia
 dote **B** ambadederit *Camerarius.* ambederit **CDFZ.** dederit **B**

242. inſtare factum ſimia *aſſert Donatus in Andr. I, 1, 120*
 denique] *vide Handium Turſ. II p. 277* 243. Reſpondit **Ba**
 illam properem **R.** properem illam *libri* 244. Sic **R:** *quanquam*
ſcio etiam alias emendandi vias patere. Ad me domum intro ad uxo-
 rem ducturum meam *libri, niſi quod* At **B,** meum **Cda.** Vbi íntro
 dómum ad uxórem *Guyetus,* domum ad úxorem íntro *Bothius*

Atque óppido hercle béne uelle illud úsus sum, 245
 Ast nón habere quof commendarém capram:
 Quo mágis, quid facerem, cúra cruciabár miser.
 Intérea ad me haedus úsust adgredírier.
 Infit mihi praedicáre, sese ab símia
 Capram ábduxisse, et coépit inridére me: 250
 Ego ením lugere atque ábductam illam aegré pati.
 Hoc quam ád rem credam pértinere sómnium,
 Nequeo ínuenire. nísi capram illam súspicor
 Iam me ínuenisse quae sit aut quid uóluerit.
 Ad pórtum hinc abii máne cum lucí semul. 255
 Postquam íd quod uolui tránsegi, ibi ego cónspicor
 Nauem éx Rhodo, qua herfst aduectus fílius.
 Conlúbitumst illuc míhi nescio qui úsere.

245. 246 hoc ordine Gulielmus: *inverso libri* illud Bothius. illi libri
 246. de ast vide Parerg. I p. 516 cui libri Totus versus
insiticius visus Guyeto 247. Quo magis **A**, Camerarius. Quod agif
BC. Quid agif **DFZ** 248. ADMEHAEDUS **A**, **Z**. ad me heduf **CD**
 et, nisi quod eduf, **F**. heduf ad me **B** UISUST **A**, **DZ**. uif cum
 lacuna **C**. uifuf est **BF** adgredirier **B**. aggredirier **CDZ** et ut
 videtur **A**. aggredier **F** 249. pred. **BC** 250. ADDUXISSE **A**
 cepit **B** INRIDEREME **A**. irridere me **CDFZ**. abductam conquiri
 inridere me **B**, sed lineola subter abductam conquiri ducta m. ant.
 251. ludere **B** ABDUCTAMILLAMAEGREPATI **A**. abductam conquiri **B**.
 illam abductam conqueri reliqui 252. quam] quod **B** pertineref
 omnium **B** 254. quessit **B** 255. Nam ad fuit fortasse
 HUNC **A** luci Camerarius. luce libri. lucu Pylades semul **CDF**.
 simul **B**. semel **Z** 256. ID **A**. id hic **B**. hic id reliqui, Scioppius
 Susp. lect. I, 21. illic Camerarius. hic vulgo. om. Pareus ibi **R**. lull
A, quod IBEI interpretor. atque reliqui 257. Nauem **B**, Priscianus
 XV p. 1008 (t. I p. 618 Kr.). Nauim reliqui exrodo **B**. ex rhodio **F**
 qua heri est Camerarius. quaft heri **B**. qua est heri reliqui, Pris-
 cianus (e cuius cod. Vallicell. R. 32 enotui olim quem cheri). De **A** non
 liquet. Fortasse fuit qua heri huc aduectust stit **B** 258. Conli-
 bitum est **BCZ**. collibitumst **D**. collibitum est **F**. CONLIB — etiam **A**
 illuc Gulielmus, Scaliger, Bentleius in Eun. V, 8, 26. illud **CDFZ**.

Inscēdi in lembum atque ad illam nauem deuehor:

Atque illi aspicio forma eximia mulierem, 260

Filius quam aduexit meus matri ancillam suae.

Quam ego postquam aspexi, non ita ut sani solent

Amo, sed eodem pacto ut insani solent.

Amavi equidem hercle ego olim in adulescentia:

Verum ad hoc exemplum numquam, ut nunc insanio. 265

Nunc hoc profecto sic est: haec illast capra.

Verum hercle simia illa atque haedus m[hi] malum]

Adportant. atqui [hoc esse quod dicam, h]ausedio].

Vnum quidem hercle iam scio, perisse me.

om. **B** quid *Scaliger* uisere] miser **B** 259. INSCENDIIN **A**.
Escendū **B**: unde Escendi in *Scioppius Susp. lect.* 21. Ascendi in reliqui
limbum **B** illam **R**: nisi eam males. om. libri cum **A**

nauem **B**. nauim reliqui DEUEHOR **A**. aduehor **BCDF**. adducor **Z**

260. Atque illi aspicio **R**: (neque enim in ea vel in illa pro illi
satis placet:) Atque ego illi aspicio *Bothius*. ATQHANCASPICIO **A**. Atque ego
illam aspicio **B**. atque ego illic aspicio **CDZ** (nisi quod aspicio **D**).
atque illio ego asp. **F**. atque ego superiori versui continuans Illic aspicio
Pylades, Illam conspicio *Camerarius*, Illanc conspicio *Beckerus Quaest. p.*
108: nec peritius Lingius de hiat. p. 16 exumia **C** 262. ita ut
sani solent || Amo, sed **R** expulso glossemate. ita amo ut sani solent || Ho-
mines sed libri cum **A**, nisi quod amarē pro amo **B** 263. ut sani **B**

His versibus ascriptum in marg. CD infanire amantes

264. EQUIDEMHERCLE **A**. hercle equidem reliqui ego lim **D**

adul. pro adul. **AB** 266—270 hoc ordine **R** duce *Bothio*: quos sic

269. 270. 266. 267. 268 collocat **A** et omisso v. 268 **BCDFZ**

266. sic est] sinit **A**, quod quid esse dicam nescio: nec enim satis qua-
drare seicest videtur hec **B**. nec **F** ILLAST **A**. illa est reliqui

267. 268 tales apparuerunt in **A**:

VERUMHERCLESIMIAILLAATQUEHAEDUSM —

ADPORTANTATQ.O.O.SSEQUO.O.LIC.M.AUSC.O.

quae sic uti supra scripsi interpretatus sum: nisi quod in **A** quod fuisse
pro quid videtur. Pro his unum hunc **BCDFZ** substituunt:

Sed simia illa atque haedus timeo quid uelint

nisi quod haedus **Z**, haedus **F**. Ceterum pro Adportant exspectes Portendunt
potius 269 perisse **F**. PER.O.O.SSE **A**, quod non expedit, cum ne PER-

Vosmēt uidete cēterum, quantī siem.

270

Sed cōnticiscam: nam ēccum it uicinūs foras.

LYSIMACHVS. DEMIPHO. LORARIVS.

LYSIMACHVS.

Profēcto ego illunc hīrcum castrarī uolo,

Rurī qui nobis ēxibet negótium.

DEMIPHO.

Nec ómen illuc mīhi nec auspiciū placet:

Quasi hīrcum metuo ne úxor me castrét mea.

275

Metuo [hércle] ne illaec sūniae partís ferat.

LYSIMACHVS.

I tu hīnc ad uillam atque ístos rastros uíllico

Praesto út sint, facito córam ut tradas ín manum.

Vxóri facito ut nūnties negótium

Mihi ēsse in urbe, né me expectet: nám mihi

280

IESSE quidem satis sit 270. QUANTISIEM **A**, Pylades. qui siem **B**, miroque iudicio Scioppius Susp. lect. I, 3. quanti sim reliqui 271. conticiscam **B**. conticiscam reliqui NAMECCUMITUICINU — **A** evanido versus exitu. uicinum eecum exit foras **BCDF** et, nisi quod cēcū, **Z**

Act. II. Scaen. 2. LYSIMACHUS DEMIPHO **A**. DEMIPHO. LISIMACHVS. SENES II. LORARIVS **B** et, nisi quod LORARIVS DII (puto pro DU), **C**. DEMIPHO. LISIMACHVS. LORARII **D** et, nisi quod Iyl., **FZ** 272. illū circum **B**. illuncircum **CD**. illunc hīrcum **F**

273. Rura que **B** exhibet **Z**, exhibent **B**: quae scriptura cum hīc tum alibi servanda. exhibet reliqui 274. om̄ **B** illuc **CD**. illud reliqui nec om̄. **B** auspitium **B** 275. yrcum **DF**. id qm̄ **B** h. e. irquom NEMEUXOR **A** ut videtur. ne uxor nunc **F** 276. Metuo hercle ne illaec **R**. ..METUONEILLAE **A**. Atque illius haec nunc reliqui, nisi quod ñ pro nunc **D** partif omnes, etiam **A** 277. ullam **C** uillico, non uillico, **BC** cum **A** 278. Praesto ut sint **R** dubitanter: Praesto ipsi Aldina. Pisto ipfi cum reliquis **A** 279. negoe.

CFD 280. in urbe om̄. **Z** ne] ine ut videtur **B** exp.

Tris hódie litis iúdicandas dñcito.

Ei et hóc memento.

LORARIVS.

[Flet.] numquid ámplius?

LYSIMACHVS.

Tantúmst.

DEMIPHO.

Lysimache, sálue.

LYSIMACHVS.

Euge, Démipho:

Saluétó. quid fit? quid agis?

DEMIPHO.

Quod misérrimus.

LYSIMACHVS.

Di mélius faxint.

DEMIPHO.

Di hóc quidem faciánt.

LYSIMACHVS.

Quid est? 285

DEMIPHO.

Dicám, si uideam tíbi operam esse aut ótium.

LYSIMACHVS.

Quamquám negotiúmst, si quit uis, Démipho,

Non sum óccupatus úmquam amico operám dare.

omnes 281. Tref **Db** lites **FZ** 282. Ei et **BDFZ**: quod esse pro i et *Gulielmus vidit*. flet **C** memento. Lor. flet. numquid **R**. memento dicere. Lor. numquid *libri*, etiam **A** ut videtur 283. TANTUMST **A**. Tantum est *reliqui* lisyimache **B**. lisyimache **D** euge euge *Reizius*. euge et tu *Camerarius* 284. Salueto *Camerarius*. Salueo **B**. salue. o *reliqui* quid fit? quid agis? *Bothius*. quid agis quid fit *libri*, etiam **A**, nisi quod fit **F** quid **FZ** miserrimus **Z** 285. dii **FZ** (non **A**) quidem **C** faciant **DFZ**. fatiant **C**. faciunt **B**. facient *Bothius*. *Argutatur Rostius Opusc. p. 258 sq.* 286. operam esse **R**. esse operam *libri* ocium **C** 287. quāquam negocium **C**

DEMIPHO.

Benígnitatem túam mi experto praédicas.

Quid tibi ego aetatis uideor?

LYSIMACHVS.

Acherúnticus,

290

Vetulus senex, decrepítus.

DEMIPHO.

Peruorsé uides:

Puer súm, Lusimache, séptuennís.

LYSIMACHVS.

Sánu'nes,

Qui púerum te esse dicas?

DEMIPHO.

Vera praédico.

LYSIMACHVS.

Modo hércle in mentem uénit, quid tu díceres:

Senéx quom extemplo iám nec sentit néc sapit,

295

Aiúnt solere eum rúsum repueráscere.

DEMIPHO.

Immó bis tanto uáleo quam ualuí prius.

LYSIMACHVS.

Bene hércle factum et gaúdeo.

DEMIPHO.

Immo út scias,

Oculís quoque etiam plús iam uideo quám prius.

---

est libri quit pro quid **C** 290. acheruntical **B**. acheruntius
nescio an verius sit 291. Vetulus senex **R** coll. v. 314. Senex uetus
libri. Senex uetus *Scutarius* 292. lusimache **B**. lisimache **D**
septuennís sanū **C** 293. dicis **Z** praedio **B** 295. qm̄ **B**. cum
reliquis extemplo iam **R**. extemplo est iam *libri* 296. rufum *pro*
rursum **B** 298. ercle **C** ut scias **R**. scias *libri*. si scias *inde a*

LYSIMACHVS.

Benést.

DEMIPHO.

Malam rem díco.

LYSIMACHVS.

Iam istuc nóñ bonumst.

300

DEMIPHO.

Sed aúsimne ego tibi éloqui, si quíd uelim?

LYSIMACHVS.

Audácter.

DEMIPHO.

Animum aduórte.

LYSIMACHVS.

Fiet sédulo.

DEMIPHO.

Hodie efre ocepi in lúdum litterárium:

Lusímache, ternas scó iam.

LYSIMACHVS.

Quid ternás?

DEMIPHO.

A mo.

LYSIMACHVS.

Tun cápíte cano amás, homo nequíssume?

305

DEMIPHO.

Si cánum, sei istuc rútilum siue atrúmst, amo.

Pylade edítur 300. Bene] quā bene **C** malam rem **FZ**. malaere
B. mala re **CD** bonum est libri 301. aúsim ut ego **Z**
 302. fiet sedulo in mrg. m. pr. **C** 303. HODIEHRE **A**. Hodie ire reliqui
 OCCEPHNLUDUM **A**. in ludum ocepi reliqui litterarium **A**, *Scutarius*.
 literarium **B**. literarum **CD**. litterarum **Z**. Irāq **F** 304. Eufimache **B**.
 lif. **D**. lyf. reliqui 305. homo nequissime **B**. SENEXNEQUISSIMEHOMO **A**.
 fenex nequiffime reliqui 306. Si canum libri cum **A**: *Scioppius Susp. lect.*

LYSIMACHVS.

Ludificas nunc tu me heſc, opinor, Démipho.

DEMIPHO.

Decide collum, ſi iam tibi falſum loquar.

Vel út ſcias me amare, cape cultrum ac ſeca

Digitum uel aurum uel tu naſum uel labrum: 310

Sei mouero me ſeu ſecari ſenſero,

Lysimache, ſum auctor út me amando hic éniceſ.

LYSIMACHVS.

Si umquám uidisti pictum amatorem, ém illic eſt.

Nam meo quidem animo pláne decrepitus ſenex

Tantidemſt, quaſi ſit ſignum pictum in páriete. 315

DEMIPHO.

Nunc tú me, credo, cáſtigare cógitas.

LYSIMACHVS.

Egon té?

DEMIPHO.

Nihil eſt iam, quód tu mihi ſuſcénſeas:

I, 21. ſiue canum 'prisca exemplaria' Pii. Seu canum Pylades ſei iſtuc R: vid. Mus. Rhen. nov. VIII p. 486. ſeu iſtuc libri cum A. ſi iſtuc Bothius rutilum BCDFZ. RUTILUNST A ut viſum eſt ATRUNST A. atrumſt reliqui 307. HEIC A. hic reliqui 308. decide] áputa ſup. ſcr. C SIANTIBIFALSUM A: quas litterarum reliquias viſus ſum vel SIANTIBIFALSUM vel STANTISTFALSUM interpretari poſſe. Vnde ſi iam tibi f. effeci. ſi falſum ſtati B. ſi falſum ad te reliqui, et ted ſubſtituto Bothius. ſi falſum eſt uti Camerarius. ſi falſum eſt nec uti Acidalius loquar libri cum A. eloquor Bothius 309. ſiaſ C ac A. om. reliqui 310. NAſSUM A 311. ſii A. Si reliqui moueo FZ ſecare cenſeor B 312. Liſymache B ſum auctor R. auctor ſum libri cum A, niſi quod autor F uti Camerarius HICENICES A. hic é B. eniceſ ſine hic reliqui 313. uidiftiſ B cum A. uidifti reliqui em B cum A. hem reliqui 314. PLANE A. uetuluſ reliqui. cf. v. 291 315. TANTIDEST (ſic) A. Tam idem eſt B. tantidem eſt reliqui. Tantundem eſt Pylades quaſi ſit] aſi f e corr. C. quaſi ſi Acidalius p. 511, Goellerus in Trin. 407. 317. ſuccenſeaſ FZ (non A)

Fecére tale ante áliei spectatei viri.

Humánum amarest, húmanum autem ignóscerest.

* * * * * átque . . . . . ulum. 320

Ne sis me obiurga: hoc nón uoluntas me ínpulit.

LYSIMACHVS.

Quin nón obiurgo.

DEMIPHO.

At né deteriorém tamen

Hoc fácto ducas.

LYSIMACHVS.

Égon te? ah, ne di sfuerint.

DEMIPHO.

Vide sis modo etiam.

LYSIMACHVS.

Vísunst.

DEMIPHO.

Certen?

318. Facere **B** ALIEISPECTATIVIREI **A**. alii spectate uiri **B**. alii spectati uiri reliqui, nisi quod alii om. **F** 319. Hunc v. cum talem, qualem supra servavi, **BCDFZ** exhibeant (nisi quod amare si **B**, amare est **F**, ignoscere est omnes), **A** autem talem:

HUMANUMAMARESTATQIDUTIO! / I I \ C / •ULUM

in promptu est de elapso, ut aliis exemplis simillimis, versiculo cogitare, cuius exitus cum priore coaluerit in **A**. Qui fortasse non Demiphonis fuit, sed Lysimachi. Ceterum nescio an ignoscere praestet sine est 321. NE-

SISME **A**, Scioppius Susp. lect. I, 21. Nescis me **B**. nescis ne reliqui. Nescis? ne Camerarius. Ne sis, ne Palmerius p. 874, Gulielmus, Acidalius

obiurgare **B** hoc cum obiurga iungit **Z**: quod placuit Handio Tursell. III, p. 96. huc Bothius, ut illud interpretabantur Gulielmus, Acidalius 322. Quin Pylades. Qui libri 323. egone libri ah ne

di siuerint Camerarius: nisi at praestat. athene defuerint **BDF**. athene defuerint **C**. athene defuerint **Z** Post hunc v. fuit qui de lacuna

LYSIMACHVS.

Pérdis me.

Hic homo éx amore insánit. numquid ús?

DEMIPHO.

Vale.

325

LYSIMACHVS.

Ad pórtum propero: nám ibi mihi negótiumst.

DEMIPHO.

Bene ámbulato.

LYSIMACHVS.

Béne uale.

DEMIPHO.

Bene sít tibi.

Quin mñi quoque etiamst ád portum negótium:

Nunc ádeo ibo illuc. sét eccum meum gnatum óptume

Video: hñc opperiar hóminem. hoc mihi uisóst opus, 330

Huic persuadere quó modo nunc pótis siem,

Vt illam uendat néue det matrí suae:

Nam ei dóno aduexe audfui. praecautóst opus,

Ne hic ád illam me animum adiéçisse aliqua séntiat.

suspicaretur 324. Vise **Z** uisumst omnes certon **F**. certem **Z** 325. nunc quid **F** uat **B** 326. negotiumst **B**. negocium est reliqui 327. uale *Guyetus*. ualete **B**. ualeto reliqui 328. etiamst **CD**. etiam si **B**. etiam est **FZ** negoc **CDFFZ** 329. sed eccum meum gnatum optume || Video. hic opperiar **R**. sed optume gnatum meum || Video. eccum opperiar *libri*, nisi quod set **C**, optime **FZ**, optum ec natum **B**, operiar **BF** hoc mihi **R**. hoc nunc mihi *libri*: quod non nescio ita seruari posse, ut uiso opust scribatur cum *Acidaliu* uiso est **FZ**. usu est cum *Scaligero Scriuerius* 331. persuadere **D^bFFZ**. persuade **BCDa** nunc **R** e superiore v. ascitum. om. *libri* siem *Camerarius*. sim **BCDZ**. sum **F** 332. ille uendat ne uendat matri **B**: ubi illā **Bb** 333. Nam idoneo **B** praecautost opus **R**. sed praecautost opus *libri*, nisi quod praecautost **D**, precauto est **F**, praecauto opus **Z**. sed praecauto opust post *Pyladem Acidalius* 334. hic ad **R**. hic **BCDF**. ad **Z**

CHARINVS. DEMIPHO.

CHARINVS.

Homo mé miseríor nullus ést aequé, opínor, 335
 Neque áduorsa quóí plura sánt sempitérna.
 Satín, quicquid ést, si quam rém ego agere occépi,
 Propriúm mihi nequít eueníre id quod cúpio?
 Ita mi [éx improuíso] mala rés aliqua obícitur,
 Bonúm quae meúm conprimít mihi consílium. 340
 Míser amicam míhi paraui ánimi causa, prétió eripui,
 Ratús clam patrém meum me eám posse habére:
 Is résciuit ét uidit ét perdidít me.
 Neque ís quom rogét, quíd loquár, cogitátumst:
 Ita ánimi decem ín pectore íncerti cértant. 345

Act. II. Scaen. 3. CHARINVS ADOLESCENS. DEMIPHO SENEX
B et, nisi quod ADVL., **C**. CHARINVS. DEMIPHO **DFZ** Ver-
 sum in hoc cantico descriptionem plane talem servavi qualis in **B** est.
 A qua quae discrepant Reizii, Hermannii, Lachmanni temptamenta ms.,
 consulto tacui omnia. Nec magis alia, quorum mihi usus esse nullus vide-
 retur, ambitiosius commemoranda putavi, velut quod primum versum (ut
 nihil dicam de Bothii in hoc genere portentosa imperitia) sic Reizius dime-
 titur Homó me misérior nullúst aequé opínor 335. Homo **D**
 est atque **B**. aequé est Lachmannus 336. aduerfa **FZ** cui libri
 sint plura Camerarius 337. si quam **R**. quam libri. ut quam
 Camerarius duce Pylade ego **R**. om. libri. ocepit **B**
 338. mihi nequit **R**. nequid mihi libri, nisi quod nequit **CD**
 euenire e corr. **C** id **R**. om. libri 339. ex improuiso
 addidí exempli caussa oblicitur **FZ** oblicitur aliqua Camerarius
 340. bonumque **Z** conpr., non compr, **B** mihi Hermannus,
 Lachmannus. om. libri. Contra quae statim conprimít meum idem Lach-
 mannus alio tempore 341. p̄recio **C** eripui om. Camerarius
 342. clam] c e corr. **C**. dam **D** me eam **R**. om. libri 344. Ne-
 quif **B** cum libri cogitat unde est **B** 345. in pectori **D**.
 pectori **F**; pectore **Z** Ceterum nugantur qui de hoc v. dixerunt Pal-

Nec quid corde nunc consili capere possim,
 Sció: tantus cum cura meost error ánimo,
 Dum serui mei perplacét mihi consilium,
 Dum rúrsum haud placet nec patér potis uidétur
 Indúci, ut putét matri ancillam emptam esse illam. 350
 Nunc sí dico ut rés est, atque illam mihi me
 Emísse indicó, quem ad modum éxistumét me?

* * * * *

Atque illam abstrahát, trans mare hinc uenum aspórtet.
 Sció saeuos quám sit, domó doctus. igitur 355

Hócinest amáre? arare máuelim quam síc amare.

Iam hinc ólim me inuítum domo éxtrusit áb. se:

Mercátum ire iússit: ibi hóc malum ego inuéni.

Vbi uoluptatem aégritudo uíncat, quid ibi inést amoeni?

Neququam abdidi, ábscondidi, ábstrusam habébam: 360

Muscást meus patér, nil potést clam illum habéri,

Néc sacrum nec tám profanum quécquamst, quin ibi flico adsit.

merius et Gulielmus 346. nequid **Z** consilii libri 347. meost
 error **CDA**. meuf terror **B**. meo est error **DdF**. meuf est error **Z**
 348. serui mei **B**. mei serui *reliqui* 349. potius **Z**
 351. ⁱq̃ **D** ut ⁱcum ^eras. **D** ^ereft **D** mihimet me *nescio an*
poeta dederit ⁱm ^ememisse **D** quemadmodum] leuem admodum
Scaliger existũ & **B**. existimet **Z**. existimat **F** 553. *Intercidit*
huiusmodi aliquid:

Malis uerbis multis multum obiuriget me

354. extrahat **F** 355. seuof **B**. seuuf **CD**. faeuuf **Z**. seruuf **F**
 domo ductuf **D**. homo duruf **F**. homo et duruf **Z**. Cf. *Sciopp. Susp. lect.*
III, II 'Igitur hoc est amáre *tetrametri initium esse Hermannus uoluit*
 Hocineft **B**. hocineft **C**. ocineft **D**. hoccineft **FZ** 357. holim **D**
 me **R**. *om. libri* extruxit **B** sese *Camerarius* 358. ire
 iuffit ibi **C**. ire iuffit tibi **B**. iuffit ire ibi **DFZ** ego *libri. om.*
Camerarius 359. egrit. **C** animi **Z** 360. nequicquam **FZ**
 abscondidi **B**. abscondi *reliqui* abstruxam **B** 361. Muscast
B. Musca est *reliqui* pater meuf **C** 362. prophanum **FZ**

Néc qui rebus mēis confidam, mi ūlla spes in cōrde certast.

DEMIPHO.

Quíd illuc est, quod sōlus secum fábulatur fīlius?

Sóllicitus mihi nēscio qua re nūnc uidetur.

CHARINVS.

'Attatae, 365

Páter hic quidem meúst, quem uideo. ibo, ádloquar. quid
fít, pater?

DEMIPHO.

'Vnde incedis? quíd festinas, gnáte mi?

CHARINVS.

Recté, pater.

DEMIPHO.

'Ita uolo. sed istúe quid est, tibi quód conmutatíst color?

Númquid tibi dolét?

CHARINVS.

Nescio quid méo animost aegré, pater.

Póste hac nocte nón quieui sátis mea ex senténtia. 370

DEMIPHO.

Pér mare ut uectú's, nunc oculi térram mirantúr tui.

quicquamfít **CD**. quicquam fí **B**. quicquam est **FZ** quid **B**
affít **CD** 363. in corde certast **B**. est in corde **C**. in corde est
^{secum}
DFZ 364. quid **D** est **B**. om. reliqui quid **Z**
solū **B** fabulatur **B**. fabuletur reliqui 365. Solicitus **FZ**
qua re nunc **R**. quare libri *Numeros paullo concinniores hos ha-*
bebis: Sóllicitus nescio qua re nunc mīhi uidetur attatae **R**: attate
Palmerius p. 873, Bentleius in Andr. IV, 5, 15. atate CD. at tace
B. at at **FZ** 366. Pater hic quidem meust **R**. Meuf pater hic
quidem est **B**. meuf quidem hic pater est reliqui, nisi quod qidem **C**
ibo om. **B** adloquar pro all. **B** 368. quod] quid **B**
cōmutatuf est color **DdF**. cōm. color ē **Z** 369. meo animo est **BDb**.
animo meo est **Z** egre **BC** 370. Poste **B**. postea reliqui. Vide
Mus. Rhen. nov. VII p. 568 ac **Da**, ac **Dc** mea **Dc**, Ca-
mcrarius. me BCDa. om. FZ 371. uectus scribebatur mi-

CHARINVS.

Mágis opinor.

DEMIPHO.

Id est profecto: uérum actutum abscésserit.

[Vsquen ualuistí?

CHARINVS.

Perpetuo récte, dum quidem illíc fui.

Vérum in portum huc út sum aduectus, néscio qui animus
míhi dolet.

DEMIPHO.

Naúsea edepol fáctum credo: uérum actutum abscésserit.] 375

Érgo edepol pallés: si sapias, éas ac decumbás domi.

CHARINVS.

‘Otium non ést: mandatis rébus praeuortí uolo.

DEMIPHO.

Crás agito, peréndie agito.

CHARINVS.

Saépe ex te audiui, pater:

Rēi mandatae omnis sapientis primum praeuortí decet.

DEMIPHO.

Age igitur: nolo áduorsari aduórsum tuam senténtiam. 380

CHARINVS.

Sáluos sum, siquidem ísti dicto sólida et perpetuást fides.

rantur tui || Magis. CHA. opinor *Gulielmus: qui debebat saltem mirantur*
magis. || CHA. Itast, opinor —. *Ceterum opino Bothius nuper* 373.
374. 375, *in libris positos post v. 389, huc revocavi, ut quos appareat*
prorsus παραλλήλους esse versibus 369—372 373. Vsquen **B**, quod
potius Vsquin fuisse dixi Mus. Rhen. nov. VII p. 577. Vsq̄ue B. Vsq̄uene
reliqui 374. quia nimis mihi **B** 375. Naufe **B** 376. pallef
B. palle **CD. om. FZ** 378. Crať agi opere die agito **B**
sepe **BC** 379. Rei] ei **F** mandate **B** omnis sapientif
omnes 380. aduorsus tuam *Bothius. tuam aduorfum BCDF. tuam*
aduorfuf **Z** 381. Saluof pro Saluuf **B** dicito **B** est **FZ**

Rés adhuc quidem hércle in tutost. nam hunc nescire sát scio
Dé illa amica: quód si sciret, éssét alia orátio.

DEMIPHO.

Quíd illuc est, quod ille á me solus se ín consilium séuocat?
Iám non uereor ne éam me amare hic pótuerit resciscere: 385
Quíppe haut etiam quícquam inepte féci, amantes út solent.
Quín ego hunc adgrédior de illa?

CHARINVS.

Quín ego hinc me amólior?
Éo ego, ut quae mándata míhi sunt, áministrem.

DEMIPHO.

Immó mane:

Paúcula etiam scíscitare príus uolo.

CHARINVS.

Dic quíd uelis.

DEMIPHO.

Séd quid ais? ecquám tu aduexti túae matri ancillám
Rhodo? 390

382 — 386 *hoc ordine* **R**: quos sic 384 — 386. 382. 383 collocant
libri 382. CHA. Ref libri hercle om. **F** tutost omnes
huc **B** 383. quid **Z** 384 sine caussa ab Osanno Anal. p. 201
sq. sollicitatus propter v. 364 ille a me Aldina (non Pylades). illa me
CD. mea me **B**. ille **FZ** sed **B** 385. uereo **CDF**
eam Guyetus. illam libri 386. aut **BCD**. haud **FZ** faciam
ante ut **B** 387. DE. Quin libri agredior **C**. aggredior **DFZ**
388. ꝑ. ego ꝑ. eo **D** ut que **B**. atque Camerarius
mandata mihi sunt, administrem. DEM. **R**. mandata amicū amicis tradam.
DEM. **B**. mandata amicis tradam. DEM. *reliqui, nisi quod mandat*
Z 389. Paula **C** fuscitare **B**. sciscitare **D**. sciscitari *potius*
dubitari potest num poeta scripserit, coll. v. 422 390. Quid ais?
equam tu aduexisti a Plauto profectum esse puto, adiectum autem Sed,
postquam huc irrepserunt v. 373 — 375 adexti **D**. aduexit **B**
matri tue **F** ancillam ancillam **CD** rhodo **B**. e rhodo **CDZ**.

CHARINVS.

'Aduexi.

DEMIPHO.

Quid? ea út uidetur mŭlier?

CHARINVS.

Non edepól mala.

DEMIPHO.

'Vt moratast?

CHARINVS.

Nŭllam uidi mélius mea senténtia.

DEMIPHO.

Míhi quoque ita pol úsast, quom illam uídi.

CHARINVS.

Eho, uidistín, pater?

DEMIPHO.

Vídi. uerum nón ex usu nóstrost neque adeó placet.

CHARINVS.

Quí uero?

DEMIPHO.

Quia ením non nostra fórmam habet dignám domo. 395

Níhil opust nobís ancilla, nísi quae texat, quae molat,

Lígnum caedat, pénsum faciat, aédis uerrat, uápulet,

e rhodio **F** 392. morata est **DFZ** sententia **C** 393. Mihi quoque ita pol **R**. Mihi quidem edepol *libri*. Sic quidem edepol *Pylades*, *Acidalius* uisa est **BC**, non **DFZ** cum *libri* uidi. CH. eho uidistin *Bothius*. uidi. CH. eho an uidisti *libri*, nisi quod eo **Z**. uidi. CH. an uidisti *Guyetus*. uideo. CH. an uidisti *Bothius nuper* 394. nostro sine que **B**. nostro est neque **C** 395. quia enim non **R**: nisi forte quia noenu placebit. quia non *libri*. quia haec non *Guyetus*. qui? quia non *Bothius* nostra cum *ras*. **B** 396. opust **R**. opus *libri* que texat que **B** 397. lignum cedat, pensum faciat, aedis uerrat, uapulet e Lucilii lib. xxvi vel xxvii affert Nonius p. 271, lignum caedat, aedis uerrat ac uapulet e Lucilii lib. xxviii idem p. 420. Vix dubitandum uidetur,

Præhibeat cottidianum familiae coctum cibum.

Horunc illa nihilum quicquam facere poterit admodum.

CHARINVS.

Ēa causa equidem illam emi, dono quam darem matri
meae. 400

DEMIPHO.

Né duas neu te aduexisse dixeris.

CHARINVS.

* * * *

* * * *

DEMIPHO.

Di me adiuvant:

Labe facto paulatim. uerum quod praeterii dicere,

Néque illa matrem satis honeste tuam sequi poterit comes,

Néque sinam.

CHARINVS.

Qui uero?

DEMIPHO.

Quia illa forma matrem familias 405

Flagitium sit si sequatur, quando incedat per uias.

quin Plautina verba commemoraverit Lucilius: nisi forte errorem iam fuisse in ipsis adversariis grammatici putaveris pensum **Z**. pinsum Visseringus Quaest. Plaut. I p. 105 ferrat **Da**. uertat **Z** 398. Praehibeat **R**. Quae habeat libri, nisi quod que **D**. Quaeque habeat Pylades quottid. **Z**. quotid. **F** familie **B** 399. horunc illa **CD**. Horum ancilla **B**. horum illa **FZ** nihil umquam **B**. nihilum quicquam reliqui. Vnde facile efficiat quispiam nil quicquam umquam 400. emi] mi **B** 'darem .q. matri' **D** 401. neduas **C** et aut sic aut nediuf ante ras. **Da**. Netuas **B**. ne def **DdFZ**. Ne duis Camerarius. duas formam non sum ausus sollicitare neu Camerarius. neue libri Ne d. n. t. adu. dixerit. Ch. di me adiuvant uno integro versu concludunt libri, proximum tribuentes DEMIPHONI. At is unde tandem labefactari filium colligit? de quo ne sic quidem satis ei constiterit, si di me adiuvant dixisse Charinum censueris. Ergo aut plus intercidit aut certe hemistichia duo 406. Flagitium fit **B**. flagitiumfit **D**. flagitiumfit

Cóntemplant, conspíciant omnes, nútent, nictent, sibilent,
Véllicent, uocént, molesti sînt, occentent óstium:

'Inpleantur élogiorum mēae fores carbónibus:

'Atque ut nunc sunt máledicentes hómīnes, uxori meae 410

Mihique obiecent lenocinium fácere. nam quid eóst opus?

CHARINVS.

Hércele quin tu récte dicis ét tibi [equidem] adséntior.

* * * *

DEMIPHO.

Ego émero matrí tuae

C. flagitium est **FZ** incedit **Z** 407. omnes **B.** om. *reliqui*
nuteat **C** nictent **DeF.** nectent **Bda.** nectet **C.**
niterit **Z** 408. nocent molestis innocent **B** hostium **FZ**
409. elogiorum meae fores carbonibus *Bothius.* meae fores carbonibus ele-
georum *libri, nisi quod meae B* — elegiorum **DeZ,** elegeorum **F:** *pro*
quo eclogiorum Lambinus, elogiorum *Turnebus Advers. VII, 15*
411. obiciunt *solus B.* obiciunt *Acidalius* lenocinium **C.** lenocinium **D**
eost **BCD.** est **FZ** 412. quin *Pylades.* qui *libri* tibi
equidem adsentior **R** *Prol. Trin. p. CLXXIII.* tibi adsentior **B.** tibi assentior
reliqui. tibi ego assentior *Pylades.* tibi assentior ego *Camerarius.* tibi ad-
sentior ego *Bothius.* tibi hoc adsentior *idem nuper.* ego assentior tibi *Lingius*
de hiat. p. 50 413—424, *misere turbatos luxatosque in libris, sic uti*
feci reconcinnandos putavi. Quorum hic ordo speciesque in B est:
418. 413 Sed quid illa nunc fiet? *DE.* recte ego emero matrī tuae
414 Ancillam uiracinem aliquam non malam forma mala
Vt matrem addecat familiā aut ſyram aut cypiam
Ea molet coquet confitiet penſum penſetur flagro
Neque propter eam quicquam eueniet noſtris foribus flagiti mi-
nime gentium

421 *CH.* Quid ſi igitur reddatur illi unde empta eſt. *DE.*

423 *CH.* Dixit ſe adhibere ſi non placet. *DE.* nihil iſtuc opus

422 Litigari nolo ego uos quam tuam autem accuſari fidem

419 Multo edepol ſi quid faciendum eſt facere damni manuſo

Quam obprobamentum aut flagitium muliebri exferri domo.

424 Me tibi illam poſſe opinor luculente uendere.

A quo exemplo quomodo reliqui libri discrepent, deinceps adnotabo. Origo autem erroris e conglutinatiſ v. 413. 418 repetendus videtur, quorum ille talis fere eſſe potuit:

Plauti Com. III. Merc. 2.

'Ancillam uiráginem aliquam nón malam, formá mala,
'Vt matrem addecét familias, aut Syram aut Aegýptiam. 415
Éa molet, coquét, conficiét pénsu, pinsetúr flagro:
Néque propter eam quécquam eueniet nóstris foribus flágití.

CHARINVS.

Sét quid illa nunc fiet? recte ego émi [atque argentúm dedi.]

DEMIPHO.

Múlto edepol, si quíd faciendumst, fácere damni máuolo,
Quam óbprobramentum aut flagitium múlíebre inferrí domo. 420

CHARINVS.

Quíd, si igitur reddátur illi, unde émpast?

DEMIPHO.

Minume géntium:

Lítigare ego nóló uos qua, tuam autém accusarí fidem.

CHARINVS.

Díxit se redhibére, si non pláceat.

DEMIPHO.

Nihil istóc opust:

Mé tibi illam pósse opinor lúculente uéndere.

[Nisi quod matri non est quod dem.] Dē. ego emero matri tuae — ,
hunc paullo confidentius supplevi supra. In primo v. vulgo interpungunt
Dē. recte. ego emero 414. uiraginem **CDFZ** 415. ffram
C egyptiam vel egyptiam **DFZ**. egipciam **C** 416. coquet **B**.
om. reliqui conficiet **CDFZ** pinsetur *Scutarius* 417. neque
superiori versui continent edd., non **B** ⁿxrlf **D** flagitii **Da**.
flagicii **C**. flagitium **D^bFZ** minime gentium, erasa in **B**, sed ut
clare appareant, hoc loco om. **CDFZ** 418. Set **Da**. Sed **Dc**
cum reliquis flæt **C** recto **D** 419. edepol **C** faciendum
FZ face **F** dampni **C** 420. obprobrandum **D** ante corr.
inferri *Guyetus*, *Lachmannus*. efferri **CD**. efferri **FZ**. afferri *Pistoris*
421. est. Dē. minime gentium **CDFZ** 422. litigare **DFZ**,
non **C** qua *Bothius*. quam *libri*, vulgo constructum cum mauolo v. 419.
neque *Acidalius*, laudatus ab *Handio Turs. I p. 586* 423. redhibere
CDFZ placeat **CDFZ** opust **CDFZ** 424. Nám me tibi

CHARINVS.

Dúm quidem hercle né minoris uéndas quam ego emí, pater. 425

DEMIPHO.

Táce modo: senéx est quidam, qui áliquam mandauít mihi

'Vt emerem ad istanc fáciem [ancillam].

CHARINVS.

At míhi quidam adulescéns, pater,
Mándauit, [aliquam fídem] ancillam, íta ut illast, emerém sibi.

DEMIPHO.

Víginti mínis opinor pósse me illám uéndere.

CHARINVS.

'At ego si uelím, iam dantur séptem et uigintí minae. 430

DEMIPHO.

'At ego

CHARINVS.

Quin ego, ínquam

DEMIPHO.

Ah nescis quíd dicturus súm: tace.

Trís minas accúdere etiam póssum, ut trigintá sient.

CHARINVS.

* * * * *

Quó uortisti?

illam mirer ní Plautus scripserit 425. ercle **C** ego mi pater emi **F**
 426—428 sic et glossematis liberavi et mancos supplevi, qui tales sunt in libris:

DE. Tace modo. senex est quidam qui illam mandauit mihi

Vt emerem ad istanc faciem. CH. at mihi quidam adulescenti pater

Mandauit ad illam faciem ita ut illa est emerem sibi.

Vbi v. 1. illam] olim *Acidalius*. ancillam *Bozhornius* 2. adul. **B**3. Mandauit **C** est mulierem emerem *Camerarius* 429. minas **Da**430. num dentur potius? 431. (post inquam) ah **BC**: pro quo ra-suram **Da**, sup. scr. hac **Db**. at **FZ**: fort. rectius sim **F**432. Tres solus **B** sient? fuit qui interpungeret 433. Hic, nisi

omnia fallunt, intercidit Charini in hanc fere sententiam versiculus:

Videor pro illo posse quinque etiam addere adulescentulo.

DEMIPHO.

Ad illum qui emit.

CHARINVS.

Vbinamst is homo géntium?

DEMIPHO.

Éccillum uideó: iubet quinque áddere etiam mé minas. 435

CHARINVS.

Hércle illum infelicitent di, quisquis est. itidém mihi

Étiam meus adnútat

DEMIPHO.

Addam séx minas.

CHARINVS.

Septém mihi.

DEMIPHO.

Númquam edepol me uíncet hodie.

CHARINVS.

Cómmodis posest, pater.

---

434. CH. et (ab initio versus) DE. om. **CD** uertit **F** at **D** ubinamstif **CDA**. ubi naffif **B**. ubinam est if **D6FZ** gen-
cium **C** 435. Ecce illum **B**. Ecceum illum *Camerarius* quoque **B**
addere etiam me **R**. me addere etiam nunc *libri*, nisi quod adere
eciam **C**. addere me etiam nunc *Bothius* 436. Hercule *Scaliger*
illum infelicitent di **R**. illunc dii infoelicitent **Z**. illunc di infelicitent
CDF. illuc dii felicitent **B**. infelicitent etiam *Scaliger*. Pol illunc di in-
felicitassint *placere*, si propius abesset a librorum memoria In proxi-
mis impeditissimas licitandi rationes nescio an vel satis vel non satis expe-
dierim. Vbi sic cum libris edd.: quisquis est. DE. ibidem mihi || Etiam nunc
adnutat addam sex minas. CH. septem mihi: nisi quod Et iam **B**, eciam
C. Sola totidem (pro ibidem) mihi verba CHARINO continuanda esse *Acidalius* suspicabatur innutat *Lambinus* 438. DEMIPHONI et CHARINO
distribuit *Guyetus*, totum CHARINO libri continuant edepol **C**
me uíncet hodie commodif **B**. me uíncet hodie me uíncet hodie c. **CD**
me uíncet hodie inueniet. hodie c. **FZ**. Vbi inueni hunc qui commodius
'ex priscis exemplaribus' *Pius affert*. me uíncet. hic commodius *Pylades*

DEMIPHO.

Néquiquam poscét: ego habebó.

CHARINVS.

'At illic pollicitúst prior.

DEMIPHO.

Nñhili facio.

CHARINVS.

Quínquaginta póscit.

DEMIPHO.

Non centúm datur. 440

Pótine ut ne licitére aduorsum méi animi senténtiam?

Máxumam hercle habébis praedam: íta illest, quói emitúr, senex.

Sánus non est éx amore illús: quod poscés, feres.

CHARINVS.

Cérto edepol aduléscens ille, quóí ego emo, efflictím perit

Éius amore.

DEMIPHO.

Múlto hercle ille mágis senex, si tú scias. 445

CHARINVS.

Númquam edepol fúit neque fiet ille senex insánior

Éx amore, quam ille adulescens, quóí ego do hanc operám,
pater.

'partim ex codd. ant.' pater poscit **C** 439. nequicquam **FZ**
 poscet **R**. poscit *libri* habebó **CDbF**. habeo **BdaZ** polli-
 citus est **B** 440. Nihil **B** quinquaginta **C** dantur **Z**
 441. Potinne **B** ne om. **B** licitere *Camerarius*. liceret **B**.
 litigere **CDF**. letigere **Z** aduersum **B** mei animi *Scaliger*,
Bothius. animi *libri*. animi mei *Acidalius* 442. Máximam **BCZ**
 predam **B** ille est *libri* qñ mentitur **B**. cui emitur *reliqui*
 444. Certe **B** adul. pro adul. **B** cui *libri* efflictim *hinc*
excerptum in Gloss. Plaut. efflictim **B**. efflictū **D** ante ras. 445. si
 sup. scr. **D** 446. fiet 'alibi legi' Pius dicit 447. ille om. **Da**.
 sup. scr. **Db** adul. pro adul. **B** cui *libri* pater sup. scr. **D**

DEMIPHO.

Hém quiesce, inquam: ístanc rem ego recte égero.

CHARINVS.

Quid ais?

DEMIPHO.

Quid est?

CHARINVS.

Nón ego illam mancúpio accepi.

DEMIPHO.

Séd ille illam accipiét: sine.

CHARINVS.

Nón potes tu lége uendere íllam.

DEMIPHO.

Ego aliquid uídero. 450

CHARINVS.

Póst autem commúnis mihi illast cum álio [quodam]. quí scio,
Quíd sit ei animí, uaeñirene éam uelit an nón uelit?

DEMIPHO.

Égo scio uelle.

CHARINVS.

'At pol ego esse crédo aliquem, qui nón uelit.

DEMIPHO.

Quíd mea id refért?

448. DEM. Hem quiesce **R.** DEM. Quiesce libri. *Synizesi nullus hic locus* egero **R.** uidero libri (fort. e v. 450). Non placet, recte expuncto, ístanc rém ego uídero ais Douša fil., Lomanus p. 53. agif libri

449. Sic personis distinxit Acidalius. accepi sed ille illam accepit. DE. sine libri accipiet Scaliger, Bothius. accipit Taubmannus 450. potest **B** ante ras. 451. communis mihi illast post Pyladem **R** coll. v. 455:

quanquam etiam communist mihi illa licebat. communeſt illa mihi **B.** communis est illa mihi reliqui. quodam **R.** om. libri. Neque enim probabiliter Bothius communist illa cum alió mihi quid **Z** 452. uenire ne eam libri non uelit] non sine uelit **B** 454. mea id Pylades. de mea **B.** id mea reliqui rem suam **B** aequumſt **B.** aequumſt

CHARINVS.

Quia illi sũam rem esse aequomst in manu.

DEMIPHO.

Quĩd ais?

CHARINVS.

[Quicum] mihi communist illa, is hic nunc nõn
adest. 455

DEMIPHO.

Prius respondes quám rogo.

CHARINVS.

Prius tú emis quam uendó, pater.

Nescio, inquam, uelit ille illam necne abalienárier.

DEMIPHO.

Quĩd? illi quoidam, quĩ mandauit tibi, si emetur, túm uolet:
Sĩ ego emo illi quĩ mandauit, túm ille nolet? nihĩl agis.
Númquam edepol quisquam illam habebit pótius, quam ille
quem égo uolo. 460

CHARINVS.

Cértumnest?

D. equumst **CF.** aequum est **Z** manu] nauĩ **B** 455. Sic sanandum putavi, qui interpolatus e v. 451 talis est in libris: **DE.** Quid ais? **CH.** communis mihi illa est cum illo is nunc hic non adest: nisi quod illast et hic nunc **B.** Vbi alio pro illo Camerarius 457. ille om. **A** nec me **B** ab aliena cum lacuna **C** 458. 459 tales prodierunt ex **A**, nisi quod ab initio SEDILLEQUIDAM cum Maius tum ego legimus, unde Sed illi quoidam iam Bothius. Pro quibus unum hunc reliqui exhibent: **DE.** Quid illie quidam qui mandauit cum ille nolet. nihil agit nisi quod mandauit **Z**, pro cum autem ipsum tum servavit **B** EMETUR et altero v. NOLET ego legi, EMITUR et NOLIT Maius: AGIS an AGES sit, dubia res est Alterum nescio an sic potius poeta dederit: Si ego emi ei, mihi qui mandauit 460. edepol quisquam **BC.** EDEPOLQUISQUAMEDEPOL **A.** edepol priusquam **D.** edepol prius quisquam **FZ** 461. Sic **R.**

DEMIPHO.

Censén certum esse? quín ad nauem iam hínc eo:
'Tbi uenibit.

CHARINVS.

Vín me tecum illo fre?

DEMIPHO.

Nolo.

CHARINVS.

Nón places.

DEMIPHO.

Méliust te, quae súnt mandatae rés tibi, praeuórtier.

CHARINVS.

Tú prohibes.

DEMIPHO.

At me íncusato: té fecisse sédulo.

'Ad portum ne bítas, deico iám tibi.

CHARINVS.

Auscultábitur. 465

DEMIPHO.

'Ibo ad portum. ne híc resciscat, caúto opust. non ípse emam,

CERTUMNEST CENSENCERTUMESSEQUIN **A**. CH. Certum est. DE. censē certum esse quin **BCDE**. Certum est. CH. censē certum esse. DE. quin **Z**. Absque **A** esset, placeret Lachmanni correctio: Certumst. CH. censē certum id esse? nauem **B**. nauim reliqui hinc] nunc **F** 462. uenibit libri cum **A** placef **CDFZ** cum **A**. placet cum rasura post eam vocem **B**. placeo 'alibi legi' Pius scribit. Vni DEMIPHONI nolo: non placet. Meliust continuabat Acidalius: non hercle male 463. Meliust te **CDFZ**. Meliuf itē **B**. MELIUSTE **A** que **B** tref **B** praeuotier **C** 464. MEINCUSATO **A**. te excusato reliqui sedulo om. **Z** 465. BITAS **A**, Camerarius. uitaf **B**. bitaf **CD**. ibif. **F**. iref **Z**: sed bitaf iam Scutarius DEICO pro dico **A** 466. PORTUMNE **A**. portum

Séd Lysimacho amíco mandabo: ís se ad portum defxerat
'Tre dudum. mé moror, quom heic ásto.

CHARINVS.

Nullus sum: óccidi.

CHARINVS. EVTYCHVS.

CHARINVS.

Péntheum dirpuisse aiunt Bécchas: nugas máxumas
Füsse credo, praé quo pacto égo diuorsus dístrahor. 470
Qúr ego ueiuo? qúr non morior? quíd mist in uitá boni?
Cértumst, ibo ad médicum atque ibi me tóxico mortí dahó:
Quándo id mi adimitúr, qua causa uítam cupio ufuere.

EVTYCHVS.

Máne, mane obsecró, Charine.

CHARINVS.

Quís me reuocat?

et ne reliqui opust **A**, **Z**. opus est reliqui 467. Sed **ly** lysimacho
B lysimacho **C**. lisimacho **D** is se] esse **B** DEIXERAT pro
dix. **A** 468. quomheic **A**. cum hic reliqui affto **C**. adfto **Z**.
ASTO etiam **A**

Act. II. Scaen. 4. CHARINUS EUTEYCHUS **A**, ut visum est.
CHARINVS EVTICVS ADOLESCENTES **B**. CHARINVS EVTYCHVS
ADVLESCENTES B. II. C. **C** (sic). CHARINVS EVTICHVS **DFZ**, nisi
quod EVTYCVS **F**, EVTYCHVS **Z** 469. bachaf **DF**. bahaf **C**
maximal **BZ** cum **A** 470. prae quo **R**. praeut quo libri
cum **A**. Transponebat prae quo pacto ut ego Lachmannus 471. que
A bis. Cur libri bis UEIUO pro uiuo **A** mihist (vel mst, quod
eodem valet) in uita **CFZ** et in sup. scr. **D**. mibi sustinuit **B**. MIHI
ESTINUITA **A** 472. CERTUNST **A**. certumst **FZ**. Certum est **BCD**
me ibi **B** 474. quis **R**. qui libri cum **A** eutichus **D**.

EVTYCHVS.

Eútychus,

Túus amicus ét sodalis ét uicinus próxumus.

475

CHARINVS.

Nón tu scis, quantúm malarum rerum sustineám.

EVTYCHVS.

Scio.

'Omnia ego istaec áuscultauí ab óstio: omnem rém scio.

CHARINVS.

Quíd id est quod scis?

EVTYCHVS.

Túus pater uolt uéndere

CHARINVS.

Omnem rém tenes.

EVTYCHVS.

Túam amicam

CHARINVS.

Nímium multum scís.

EVTYCHVS.

Tueis ingrátieis.

CHARINVS.

Plúrumum tu sceís. sed quei sceis méam esse amicam illám?

EVTYCHVS.

[Tatae,] 480

Túte heri ipusus míhi narrasti.

---

eutihuf **C** 475. SODALISETUICINUS **A**. fodalif simul uicinus *reliqui*.
Vide Prolog. Trin. p. cxlv proximuf **Z** 476. Non] Nam *Lambinus*
codd. ant. commemorans 477. Omni **B** ego om. **F** iste **C**
 hostio **FZ** 478. uult **BFZ** 479. *Vide ad v. 181*
 TUEISINGRATIEIS **A**. tuif ingratiif **BCD**. tuif (*vel tu is*) ingratus **FZ**
 480. Plurimum *omnes* SCEISSEDQUEISCEIS *pro scis sed qui scis*
A MEAMESSEAMICAMILLAM **A**: *quo servato addidi Tatae in fine: quan-*

CHARINVS.

Sátin' ut oblitús fui

Tíbi me narrauísse?

EVTYCHVS.

Haud mirum fáctumst.

CHARINVS.

Te nunc cónsulo:

Résponde, quo léto censes me út peream potíssimum?

EVTYCHVS.

Nón taces? caue tu ístuc dixis.

CHARINVS.

Quíd uis me igitur dícere?

EVTYCHVS.

Vín patri sublíneré pulcre me ós tuo?

CHARINVS.

Sané uolo. 485

EVTYCHVS.

Vísne eam ad portúm?

CHARINVS.

Quid potius quá́m uoles?

EVTYCHVS.

Atque éximam

Múlierem pretió?

quam etiam aliis interiectionibus locus est. esse amicam illam meam reliqui

481. eri **D** narraſti **B.** NARRAUISTI **A.** om. reliqui fatin
B. ſtatim reliqui 482. factum eſt **BDdZ** 483. quo uolet
 occenſeſ me **B** loeto **CD** ut peream censes me *Lachmannus*
 potiſſimum libri cum **A** 484. tu **AB.** om. reliqui iſtic **Da**
 dixeris **Z** 485. Vim **BD** patris ante ras. **B** ſublinere
BbCDd. ſubliniere **Ba.** ſublimere **Da.** ſublinire **FZ,** *Scioppius*
Suſp. lect. I, 12 me os *Camerarius:* MEOS **A,** meos **B.** of reliqui
 486. quid potiſ **FZ,** *codd. Pyladis.* QUI POTIUS **A.** qui potiſ **BCD,**
 niſi quod potiſ **C** eximiam **Z** 487. precio **CF.** precio **Z**
 quid *Pylades.* qui libri, etiam **A** ut uidetur. Fruſtra eſt Douſa *Expl. III, 15*

CHARINVS.

Quid potius quam aúro expendas?

EVTYCHVS.

'Vnde erit?

CHARINVS.

'Achillem orabo, ut aúrum mihi det, Héctor qui expensús fuit.

EVTYCHVS.

Sánunces?

CHARINVS.

Pol sánus si sim, nón te medicum mi éxpetam.

EVTYCHVS.

Tánti quanti póscit, uin tanti illam emi?

CHARINVS.

Immo auctárium 490

'Adicito, uel mílle nummum plús quam poscet.

EVTYCHVS.

Iám tace.

Séd quis ais? unde érit argentum quód des, quom poseét pater?

unde erit *Guyetus*. VN in fine versus dissecti apparuit in **A**. unde ateritif **BCDF**. unde atteritif **Z**. unde autem erit id 'prisca exemplaria' *Pii*. unde id erit *Saracenus*. unde at id *Pylades*, *Acidalius*. unde? CH. ab Atridis et unde aderit id et unde? CH. at erit aes triplici conamine *Bothius*. Non magis simplicem veritatem *Handius Turs. I, p. 443* vidit

488. Achillem orabo ut aurum mihi **R**. Achillem orabo aurum mihi **BCD**, nisi quod Achille morabo **B**, achillẽ **DB**. achillem orabo aurum mihi ut **FZ**. *ACHILLEMORABO* — apparuit in **A**. Achilem *Bothius olim*

489. non] prae **FZ** medicinum **C** 490. emi? CH. immo auctarium *Pareus: cui emi a me?* CH. auctarium merito posthabebis. emi? CH. auctarium **BCDFZ**: quod non nescio defendi posse. EMI AUCTORARIUM **A**: quod defendere nescio. *Spectare huc Festum Paulli p. 14* putant: 'auctarium dicebant antiqui, quod super mensuram uel pondus iustum adiciebatur, ut cumulus uocatur in modio'. *Ceterum uin tanti emier illam Bothius olim, uin tu tanti emi illam cum Pylade transponens Lachmannus*

491. adicito **Z**. abdicito **F**. ADICITO etiam **A** millenium numpluf **B**. mille mumum pluf **D**. MILENUMMUMPLUS **A** 492. des om.

CHARINVS.

'Inuenietur, éxquiretur, áliqui fiet.

EVTYCHVS.

Énicas.

Iám istuc 'aliqui fiet' metuo.

CHARINVS.

Quín taces?

EVTYCHVS.

Muto ímperas.

CHARINVS.

Sátin' istuc mandátumst?

EVTYCHVS.

Potin ut áliud cures?

CHARINVS.

Nón potest. 495

EVTYCHVS.

Béne uale.

CHARINVS.

Non édepol possum príus quam tu ad me rédieris.

EVTYCHVS.

Méliust, sanus sí sis.

CHARINVS.

Vale, uince ét me serua.

F QUOM **A.** qñ **B.** cum *reliqui* * 493. aliqui **R.** aliquid *libri cum*
(A) 494. aliqui **R.** aliquid *libri cum* **(A)** metua **C** qui
DFZ 495. mandatumst **D⁶F:** mendatumst **Da.** mandatũst **BZ.**
mandatũst **C** aliquid **Z** 497. Meliust, sanus si sis **R.** MELIUS
ISAN — ab initio apparuit in **A.** Melius sanus si reliqui uale uince

EVTYCHVS.

Ego fécéro.

Dómi maneto me.

CHARINVS.

Érgo actutum fáce cum praeda récipias.

---

libri, nisi quod uale sup. scr. D. uale et uince Camerarius 498. me ergo. CH. actutum Z. Fuitne fortasse me. CH. eo te actutum — ? face cum praeda B: defensum a Scioppio Susp. lect. III, 11. face: cum praedam reliqui. face: praedam ut 'ex ant. codd.' Pylades: quod saltem face uti praedam esse debebat. face, cum praeda me ut Dousa fil.

ACTVS III.

LYSIMACHVS. PASICOMPSA.

LYSIMACHVS.

Amíce amico operám dedi: uicínus quod rogáuit,
 Hoc émi mercimónium. mea és tu: sequere sáne. 500
 Ne plóra. nimis stulté facis: oculós corrumpis tális.
 Quin tibi quidem, quod rídeas, magis ést quam ut lamentére.

PASICOMPSA.

Amábo ecastor, mí senex, elóquere

LYSIMACHVS.

Exquire quíduis.

PASICOMPSA.

Qur émeris me.

LYSIMACHVS.

Téne ego? ut, quod ímperetur, fácias:

Item áttque, tu mihi si ímperes, ego fáciam.

Act. III. Scaen. 1. LISIMACHVS SENEX. PASICOMPSA MERE-
 TRIX **B** *et, nisi quod* LYS., **C.** LYSIMACHVS PASICOMPSA **DFZ**

500. oc **D** 501. corrupif **C** talef **F** 502. QUIN **A**,
Pylades. Quid **B.** Qui reliqui quod om. **F.** quid **Z** 504. qur
 EMERIS **A.** Cur emprif **CDa.** Curem priuf **B.** Cur emerif **D&FZ**
 imparef **Z** factaf **B** 505. Item atque, tu mihi si imp. **R,** quan-

PASICOMPSA.

Facere cértumst 505

Pro cópia et sapiéntia, quae té uelle arbitrábo.

LYSIMACHVS.

Labóriosi nřl tibi quicquam óperis imperábo.

PASICOMPSA.

Namque édepol equidem, mř senex, non dídici baioláre
Nec pécuā ruri páscere nec púeros nutricáre.

LYSIMACHVS.

Bona si ésse ueis, bene erřt tibi.

PASICOMPSA.

Tum pól ego perii mřsera. 510

LYSIMACHVS.

Qui?

PASICOMPSA.

Quía illi, unde huc aduécta sum, malís bene esse sólítumst.

LYSIMACHVS.

Quasi dícas nullam mŭlierem bonam ésse.

quam constructione non sane Plautina. Item quod tu mihi si imp. libri cum
A, nisi quod quid **DFZ**. Item quod tu mihi imp. Camerarius
CERTUNST **A**. certum est **B**. certust **C**. certum **DFZ** 506. sapiencia **C**
que **B** 507. Laboriosi Pius. Laboriose libri 508. Namque **AB**.
nam **CD**. non **FZ** édepol **C** equidem, non quidem, omnes cum
A: et sic Bentleius in Heautont. I, 1, 91 baiolare **BCD**. baiulare **FZ**
509. PECŪA **A**, **Z** et hunc v. afferens Priscianus VI p. 719 (t. I p. 279
Kr.). peculia **B**. pecula **CDF** neque a Pylade est. NEC etiam **A** et
Prisc., item Bentleius 510. VEIS pro uis **A** 511. illi Bothius. illim **BC**
(illimunde iungens **B**). illū **D**. illuc **FZ**. illic Camerarius, simul ad-
uecta huc transponens. Dubitabat Handius Turs. III p. 214 huc om. **F**
mali **C**. Nugatur de malis Palmerius p. 873 esse om. **Z**

solitust **Da**, solitust **Db** 512. 513. 514 hoc ordine **A**: quos reliqui
sic collocant 513. 514. 512. Suspiciari tamen licet praeterea intercidisse ali-
quem versum post 512 512. diciaf **D** bo e corr. **C** 'sse **D**

PASICOMPSA.

Haud equidem dīco:

Nec mōs meust ut praedicem, quod ego ōmnis scire crēdam.

LYSIMACHVS.

Oratio edepol plūris est huiūsce, quam quanti émpast.

Rogāre hoc unum té uolo.

PASICOMPSA.

Rogānti respondēbo.

515

LYSIMACHVS.

Quid ais tu: quod nomén tibi deicam ésse?

PASICOMPSA.

Pasicómpsae.

LYSIMACHVS.

Ex fórma nomen inditumst. sed quíd ais, Pasicómpsa:

Possín tu, si usus uénerit, subtémen tenue nére?

PASICOMPSA.

Possúm.

LYSIMACHVS.

Si tenue scís, scio te ubérius posse nére.

PASICOMPSA.

De lánificio néminem metuo, úna aetate quae sit.

520

LYSIMACHVS.

Bonae hércle te frugi árbítro, a matúra iam inde aetáte

513. meust **CDaZ**. meuf est **BDdF**   omnis omnes
 cire **C**   514. huiusce quam quanti **R**. huius quam quanti haec libri,
 nisi quod hec **B**. Quod saltem ea esse debuerat   empta est **Z**. nupta
 est **F**   515. ROGAREUNUM ab initio versus **A**, in quo reliqua evanuerunt:
 unde credibile est Rogare unum hoc ego té uolo scripsisse Plautum
 te om. **Z**   516. Quif **F**   DEICAM pro dicam **A**   pasicompse
B   517. inditum est **Z**. indicium est **F**   518. subte mentā tenere
B. subtegmen tenue nere **DcFZ**, nisi quod sub tegmen **Z**
 519. Possum omnes. Possim Aldina   tenues scio te uberiuf posse tenere
B   521. Bonae hercle te frugi **R**. BONAHERCLETEFRUGE **A**. Bonam hercl
 Plauti Com. III. 2. Merc.   5

Quom fácere officium scís tuum, muliér.

PASICOMPSA.

Pol docte dídici:

Operam áccusari nón sinam meam.

LYSIMACHVS.

Ém, istaec hercle rés est:

Quém tibi eccillám dabo, natam ánnos sexagínta,
Pecúliarem.

PASICOMPSA.

Meí senex, tam uétulam?

LYSIMACHVS.

Generis graécist. 525

Eam seí curabeis, pérbonast: tondétur nimium scíte.

PASICOMPSA.

Honóris causa, quécquid est quod dábitur, gratum habébo.

LYSIMACHVS.

Nunc, múlter, nei frustrá sies, mea nón es: ne arbitrére.

te et frugi reliquí, nisi quod ercle **C** arbitro a matura **R**. arbitror
matura libri inde libri cum **A**. indu Lipsius. de Bothius 522. quom
A, **F**. Qñ **B**. cum reliquí. Quoniam Camerarius: quo servato facere de-
lebat Hermannus facere officium scis (vel officium facere scis) **R**. scif
facere officium libri cum **A**, nisi quod offitium **B** tuum mulier. PA.
pol **B**. tuum mulier pol **CDA**. tuum. PA. mulier pol **DbZ**. tuum.
PA. muliere pol **F**: unde tuum. PA. a muliere Rostius p. 262 docte
dídici **R**. docta dídici libri, nisi quod pocta **Ba**. a docta dídici Dousa.
docta dico Palmerius p. 882 523. LY.] spatium **BCDa** EM
A, **B**. hem reliquí istec **Z** 524. Quem 'prisca exemplaria'
Pii. Quem **BCD** cum **A**. Quin **F**. Qui **Z** tibi eccillam Bothius.
tibi ecce illam **CDFZ**, 'prisca exemplaria' Pii. TIB...LLAM (tibi illam?)
A. tibi ancillam **B**, permíro iudicio inde a Camerario propagatum, nec
Grutero suspectum in Appulei. t. III p. 435 sq. Oud. 525. MEI pro mi
A uetula **F**. ueluta **Z**. uellutam 'prisca exemplaria' Pii generi
Z graeci est Camerarius. gracist **B**. grást **CDA**. grást **Db**. gratiaft
Z. gratia est **F**. Grafi est Palmerius p. 703 526. SEICURABEIS pro
fi curabif **A**: quorum neutrum obscurare volui perbona est **FZ** (non
A) tondetur. Lys. nimium **C** 528. LY. om. **C** ne frustra sies

PASICOMPSA.

Dic igitur quaeso, quóia sum?

LYSIMACHVS.

Tuo eró redempta's rúrsum.

Ego té redemi illi: ille mecum oráuit.

PASICOMPSA.

Animus rédicit, 530

Sei mécum seruatur fides.

LYSIMACHVS.

Bono ánimo's: liberábit

Ille té homo: ita edepol déperit: atque hódie primum ufdit.

PASICOMPSA.

Ecástor iam biénnumst, quom mécum rem oceptáuit.

LYSIMACHVS.

Quid aís tu? iam biénnumst, quom habét rem tecum?

PASICOMPSA.

Cérto.

Nunc quándo amicum té scio esse illús, indicábo. 535

Bothius. neu frustra síf **B.** ne tu frustra síf **CDF** et, ut visum est, **A.**
 ne tu frustra síf **Z** me **CD** arbitrer **B** 529. igitur igitur die
D quefo **B** cuia sum **CFZ.** cui a sum **D.** cui' sum **B**

REDEMTAS A. redempta est reliqui Ceterum de hoc v. vide praefationem 530. **SEI A.** Si reliqui te redemi illi: ille mecum **R.**
TEREDEMIILLI MECUM A. te redemi ille me reliqui. te redimerem, ille me
Pylades, non male. redemi te, ille me *Camerarius. Corruptela non fugit*
Fleckeisenum Exerc. p. 37 **REDIEIT pro rediit A** 531. animo est
libri liberabat **Z** 532. **ITA A, B.** om. reliqui 533. ecastor-
rium D. ecastor sine iam **F** **BIENNIUNST A.** biennium est **Z**
QUOM A. cum reliqui oceptauit **R.** **COEPIT A.** cepit **B.** cepit **CDF.**
 coeperit **Z.** ille coepit *Pylades.* coepit habere *Camerarius* 534. 535 hoc
ordine Acidalius: inverso libri cum A 534. **BIENNIUNST A, B.** bien-
 nium est reliqui **QUOMHABETREMECUM A.** cum tecum rem habet reliqui.
 c. t. habet rem *Pylades* certo] rt e corr. **C.** certe **Z** 535. **INCABO A**

Intér nos coniuráuimus, nisi cūm illo ego et ille mécum,
Neutér stupri causá caput limáret.

LYSIMACHVS.

Di immortáles,

Etiám cum uxore nón cubet?

PASICOMPSA.

Amábo te, an marítust?

Neque ést neque erit.

LYSIMACHVS.

Nolím quidem. homo hércle periuráuit.

PASICOMPSA.

Nullum ádulescentem plús amo.

LYSIMACHVS.

Puer ést ille quidem, stúlta: 540

Nam illí quidem haut sané diust quom déntes excidérunt.

PASICOMPSA.

Quid, déntes?

LYSIMACHVS.

Nihil est: séquere sis huc mé. diem unum oráuit
Vt áput me praehiberém locum, ideó quia uxor rúrist.

536. Sic **R** sublati glossematis, quibus duo in **BCDFZ** versus enati:

Et inter nos coniurauiumus, ego cum illo et ille mecum,

Ego cum uiro et ille cum muliere, nisi cum illo aut ille mecum
nisi quod cūiurauiumus **D**. Quorum altero omisso solum priorem **A** seruat,
ILLOAUTILLE exhibens pro illo et ille 537. CAUSSA **A** praeter morem

limaret **B** cum **A**, Saracenus, Pius. liniaret reliqui di pro dii
A 538. te **R**. om. libri cum **A** an maritus est **FZ**. Amaturus
CD. amaturus. **B**. an est maritus Bothius 539. quidem. homo h.
peri. Pas. Nullum Acidalius. quidem. Pas. homo h. peri. Nullum libri, nisi
quod quideft **C** 540. adul. omnes cum **A** 541. haut pro haud **C**
diust **A**, **Z**. diu si **CD**. diuifi **B**. diu est **F** quom **A** qm **B**.
cum reliqui exciderunt **B**. exciderit **C**. exciderint reliqui

542. demef **C** Lys. om. **B**. Pas. **C** seif **F** 543. apud **A**.
aud **C**. apud reliqui me om. **B** prehib. **CD**. perhib. **F**. prohib.
Z ideo quia] ID.... quia **A**: quod non expedit ruri est libri

D E M I P H O.

Tandem ímpetraui, me égomet ut corrúperem:

Emptást amica clám uxorem et clam fílium. 545

Certúmst: antiqua récolam et seruibó mihi.

Breue réliqúom iam úitae spatiumst: [íd igitur]

Voluptáte, uino, amóre delectáuero.

Nam hanc béne se habere aetátem nimioſt aéquiús.

Aduléſcens quom ſeis, túm quomſt ſanguis ínteger, 550

Rei té quaerundae cónuenit operám dare.

Demum ígitur, quom ſeis iám ſenex, tum in ótium

Te cónloceſ, dum pótis ames: id iám lucríſt,

Act. III. Scaen. 2. DEMIPHO SENEX BC. om. Da. DEMIPHO

D6FZ 544. ímpetraui me egomet ut **R.** ÍMPETRAUI.....UT **A.**
ímpetraui ut egomet me ^{tae}reliqui 545. EMPTASTAMICA **A, F.** empſtamica
C. empſtamica **Da,** empſtamica **D6.** empta eſt amica **BZ** uxorem
et clam fílium **R.** UXOREMETCLAMPILIAM **A.** uxoré et iam (&iam **D**) fílio
BCD. uxore et fílio **FZ.** uxore mea et fílio *Camerarius.* uxorem et
clam fílio *Bothius* 546. Certúmſt **BCZ.** CERTUNST **A.** certum eſt **DF**

ut ſeruibo **FZ.** et re ſeruibo **C** 547. Sic **R** (*coll. Ter. Eun.*
V, 2, 15). BREUEIAMRELIQUOMUITAESPATIUMST— **A,** in quo cetera legi
non potuerunt, UITAE autem litterae non satis certae visae sunt. Decurſo
in ſpatio breue quod uitae reliquúmſt reliqui, niſi quod decurſu ante corr.
D, ſpatio **CZ,** uita ere lieuum ſt **B,** eſt **F.** Vbi Decurſo iam ſpatio
Gruterus, Decurſo inſpatio *Lachmannus* in *Lucr. IV, 283,* interpretatus ſpatio

548. amore **R.** et amore libri cum **A** delecta uero **B**
549. bene ſe **R.** ſe bene libri cum **A** nimio eſt **FZ** (non **A**) equiuf
BCD 550 Adol. **CF** (non **A**) QUOMSEISTUMQUOM **A.** cum ſiſ tum
cum **CDFZ.** cum ſiſ tecum cum **B** eſt libri cum **A** 551. te **R.**
tuae libri cum **A,** niſi quod tui **F.** om. *Guyetus* QUAERUNDAE **A.**
querendae reliqui conuenit te *Bothius* deletó tuae 552. Sic **R.**
QUOM...SIAMSENEX.....OTIUM **A.** cum ſi ſim (ſum **D**) ſenex tunc in otium
CD. cum ſiſ ſenex tunc in otium **BFZ:** ubi ſenex ſis *Pylades*
553. conloceſ pro coll. **AB** POTISAMESIDIAM **A.** poteſt uerſidiã **B.**
poteſt aue fidiam **CDA,** ubi poteſt ſaue **D6.** poteſt ſane id iam **F.** poteſt

Quor uſuas. hoc ut díco, factis pérsequar.

Intérea tamen huc ád me interuíſám domum.

555

Vxór me exspectat iám dudum esuriéns domi:

Iam iúrgio enicábit, si intro rédíero.

Verum hércle postremo útut est, non ibó tamen,

Sed húnc uicinum prŕſus conueniam quám domum

Redeam. út mihi aedis áliquas conducát uolo,

560

Vbi hábitet istaec mŭlier. atque eccum ít foras.

ſi ualeſ id iam **Z**. potestur: id iam *Camerarius*, et sic transponens Te, dum p., coll. *Acidalius*. pota, es, sauias: id iam *sine* dum *Palmerius* p. 872. pote, et ames: si id iam *Bothius* lucrist **R**. LUCRIMEST (sic) **A**. lucroſt **BCDaZ**. lucro eſt **DbF** 554. Quor uíuas **R**: *nisi aliud subest*. Quod uíuis *Camerarius*. Quod uníuf **D**. Quod u·ní uíſ **C**. Quod uno uíſ **B**. Quominuf **Z**. Comínuf **F** 555. Sic *Dousa fil. Duo versus continui in CD sunt*:

Nunc tamen interea ad me huc inuíſam domum

Interea tamen huc intro ad me inuíſam domum

nisi quod Nec pro Nunc D. Quorum priorem om. FZ. Vnum hunc Interea tamen interea ad me huc inuíſam domum B servat. Item unus in A est, cuius tantum initium legi potuit NUNCTAMEN —. Minus placuit versus forma talis:

Nunc támen interea huc ád me interuíſám domum

(vel adeo N. t. interea intro ad me huc inu. d.) 556. exſpectanti an

dudum **B** exurienſ **Z** 557. iam om. **C** iurgo **Da**

559. domi **Z** 560. ut] is *praestiterit* edific **D** 561. iftec **CZ**

it] ut **CD**, sed ít **Cb**

LYSIMACHVS. DEMIPHO.

LYSIMACHVS.

Addúcam ego illum iam ád te, si conuénero.

DEMIPHO.

Me dícit.

LYSIMACHVS.

Quid ais, Démipho?

DEMIPHO.

Est muliér domi?

LYSIMACHVS.

Quid cénses?

DEMIPHO.

Quid, si útsam?

LYSIMACHVS.

Quid properás? [mane.]

DEMIPHO.

Quid fáciám?

LYSIMACHVS.

Quod opust fácto, facito ut cógites. 565

DEMIPHO.

Quid cógitem? equidem hercle ópus hoc facto exaéstumo,
Vt illo íntro eam.

Act. III. Scaen. 3. LISIMACHVS DEMIPHO SENES .II. B et, nisi quod LYS., C. LISIMACHVS DEMIPHO BFZ 262. Abducam F illam DaFZ te sicut uenero FZ 563. dicif B 564. Quid censens DEMIPHONI continuat Bothius ni F mane Pylades. om. libri 565. opus est libri facto facito B. facto CDa. facito D6FZ 566. exaestumo R: vide Monum. epigr. tria p. 21 sq. exestimo B. existimo CDZ. existumo F 567. Vt illo R. Vt illuc libri. Vt Guyetus Ita me Z uero om. Pareus servato illuc ueruex B. uerbex reliqui

LYSIMACHVS.

Itane uéro, ueruex? íntro eas?

DEMIPHO.

Quid áliud faciam?

LYSIMACHVS.

Príus auscultá atque húc ades:

Prius étiamst, quod te fácere ego aequom cénseo.

Nam núnc si illuc intro feris, amplectí uolés,

570

Confábulari atque aúsculari.

DEMIPHO.

Tú quidem

Meum ánimum gestas: scís quid acturús siem.

LYSIMACHVS.

Peruórse facies.

DEMIPHO.

Quódne amem?

LYSIMACHVS.

Tantó minus.

Ieiúnitatis plénus, anima foétida,

Senéx hirquosus, tu aúsculere múlIERem?

575

Vtíne adueniens uómitum excutias múlIERi?

DEMIPHO.

Scio pól te amare, quóm istaec praemonstrás mihi.

568. auscultá atque huc **R**. hoc auscultá atque hoc **CD**. hoc auscultá atque hic **FZ**. hoc auscultá atque **B** 569. etiam est **FZ** quo **C**. qñ **B** equum **BCDE**. equum **Z** 570. illuc **B**. illo *reliqui*: quo *servato debebant* si tu illo introieris **B**. introirís **CD**. introires **FZ** 571. ausculari **CD**. auscultari **B**. ofeulari **FZ** 572. quod **FZ** siem *Pylades*. fim *libri* 573. quodne amem *Scaliger*. quod ne ames *libri*. quin ne amem '*codd. ant.*' *Pii* 574. ieiunitatis *Nonius p. 233*. ianutatis **CDa**. iam etatis **DdFZ**. iam etatis **B** foetida **BF**, *Nonius*, e cuius *cod. Pal.* animam foetidat *profert Pareus* 575. hirquosus tu] uirquosufu **B**. ireofuf tu **CD**. hireofuf tu **Z**. hyrcofuf tu **F** ausculere **BCDa**. ofeulere **DdFZ** 577. DEM.

Quid, si igitur cenam faciam? hoc si censés, coquom
 Aliquem arripiamus, prándium qui pércoquat
 Apút te hic usque ad uésperum.

LYSIMACHVS.

Em, istuc cénseo: 580

Nunc tú sapienter lóqueris et amatórie.

DEMIPHO.

Quid stámus? quin ergo ímus atque obsónium
 Curámus, pulcre ut símus?

LYSIMACHVS.

Equidem té sequor.

Atqui hércle inuenies tú locum illi, sí sapis: 585
 Nullum hércle praeter hunc diem illa apúd me erit.
 Metuo égo iam uxorem, crás si rure redíerit,
 Ne illam híc offendat.

DEMIPHO.

Rés paratast: séquere me.

FZ. om. **BCD** qm̄ **B.** cum **CF** istec **C** mi **Z**
 578. DEM. **B.** om. reliqui. Lys. Pylades quod **FZ** coenam
 faciam? hoc Pius. coenam faciam? DEM. hoc Pylades. unam factam hoc
DZ et, nisi quod una, **F.** unum factā hoc **C.** unum factum hoc **B.**
 unum faciam? hoc *Gulielmus*: unum faciam hoc? *Acidalius*. unum rectum
 hoc *Guyetus*. *Liberius Palmerius* p. 872: Quid igitur, si hoc bonum factum
 censes cenf **Da**, cenf **D^{et}b** coquom **B.** coquum reliqui
 580. Aput **B.** Apud reliqui hem **FZ** 581. loqueris et amatorie
Guyetus: item *Reisius*. loquere atque amatori **BCD**. loquere atque ama-
 torie **FZ**. loqueris atque amatorie Pylades. Fortasse fuit loquere ut ama-
 tore[m decet] 583. Curamus *Camerarius*. Curemus libri pulche **C.**
 pulchre reliqui scimus **F** 584. Atqui **R.** Atque libri illic **B**
 585. Nulum **C** hercle om. **B** preter **C** 586. iam **R.**
 om. libri 587. parata est **FZ** (**D**?)

CHARINVS. EVTYCHVS.

CHARINVS.

Súmne ego homo misér, qui nusquam béne queo quiéscere?
 SÍ domi sum, fóris est animus: sín foris sum, animús domist.
 'Ita mi in pectore átque in corde fácit amor incéndium: 590
 Ní oculi lacrumís defendant, iam árdeat credó caput.
 Spém teneo, salútem amisi: rédeat an non, néscio.
 Si ópprimit patér, quod dixit, éxsolatum abiit salus:
 Sín sodalis, quód promisit, fécit, * * * *
 Séd tandem, tam etsí podagrosis pédibus esset Eútychus, 595
 Iam á portu redísse potuit. Íd ei uitium máximumst,
 Quód nimis tardus ést aduorsum méi animi senténtiam.
 Séd isnest, quem curréntem uideo? is ípsus est. ibo óbuiam.

Act. III. Scæn. 4. CHARINVS EVTICVS ADOLESCENTES DVO
B. CHARINVS EVTYCHVS ADOLESCENS -II- **C. om. Da.** CHA ETVIC'
Db. CHARINVS EVTYCHVS **Z** et, nisi quod EVTYCVS, **F**
 588. homo **om. Z** 589. foris **ft C** sin] **fi F** foris ē sum
B domist **D.** domi est **FZ** 591. oculi lacrimis defendant **R**:
nisi nominativi forma oculis subest, de qua dixi Mus. phil. Rh. n. IX p.
 156 sqq. oculor lacrimae defendat **B.** ex oculis lacrumae defendant **C** et,
nisi quod defendat, D. ex oculis lacrimae defendant F et, nisi quod
lachrymę, Z. oculi lacrimas defendant Scaliger 592. Spem teneo] *vix*
sana sunt 593. pater nos, uixit *Palmerius p. 973* exsolatum **B**:
quod servandum duxi. exsolatum C. exsolatum DFZ 594. fecit, non
 abiit (habiit **D**) *salut libri: manifesto glossemate. Scriptum esse potuit pro-*
tinam redierit vel redituram arbitror vel aliquid simile 595. tandem,
 tametsi podagrosis **R.** tamen demisso dragosis **B.** tamen (tam **D**) demissi
 podagrosi **CD.** tandem si podagrosi **Z** et, nisi quod ped., **F.** tandem
 iam si p. *Acidalius (delens proximo v. iam). tandem etiam si p. Guyetus.*
 iamdudum, si p. *Bothius.* tamen idem, si p. *idem nuper* isset *Palmerius*
 eutichus **BCD** 596. iam adportu **B** rediisse **Z**
 maximumst **FZ.** maximum est **C** 597. mei **om. B** 598. Sed if
 nest **F.** Sed if ne est **Z.** Sed inest **BC.** Sedi nē **D** is *Acidalius.*

Nunc quid restat? ei, disperii. uultus neququam huius placet.
Tristis cedit: pectus ardet: haeret pes: quassat caput. 600
Eutyche.

EUTYCHVS.

Eu, Charine.

CHARINVS.

Prius quam recipias anhelitum,
'Vno uerbo eloquere: ego ubi sum? hincine an apud mortuos?

EUTYCHVS.

Neque apud mortuos neque hic es.

CHARINVS.

Saluos sum: immortalitas

Mihi datast. hic emit illam: pulcre os subleuit patri.

'Impetrabilior qui uiuat, nullust. set dic, obsecro: 605

Si neque hic neque 'Acherunti sum, ubi sum?

EUTYCHVS.

Nusquam gentium.

CHARINVS.

Disperii: illac interemit me modo huius oratio.

om. libri Sequuntur in libris duo versus ex act. V. scen. 2 initio huc
inculcati, deleri iussi ab Acidalio 599. Nunc quid **CD**. Nunc quod
BF. Numquid **Z**. Nam quid *Bothius olim* ei **R**. et ei **BCD**. et
hei **FZ**. hei *Saracenus. eheu Camerarius* uultus **B** ne uti quam
B 600. cedit *Bothius. incedit libri* pectus sarrit *Palmerius. cor*
ardet *Guyetus* haeret pes **R**. haereo **BD**. hereo **C**. heret **FZ**
casat (*immo cassat*) *Guyetus* caput **D** 601. Eutiche **BCD**
eu **BCD**. heu **Z**. eleu **F**. heus *Bothius* 602. ego ubi **R**. ubi ego
libri hincine an **FZ**. hinc iam **Ba**, hic an **Bb** 603. saluof
pro saluof **B** inmort., non imm. vel im., **B** 604. data est *libri*
emit mihi illam **C** ante ras. pulchrof pro pulchre of **B**
pater **Z** 605. impenetrabilior **CDF**, *codd. Lambini* nullust. set
R. nullus est *libri* dic. **B** cum rasura, *Camerarius. dico reliqui*
606. acherunti **B**. acheronti *reliqui* 607. disperi **D** illec **CZ**
huius **R**. *om. libri. hic Camerarius. Alia Fleckeisenus Exerc. p. 25*

Quicquid est, ad capita rerum perveni.

EVTYCHVS.

Primum omnium

Périimus.

CHARINVS.

Quin tu illud potius nuntias quod nescio?

'Odiosast oratio, quom rem agas, longinquom loqui. 610

EVTYCHVS.

Mulier alienatast abs te.

CHARINVS.

Eútyche, hoc capital facis.

EVTYCHVS.

Quí?

CHARINVS.

Quia aequalem et sodalem liberum ciuem enicas.

EVTYCHVS.

Né di sirint.

CHARINVS.

Démisisti gládium in iugulum: iam cadam.

EVTYCHVS.

Quaeso hercle, animum né desponde.

CHARINVS.

Núllust quem despóndeam.

temptabat 608. 609. 610 *hoc ordine Bothius*: 610. 608. 609 *libri*

608. Quicquid est] equidem **FZ** omnium **B.** *om. reliqui*

609. períimus *Pylades*. Perimus] *libri* nuntia] *a e corr. C*

610. Odiosa est oratio *Camerarius*. Hodie fat fit oratio **B.** odio sane oratio

CD. odiosa ne oratio **F.** odiosa ne oratio est **Z** cum *libri* rem

aneas *Acidalius* longinquam loqui **B.** longinquū loqui **C** *et ut videtur*

D. longinquum longinqui **FZ** 611. est *libri* eutiche **BCD**

hoc **R.** hec **B.** *om. reliqui*

612. equalem **BC** liberum

ciuem **B.** ciuem liberum *reliqui* 613. dii sirint *Camerarius*. defierint

B. deferint **CD.** dixerit **FZ** in iugulum, iam *Camerarius*. ingulu-

miā **B.** iugulum iam **CDa.** in gulam iam **DdFZ** 614. Queso

EVTYCHVS.

Né tibi istuc mágis diuidiae nón est quam mi hodié fuit. 615

CHARINVS.

Lóquere porro aliám malam rem: quóí east empta?

EVTYCHVS.

Néscio:

Iam áddicta atque abdúcta erat, quom ad pórtum uenio.

CHARINVS.

Vaé mihi:

Móntis tu quidém mali in me ardéntis iam dudúm iacis.

Pérge, excrucia, cárnufex, quandóquidem occepistí semel.

[CHARINVS.

[Díc, quis emit?

EVTYCHVS.

Néscio hercle.

CHARINVS.

Em, istúcinest operám dare 620

Bónum sodalem?

EVTYCHVS.

Quíd me facere ús?

BC nullus est *libri* 615. *Hunc v. huc revocavi, qui in libris est post 619* Ne **R.** Nec *libri*. Non Varro de l. lat. VII, 60 diuidiae non est **R.** diuidiae est *libri*. diuidia est Varro 616. malam rem **B.** rem || Malam **CF.** rem || Mala **DZ.** Mire argutatur Palmerius p. 873 quoi east **R.** cui est *libri*. quoinam est *Bothius* 617. adducta **B.** abdicta **F** qñ **B.** quom **F.** cum reliqui ue **C.** ueh **F** 618. Montis et ardentis omnes in om. **Z** 619. carnufexa **C.** carnifexa **B.** carnifex **FZ** 620 — 624 apertum est non eiusdem vel poetae vel recensiois esse, cuius sunt v. 616. 637 620. Dii mihi quis **Z** em **BC.** em **D** ead. m. hem **FZ** istucine est *Cámerarius*. istuc in

CHARINVS.

Idem quod mé uides:

'Vt pereas. quin pércontatu's, hóminis quae faciés foret,
 Quí illam emisset: éo si pacto pósset indagárier
 Múlier? heu me míserum.

EVTYCHVS.

Flere omítte. istuc quod núnc agis

* * * * *

EVTYCHVS.

Quíd ego feci?

CHARINVS.

Pérdidisti me ét fidem mecúm tuam. 625

EVTYCHVS.

Dí sciunt culpám meam istanc nón esse ullam.

CHARINVS.

Eúgepac,

Dēos absentis téstis memoras: quí ego istuc credám tibi?

EVTYCHVS.

Quín tibi in manu'st quod credas: égo quod dicam, id mi in
 manu'st.

ē **B**. istuc inest reliqui 621. uides] uis **FZ** 622. percuntatuf
C. percuntatuf **D** pacies **BCDa** 623. eol si **B** in-
 dagari **FZ** 624. Mulier. heu me míserum. Ev. fiere omítte **BCD**.
 mulier. heu me míserum. Ev. fiere. Ch. omítte **FZ**. Mulier. Ev. heu me
 míserum. Ch. flere omítte *Camerarius* agis] *intercidisse apparet, quibus*
continualetur sententia 625. Ch. Quid — Ev. perdidisti **BC**
 626. Ev. om. **BC** Dii **B** istic *Dousa filius*. istanc *post* ullam
collocatum Bothius eugepae *Guyetus*. euge pape **B**: quod tuetur
Bentleius in Andr. II, 2, 8. eugipe **C**, sed e corr. eiusd. m. eutihe **D**.
 eutyche **FZ** 627. absentis testef **B**. absentef testif reliqui
 628. Quin *Pistoris*. Quia libri manu est libri quo dicam **C** mi
 in *Bothius*. mihi ea in **BCDF**. mihi mea in **Z** manu'st pro manu

CHARINVS.

Dé istac re tu argútus es, ut pár pari respóndcas:

'Ad mandata cláúdu's, caccus, mútus, mancus, débilis. 630

Prómittebas te ós sublinere méo patri; ego me crédidi

Hómini docto rém mandare: is lápidi mando máxumo.

EVTYCHVS.

Quíd ego facerem?

CHARINVS.

Quíd tu faceres, mén rogas? requaéres,

Rógitaires quis ésset aut unde ésset, qua prosápia:

Cúisne esset án peregrinus.

EVTYCHVS.

Cfucm esse aibant 'Atticum. 635

CHARINVS.

'Vbi habitaret, ínucnires sáltem, nomen sí nequis.

EVTYCHVS.

Némo aiebat scíre.

CHARINVS.

At saltem hóminis faciem exquíreres.

EVTYCHVS.

Féci.

---

est **B** 629. tu **R.** om. *libri* 630. claudus *vulgabatur*
 631. te of *cum ras.* **B** sublinere **CDa.** sublinire **DdF.** sublinier
Z ego me **R.** egomet *libri* 632. mandare: is *Camerarius.*
 mandarí **BCD.** mandarí **F.** mandarí **Z** lepidi mando **B.**
 lapidi *sine* mando *reliqui* maximo **BCDZ** 633. tu **B.**
om. reliqui men] me non **Ba**, me n. post *rasuram* requae-
 reret **R:** vid. *Mon. epigr. tria p. 21.* requereref **B.** requireref *reliqui*
 635. aibant *Guyetus.* aiebant *libri* 636. nomen si **R.** si
 nomen *libri* nequis **BCDa:** quod non ausus sum sollicitare.
 nequiref **DdFZ** 637. post *erasum vocabulum* scire **B**, sed ut
recentior manus Nemo aiebat *praemiserit.* Nemo scire aiebat *Bothius.*
Facilis, sed non necessaria mutatio Nemo se scire albat 638. fora **B**

CHARINVS.

Qua forma ésse aiebant [ígitur]?

EVTYCHVS.

Ego dicám tibi:

Cánum, uarum, uéntriosum, búcculentum, bréuiculum,
Súb-nigris oculís, oblongis mális, pansam aliquántulum. 640

CHARINVS.

Nón hominem mihi, séd thensaurum néscio quem memorás
mali.

Númquid est quod dícas aliud dé illo?

EVTYCHVS.

Tantumst quód sciam.

CHARINVS.

Édepol ne ille oblóngis malis mñhi dedit magnúm malum.

Nón possum duráre: certumst éxulatum hinc íre me.

Séd quam capiam cíuitatem cógito potíssimum: 645

Mégares, Eretriám, Corinthum, Chálcidem, Cretám, Cyprum,
Sícyonem, Cnidúm, Zacynthum, Lésburne an Boeótiam.

igitur **R.** om. libri. ergo Camerario duce Gruterus. Eutyche Bothius.
Contra qua [tandem hominem] forma esse aibant Fleckeisenus Philologi
II p. 79 639. uiarum **B.** uanum **Z** uentricosum **F**
640. panfám **B.** panfúm reliqui, etiam Pii 'vetusta exemplaria'
641. thenfaurum **B.** thefaurum reliqui 642. tantumst **R.** tantum
libri 643. dedit mihi a Pyladé est 644. certumst **DB**
exulatum] a (non u) e corr. **B** 645. potíffimum libri 646. Megares
Eretriam **R** Proleg. Trin. p. CLII. Megare feretriam **B.** Megare feretriam
CD. Megarem feretriam **F.** Megara eretriam **Z** corynthum **F.** cho-
rinthum **Z** chalcidem **Z.** chalcitam **B.** calchitam **CDF**
ciprum **D** 647. Sicionem **F** gnidum **DFZ** Zacynthum
Pius. zagcintum **B.** zacingthum **CD.** hyacynthum **F.** iacynthum **Z.** Ipse
Plautus dubium vix est quin Saguntum scripserit. Huc respicere Priscianum
I p. 561 (t. I p. 45 Kr.) Fleckeisenus suspicatur praef. Plauti p. XII
Lesburne an Boeotiam **R.** lesbiambo iotiam **B.** lesbiam boetiam reliqui.
lesbiam boeotiam Pylades. Lesbon an Boeotiam Guyetus. Lesbiam an Boeotiam

EVTYCHVS.

Cúr istuc captás consilium?

CHARINVS.

Quía enim me adffictát amor.

EVTYCHVS.

Quíd tu ais? quid, quóm illuc, quo nunc íre paritas, uéneris,
 Si sibi quam amare fórte occipias átque item eius sit ínopia, 650
 Iam índe porro aufúgies? deinde item íllinc, si ídem euénerit?
 Quís modus tibi tándem exílio euéniet? qui finís fugae?
 Quae patria aut domús tibi stabilis ésse poterit? díe míhi.
 Cédo, si hac urbe abís, amorem te híc relicturúm putas?
 Sín fore ita sat ánimo acceptumst, pró certo incertúm si
 habes: 655

Quánto satiust rús abire te áliquo atque ibi te úfuere
 'Adeo dum illiús cupiditas te átque amor missúm facit?

CHARINVS.

Iám dixisti?

EVTYCHVS.

Díxi.

Bothius olim 648. ístu **D** captas *Guyetus*. ceptas **DFZ**. coeptas
BC me affíctat **CDFZ**. affíctat med *Guyetus*. Vide *Proleg. Trin.*
p. CLXXXIV et cave Lachmannum in Lucr. V, 396 sequare 649. qui
 cum **Z**. quíd cum *reliqui* illuc uéneris q^o nunc íra paritas **C**
 650. Si ibi quam amare forte **R**. Sibi amare forti **B**. Si ibi forte amare
C. Si ibi amare forte *reliqui* 651. si ídem **R**. sí ítem *libri*, nisi
 quod sítem **C** 652. Quis] an Qui? tandem exílio *Bothius*. exílio
 tandem *libri* fuge **C** 653. Que **B** 655. Sín fore **R**. Si id
 fore **B**. Si id forte *reliqui* sat] sit **B** acceptum est *libri*
 pró certo incertum **R**. certum id pró certo **BCDF**. certum id profecto
Z. incertum id pró certo *Bothius deleta est post acceptum* 656. Sic
R. Quanto te fatiust rús áliquo abire ibi ésse ibi uiuere *libri*, nisi quod
 fatiust rús **D**, fatiust est rús **FZ**, stat lustrus **B** 657. cupiditas te
 Plauti Com. III. Merc. 2. 6

CHARINVS.

Frustra díxti. hoc mihi certíssimumst:

Éo domum, patrem átque matrem ut mēos salutem: póstea
Clám patrem patria hác effugiam aut áliquíd capiam cónsili. 660

EVTYCHVS.

‘Vt corripuit sé repente atque ábiit. hei miseró mihi:
Sí ille abierit, mēa factum omnes dícent esse ignáua.
Cértumst praeconúm iubere iám quantumst condúcier,
Quí illam inuestigént, qui inueniant: póst ad praetorem flico
‘Ibo, orabo ut cónquaestores dét mi in uicis ómnibus. 665.
Nám mihi relicuí nil quicquam iam áliud esse intéllego.

R. te cupiditat *libri* 658. certíssimum est **BCDZ.** certíssimumst **F**
559. patrem ^{atque} matremq’ **D** 660. patre **F** consilii **BFZ**
661. corripuit **C** hei **R.** heu *libri* 662. factum **B.** om.
reliqui omnis **CDA** ignauiae **C** 663. Certumst *omnes*
praeconium **Z,** *defensum a Gulielmo* iubere **CD** iam quantum
est *libri.* quantumst iam *nescio an praestet* 665. Ibo **B.** om. *reliqui.*
Vnde profectus ad praetorem iuero || Orabo ut conquisitores Guyetus
conquaestores Lachmannus in Lucret. VI, 1067. conquisitores libri
666. relicui nil **R.** nihil relictí *libri.* nihil relictum *Saracenus* iam
aliud *Bothius.* aliud iam *libri* intéllego **Z**

ACTVS IV.

DORIPPA. SYRA.

DORIPPA.

Quoniam á uiro ad me rús aduenit núnťius
 Rus nón iturum, féci ego ingeníum meum:
 Reuéní, ut illum pérsequar qui mé fugit.
 Sed anúm non uideo cónsequi nostrám Syram. 670
 Atque éccam incedit tándem. quin is ócius?

SYRA.

Nequeó mecastor: tántum hoc onerist quód fero.

DORIPPA.

Quid óneris?

SYRA.

Annos óctoginta et quáttuor:

Et eó iam accedit séruitus, sudór, sitis.

Simul haéc quae porto déprimunt.

Act. IV. Scæn. I. DORIPPA MVLIER SYRA ANVS **RCD&FZ.**

om. **Da** 667. nunciuf **C** 669. reuereni **Da** 670. non **D.**
 nunc **FZ** nostra **Z** syriam **B** 671. eccam incedit *Camerarius.*
 incedit eccam *libri* qui ni fotiuf **B.** Dor. quin if otíuf **C**
 672. onerif ft (an onerist?) **B.** onerif est *reliquis* 673. quatuor **BF**
 674. eo iam **R.** eodem *libri* 675. que **BC** Dor. om. **Z**

DORIPPA.

Aliquid cedo,

675

Qui uicini hanc nostram augeam aram [Apóllinis].

Da sane hanc uirgam lauri.

SYRA.

En.

DORIPPA.

Abi iam tu intro.

SYRA.

Eo.

DORIPPA.

Apóllo, quaeso te út des pacem própítius,

Salútem et sanitátem nostrae fámiliae,

Meoque ut parcas gnáto * * *

680

SYRA.

Dispérii: perii mísera: uae miseraé mihi.

DORIPPA.

Satín tu sana's, óbsecro? quid éiulas?

676. Sic **R** coll. *Bacch.* 172. Qui hanc uicini nostri aram augeram (*nihil praetera*) **BCDF** et, nisi quod augeam, **Z**: quo Syra addidit *Camerarius*

677. Sic **R**, duce ex parte *Acidalio*. Sy. Da sane hanc uirgam lauri. Do. abi tu intro. Sy. eo **FZ**: ubi abi iam tu *Pylades*. Sy. Da sane hanc uirgam lauri abi tu intro eo **CD**. Sy. De sane hanc uirgam lauriabit uintro. Dor. eo **B**. Non placuit lauri. Sy. en tibi. Do. abi tu intro

678. Do. om. **B** queso **BC** propicius **C** 679. nostre **B**

680. gnato parce propitius **DFZ** et, nisi quod propicius, **C**. gnato pace propitius **B**: quae apertum est e v. 678 iterata esse, pepulisse autem ali-quid huiusmodi:

Meoque ut parcas gnato, ut mihi sospes fuat.

Ceterum huc respexit Porphyrio in Hor. carm. saecul. 46: 'Plautus in Mercatore fabula idem sensit, cum inducit matrem familias precari Apollinem, nato suo ut parcat' 681. Disperfi **BCD** ue **C**

682. tu om. **FZ** (et fortasse **D**) sana es libri quid eiulas] quod

SYRA.

Doríppa, mea Doríppa.

DORIPPA.

Quid uis, óbsecro?

SYRA.

Nescío quæst mulier íntus hic in aédibus.

DORIPPA.

Quid, múlter?

SYRA.

Mulier méretrix.

DORIPPA.

Veron?

SYRA.

Sério.

685

Nimiúm scis sapere, rúri quæ non mánseris.

Quamuís insipiens póterat persentíscere

Illam ésse amicam túi uiri bellíssumi.

DORIPPA.

Credó mecastor.

SYRA.

Ei hác mecum, ut uideás semul

Tuam 'Alcumenam pelícem, Iunó mea.

690

DORIPPA.

Ecástor uero istúc eo quantúm potest.

uolebat **B** 683. Dorippā ea **B** uis **R.** clamat *libri: quod est interpretamentum eiulas vocis* 684. qua est mulier intus hic in **B.** mulier quæ est intus hic in **C:** ubi hic intus in **F**, intus in *sine* hic **Z.** mulier quæ est in **Da**, sed in ^{intus} **Db** 685. ueron? **Sx.** serio. Nimum *Acidalius.* ueron serio? **Sx.** Nimum *libri,* nisi quod ferie **CaDFZ:** in quo non offendeat *Bentleius* in *Andr. IV, 4, 16* 686. que **B** 687. Quamuís **B.** quam reliqui persentificeret **Z** 688. pellissumi **C.** bellissimi **BFZ** 689. Ei **B** (ut v. 281). I reliqui simul **DbFZ** 690. alcumenam **DbFZ** pellicem **Z** iuno mea || Iuno mea **F**

L Y S I M A C H V S.

Parúmne hoc est malaé rei quod amat Démipho,

Ni sumpuosus insuper etiám siet?

Decém si ad cenam sumpuos uocitassét uiros,

Nimium ópsonauit. séd coquos, quasi ín mari

695

Solét hortator rémiges hortárier,

Ita hórtabatur. égomet conduxí coquom:

Sed eúm demiror nón uenire ut iússeram.

Sed quís nam a nobis éxit? aperitúr foris.

DORIPPA. LYSIMACHVS. (SYRA.)

DORIPPA.

Misérior mulier mé nec fiet néc fuit,

700

Talí uiro quae núpserim. hei miseraé mihi.

Em, quóí te et tua quae tu hábeas commendés uiro.

Act. IV. Scaen. 2. LISIMACHVS SENEX **B** *et, nisi quod Lys. C. om. D. LYSIMACHVS* **F** *et sine h Z* 692. Parumne hoc est **R**: Parumne est hoc *Camerarius*. Parum ne est *libri*. Parumne est id [*rectius* id est] *Lachmannus*. Parum nunc est *sine interrogatione Bothius*. *Nihil profecit Handius Turs. IV p. 189* male **Z** 694. si ad cenam summos uocitasset **R**. si ad cenam uocasset summos *libri*, *nisi quod coenam DZ*. uocasset si ad coenam summos *a Pylade est* 695. *opf. pro obl. C* quof **D** 696. Solet qua *ratione defendi possit dixi Prol. Trin. p. CLXXXIV. Solitust Pylades. Solet olim Guyetus, Acidalius* hortator *Sealiger in Lycophr. Cassandr. p. 87, abusus Diomede I p. 378* remigief **Z** 697. conduxit **Z** coquā **BCDa**. coquū **DdZ** 698. eum **BD**. in **C**. eecum **Z**. quom **F** 699. quis nam **R**. qui nam hinc *libri*. qui hinc nam *Camerarius*

Act. IV. Scaen. 3. DORIPPA MVlier. LISIMACHVS SENEX. SYRA ANVS **B**: *item, nisi quod LYSIMACHVS, C. om. Da. DORIPPA M LISIMAC Db. DORIPPA MVlier LYSIMACHVS* **F** *et addito VIR Z* 701. hei **R**. heu *libri* miserere **D** 702. Hem **FZ** cui

Em, quos decem talénta dotis détuli,
Haec út uiderem, ut fórrem has contumélias!

LYSIMACHVS.

Perii hércle: rure iám rediit uxór mea. 705

Vidísse credo múlIERem illam in aédibus.

Sed quac loquatur, éxaudire hinc nón queo.

Accédam propius.

DORIPPA.

Vaé miserae mi.

LYSIMACHVS.

Immó mihi.

DORIPPA.

Dispérii.

LYSIMACHVS.

Equidem hercle óppido perii miser:

Vidít. ut te omnes, Démpho, di pérduint. 710

DORIPPA.

Pol hóc est, ire quód rus meus uir nóluit.

LYSIMACHVS.

Quid núnc ego faciam, nisi ut eam adeam atque ádloquar?

---

libri tua quae tu **BCD**. tua quae **F**. tu quae **Z**: quod fraudi fuit
Schneidero gramm. lat. I p. 145 703. Hem **FZ** quoi 'vetusta
exemplaria Pii. qui *libri nostri* talenta **BC** 104. hoc **F**
 inderem **C** 705. mea uxor **Z** 706. credo *libri*. eam credo *Came-*
rarius illam **R**. om. *libri*. hanc *Pylades*. hic *Kampmannus de In*
praep. p. 2 edibus **C** 707. non queo *Pylades*. non quo **BCD**.
 nequeo **FZ** 708. miserere **C** 709. equidem *libri*, *Fleckeisenus*
Ezerc. p. 20. ego equidem *Pylades*. ego quidem *Camerarius* 710. uidit
 ut te omnes **CDA**. Vidit ut omnes **B** ut *videtur*. uidit te omnes **Db**.
 ut di te omnes **FZ**. Vtinam di te omnes *Pylades*. Vidit. ut omnes te
Camerarius di perduint *idem*. di perdiunt **CD**. di perdunt **B**. perdiunt
Z: unde perduint *Pius*. disperdiunt **F**. disperdiunt *Pylades* 711. Do.
 om. **B** 712. *Lx*. om. **B** ego nunc **F** eam *Guyetus*. om. *libri*

Iubét saluere súus uir uxorém suam.

Vrbáni fiunt rústici?

DORIPPA.

Pudícius

Faciúnt pol quam illi quí non fiunt rústici.

715

LYSIMACHVS.

Numquám delinquent rústici?

DORIPPA.

Ecastór minus

Quam urbáni: et multo mínus mali quaerúnt sibi.

LYSIMACHVS.

Quid aútem urbani déliquerunt? díe mihi:

Cupio hércle scire.

DORIPPA.

Síc tu me temptás sciens?

Quoia illa mulier íntust?

LYSIMACHVS.

Vidistíne eam?

720

DORIPPA.

Vidí.

LYSIMACHVS.

Quoia ea sit, rógitas?

DORIPPA.

Resciscám tamen.

---

alloquar **CF**. eloquar **Z** 713. saluare **B** 714. puditiuf **B**. pudiciuf **FZ** 715. pol quam illi **R**. quam illi *libri*. illi quam *Camerarius* 716. Numquam **R**. Num quid **B**. nunquid *reliqui*. An non *Lambinus*. Num non *Guyetus* delinquo **B**. delinquent **C**. delinquent *reliqui* 717. urbani delinquent et **F** malum **Z** queŕ **C** 718. autem minus urbani **F** deliqueŕ **C** 719. 720. 721 *hoc ordine Bothius*: 720. 721. 719 *libri* 719. scire. Dor. sic tu *idem*. scire sed tu *libri* tentat **FZ** 720. Quoia *Gulielmus*. Quia *libri h. e.* Quia íntuf est **D^bFZ** 721. cui aea **B**. cuiŕ ea *reliqui* cogitat **FZ**

LYSIMACHVS.

Vin dicam quoniam? illa — illa edepol — uae mihi:
Nescio quid dicam.

DORIPPA.

Haeres: haud uidet magis.

Quin dicis?

LYSIMACHVS.

Quin si liceat

DORIPPA.

Dictum oportuit.

LYSIMACHVS.

Non possum, ita instas: urges quasi pro noxio.

725

DORIPPA.

Si innoxius, audacter quamuis dicito.

Dic igitur.

LYSIMACHVS.

Dicamne?

DORIPPA.

'Atqui dicendumst tamen.

LYSIMACHVS.

Illast — etiam uis nomen dicam?

DORIPPA.

Nihil agis.

reficam **B** 722. cui est **B**. cuius est reliqui cuius est illa?
illa edepol **F**. cuius est illa? edepol **Z** 723. Do. haeres: haud **R**:
Do. haeres? haud *Bothius*. Do. haeres. Ly. haud *libri*, nisi quod haeres **C**.
Partem veri vidit Rostius Opusc. p. 262 sq. uidi magis] demagis
ascripsit Scaliger 724. Quin *Bothius*. Do. Quin *libri* 725. instas
furges **BC**. instas furges **D** noxia **F** 726. Si innoxius's *Bo-*
thius. Scio innoxius *libri* quiduis **F**. quid uis **Z** 727. dicamne
R. dicam *libri*. ego dicam *Camerarius* at quid **B** dicendum est
B. dicendum est reliqui 728. Illa est — etiam *Bothius*. Illa sunt
etiam **BD** et, nisi quod sunt, **C**. illa scin ut etiam **Z**. illa sicut etiam

Non tú scis quae sit illa?

LYSIMACHVS.

Immo etiám scio:

Istá quidemst illa

DORIPPA.

Quaé illast?

LYSIMACHVS.

Illa

DORIPPA.

Ohe, iám satist:

730

Manuféstum teneo in nóxia.

LYSIMACHVS.

Qua nóxia?

DORIPPA.

* * * * *

LYSIMACHVS.

* * * * *

Tam, sí nihil usus ésset, iam non dícerem.

De istác sum iudex cáptus.

F. Illa est, num etiam *Camerarius* nihil magis **FZ** 729—734 post diutinam meditationem sic constituendos putavi, hoc ordine collocatos in libris: 731. 730. 734. 729. Quorum duos ultimos inter se transponebat *Acidalius* 729. illaec *Bothius* etiam **Z.** iam reliqui 730. Ista quidemst illa **R.** Ista quidem illa est *libri*. Ista est quidem illa *Guyetus*. Istaec quidem illa est *Bothius* quae illa est *libri*, nisi quod quae **B** ohe ia[m satist] **R.** iohia **BCDa.** io illa **DbFZ.** io io (quod scripsit iod io) *Guyetus*. io, hias *Bothius* 731. Manifestum **R** coll. *Men.* 594. *Bacch.* 696. Manifesto *libri*, nisi quod i **F** teneo in noxia coll. *Cas. II*, 8, 71 *Dousa fil.*, quod in *vett. edd.* esse falso testatur *Kampmannus de In praep. p. 15.* teneo. in noxia (vel innoxia) est *libri* quia **C** 732. 733 talibus fere fuisse sentiatis probabile est:

Dor. Etiam rogas? ne nunc dissimula diutius.

Lys. Etsi uno uerbo potis sum expurgare me,
Tamen, si nil usus esset, iam non dicerem.

DORIPPA.

Iudex? iám scio:

735

Huc tu ín consilium istam áduocauisti tibi.

LYSIMACHVS.

Immo hæc sequestro míhi datast.

DORIPPA.

Intéllego.

LYSIMACHVS.

Nihil hérele istius quicquamst.

DORIPPA.

Numero púrigas.

LYSIMACHVS.

Nimiúm negoti répperi. enim uero haéreo

*   *   *   *   *   *

740

COCVS. LYSIMACHVS. DORIPPA. SYRA.

COCVS.

Agite íte actutum: nám iam amatorí seni

Coquénda cenast. átqui quom recógito,

734. Tam (*h. e.* tamen) *Bothius*. Iam *libri*   736. Huc *Gruterus*.
 Nunc *libri*. Nempe *Dousa fl.*   consilium]um *e corr.* **C**   aduocauisti
B. aduocasti *reliqui*   737. Immo hæc **R.** Immo sic *libri*: atque sic
etiam apud Festum p. 339, 29 M. superstes est. Immo *Camerarius*   data
 est **Db**, *Iustus*   738. *Ly. om.* **Z**   quicquam est **BCDF**. quic-
 quam **Z**   *Do. om.* **Z**   nunc numero **F**   purigas **R.** purgas *libri*.
 purgitas *Pylades*   739. negotii **B.** negotii **FZ**   repperi *et hereo omnes*

740. *Rursus versiculus intercidit huius modi:*

Quos esse hos dicam, qui huc recta adueniunt uia.

Act. IV. Scaen. 4. LISIMACHVS DORIPPA COCVS **B.** LYSI-
 MACHVS COCVS † ÍDEM **C.** *om.* **Da.** COCVS LYSMC' DORIPPA SIRA
Db. COQVVS LYSIMACHVS DORIPPA SYRA **FZ**   741. iam **R.**
 mihi *libri*   matori **D**   742. Coquenda coena est *Bothius*. Coquen-
 daft cena *libri*, nisi quod est **DbF**   atqui quom **R.** atque qm **B.**

Nobis coquendast, nón quoi conducti sumus.

Nam qui amat, quod amat si habet, id habet pro cibo.

[Videre, amplecti, ausculari, adloqui.]

745

Sed nos confido onustos redituros domum.

Eite hac. sed eccum, qui nos conduxit, senex.

LYSIMACHVS.

Ecce autem perii: coquos adest.

COCVS.

Aduenimus.

LYSIMACHVS.

Abei.

COCVS.

Quid, abeam?

LYSIMACHVS.

St, abei.

COCVS.

Abeam?

LYSIMACHVS.

'Abei [modo.]

COCVS.

Non estis cenaturi?

atque cum reliquis. atque equidem cum *Camerarius* recogito **B**. regito
CD. cogito **FZ** 743. coquenda est **Bb** non cui conducti
Camerarius: non ei cui ducti *Pylades*. non cui ducti 'antiqui codd.' *Pii*.
non ducti **BCDFZ** 744. si id habet, id habet *Camerarius*
745 *insiticius habendus, quanquam defensus a Lingio p. 17* amplectier
Camerarius ausculari **CD**. auscultare **B**. osculari **FZ**. oscularier
Camerarius adloqui pro all. **B** 747. Eite **BD**. Fite **C**. Ite
FZ 748. coquus libri Cocvs. aduenimus **C** 749. Abei] Abii
Ba. Abi **Bb** cum reliquis st, abi *Camerarius*. stabi **BDa**. stabi
C. abi **DbFZ** abeam? Ly. ábi modo **R**. abeam? Ly. abei **C**.
abeam? Ly. abii **BaD**. abeam? Ly. abi **BbFZ**. abeamne? Ly. abi
Camerarius. *Licebat etiam St' abi*. 'Abeam. Abi ábi modo. *Non recte iudi-*
cavit Lachmannus in Lucret. III, 941: qui olim abeamusne pro abeamus

LYSIMACHVS.

Iam saturi sumus.

750

Intérii.

DORIPPA.

Quid ais tu? étiamne haec illi tibi

Iussérunt ferri, quós inter iudéx datu's?

COCVS.

Haecne tuast amíca, quam dudúm mihi

Te amáre dixti, quom óbsonabas?

LYSIMACHVS.

Nón taces?

COCVS.

Satis spíssum filum múlteris: uerum hércle anet.

755

LYSIMACHVS.

Abín dierectus?

COCVS.

Haúd malast.

LYSIMACHVS.

At tú malu's.

COCVS.

Scitam hércle sane cóncubinam hanc.

correzerat 751. Interii *Pareus*. Sed interii *libri*. St, interii *Acidalius*

752. interii iudex *B* datus *edebatur* 753. Haecintua (vel Haec in tua) est *CD*. Hec intua est *B*. Hęcine tua est *FZ*

754. dixti *Camerarius*. dixisti *libri* qm̄ *B*. cum *reliqui*

755. spissum *R*. scitum *libri* (fortasse e v. 757): nisi quod situm *Z*

filum *Pius*. filium *libri* uerum hércle anet *R*. uerum hércle an et

CD. uerum hércle amet *B*. uerum hércle aut haud *F*. uerum hércle auct

Z. uirum hércle auct *Gulielmus*. Alia aliis ineptiora *Aldus*, *Meursius*, *Palmerius*, *Coluius*, *Gruterus*. *Glossae Philoxeni*: 'anet γηρά' 756. Lx. om.

F Abindie rectus *B*. Abin dierectus *D*. Abi indirectus *F*

malast *D*. mala est *Z* malus *edebatur* 757. hércle sane *R*.

hércle opinor sane *BCDF*. hércle opinor satis *Z*. hércle opinor *Guyetus*

LYSIMACHVS.

Nón abis?

Non égo sum, qui te dúdum conduxím.

COCVS.

Quid est?

Immo hércle tu istic ípsu's.

LYSIMACHVS.

Vae miseró mihi.

COCVS.

Nempe úxor rurist túa, quam dudum díxeras

760

Odisse te acque atque ánguís.

LYSIMACHVS.

Egone istúc tibi?

COCVS.

Mihi tú quidem herecle.

LYSIMACHVS.

'Ita me amabit Iúppiter,

Vxór, ut ego illud núnquam dixi.

DORIPPA.

Etiám negas?

Palam ístaec fiunt té me odisse.

LYSIMACHVS.

Quín nego.

---

hanc om. **Z** 758. conduxim **R**. conduxí *libri*. conduxit *Acidalius* 759. istic *Pylades*, *Acidalius*. ístuc *libri* ípsus edebatur
ue **BC** mífero mífero **F** 760. rurist **Z**. rurest **B**. ruf est *reliqui*
761. Odisse te *Fleckeisenus Philologi II* p. 90. Te odísse *libri*. Ted
odisse *Bothius* atque om. **B** angif **CD**. anguem *Hermannus*,
servans Te odísse egone omnes ístuc tibi *Bothius*. íftuc dixi tibi
libri 762. Co. om. **F** Mihi tu **R**. Mihi *libri*. Pol mihi *Fleckeisenus*,
quí mox At ita amabat **Ca** ínpiter **F** 763. Do.] Co. **Z**.
764—768 hoc ordine **R**: 765. 764. 766. 768. 767 *libri*. *Solos* 765.
764 transponebat *Pistoris* 764. Do. *praemittunt libri*

COCVS.

Non téd odisse, uérum uxorem aibát suam:

765

Et suam aútem uxorem rúri esse aibat.

LYSIMACHVS.

Haéc east.

COCVS.

Nempe métuis tu istanc.

LYSIMACHVS.

Sápío: nam mihi únicast.

Quid mñhi molestus?

COCVS.

Quía me non nouísse ais.

Vin me éxperiri?

LYSIMACHVS.

Nólo.

COCVS.

Mercedém cedo.

LYSIMACHVS.

Cras pétito: dabitur. núnc abi. ei miseró mihi:

770

Nunc uérum ego illud uérbum esse experiór uetus,

Aliquíd mali esse própter uicinúm malum.

765. Co. om. **F**. Ly. **Z** Sic ut supra et ego pridem et ut nunc video *Bo-*
thius. Non te odiffe aiebat uxorem uerum suam *libri*, nisi quod Non non te **B**,
 uerum *autem sup. scr. tantum C* 766. Et suam autem uxorem **R**. Co.
 Et uxorem suam *libri* aibat **R**. aiebat *libri* hec **B** ea est **D⁶FZ**

767. Co. Nempe metuis **R**. Ni metuis *libri*. Num metuis *Camera-*
rius. Ne metuis *h. e. metuisne Meursius!* unica est **D⁶FZ**

UNICAST? *visum est etiam in A apparere* 768. molestus **B**. molestus
 et reliqui aif **C** 769. Co. Vin *libri* expediri *Palme-*

rius nolo *Camerarius*. uolo *libri* cedo **B**. dabo **CD**. dato
FZ 770. abi. heu misero mihi. Nunc *Aldina: prob. Acidalius*. abi.

Do. eu miserae mihi. Nunc *libri*, nisi quod heu **FZ** — misere **C**, mi-

serere **D** — nunc **C**. *Vbi Ly. Nunc Pylades* ei **R** 771. uerum
 ego *Lochmannus*. ego uerum *libri* 772. efflet **B**

COCVS.

Qur héc astamus?

LYSIMACHVS.

Queín abeis?

COCVS.

Incómmodi

Si euenit quid tibi, id non est culpá mea.

LYSIMACHVS.

Quein me éradicas míserum.

COCVS.

Scio iam quíd uelis:

775

Nempe me hinc abire uís.

LYSIMACHVS.

Volo inquam.

COCVS.

Abibitur:

Drachumám da.

LYSIMACHVS.

Dabitur.

773. *Exspectes potius LYSIMACHO continuata haec verba* Cur hic astatis? quin abis? **QURHEIC A.** Cur hic *reliqui* quin abis **Bothius.** quin abimus **libri,** nisi quod habimus **B.** QUEINADEIMUS **A** 774. euenit quid tibi **R.** quid tibi euenit **libri,** nisi quod eueniet **F.** tibi quid euenit **Guyetus.** In **A** inter SIQVID et TIBIEUENIT (modo haec satis certa sint) apparuit vocabulum quinque minimum litterarum, quae tamen legi non potuere id] at Gro-novius, refutatus a Rostio Opusc. p. 166 775. QUEIN pro Quin **A** me eradicás **Aldina.** mera dicat **C.** meradicat **D.** me radical **BFL.** MEER•ADICAS **A,** ut quinta littera aut A aut R sit miseram **C**

776. nepe **C** me hinc **libri** cum **A,** nisi quod hic **B.** hinc me Ca-merarius adibitur **B** 777. Drachumam da **R,** non recte in his versatus *Musei nostri philol.* VII p. 561. Drachmandato **B.** dragmam dato **CD.** drachmam dato **FZ** iam dari **R.** dari **libri.** In **A** pro dari ergo

COCVS.

Iám darei ergo sís iube:

Potést interea dum illi ponunt.

LYSIMACHVS.

Quín abis?

Potine út molestus né sis?

COCVS.

Agite appónite

Obsónium istuc ánte pedes illí seni.

780

Haec uása aut móx aut crás iubebo abs té peti.

Sequfmini.

LYSIMACHVS.

Fortasse illum te mirárier,

Quod uénit atque haec áttulit. dicám quid est.

DORIPPA.

Non míror si quid dámni facis aut flágiti,

Nec pól ego patiar. síc me nuptam tám male!

785

Meásque in aedis síc scorta obductárier!

Syra, eí, rogato mĕum patrem uerbís meis,

haec spatia apparuerunt D.....GO *h. e. ut puto* DAREIERGO 778. Potest*Pareus, Hermannus.* Dari potest libri qui *Da*, qui *Db*779. Potine omnes apponite omnes. opponite *Lambinus* 781. nox*Bothius* iubeo *C* pet. *C* 782. sequiminin *CD* illumte mirarier *B.* te illum mirari coquum libri, nisi quod coquom *B.* Vbi tedelebat *Guyetus*, istum scripsit *Camerarius.* Non satis tutum fors sit (vel

fors fuit) te illum mirari coquom. Minus etiam probabiliter fortasse illum

miraris coquum *Hermannus* 783. adque *C* atulit *D.* adtulit *Z*ante QUID in *A* apparere visae sunt io vel io litterae. Fortasse fuitDICOQUID qui pro quid *C* 784. miñor *D* dāpni *C*flagiti, nec pol ego patiar. sic . . . male! measque . . . obductarier! *R.*

flagitii. nec pol ego patiar sic me e. q. s. una constructione iuncta vulgo

flagiti *CD* nec] neo *C* 786. Measquae *B.* Praestiterit Measaedif omnes adductarier *F* 787. ei *B.* i *CDF.* om. *Z*uerbis meis *Camerarius.* uerbis meis. *Sx.* eo *B.* meis uerbis reliqui*Plauti Com. III. 2. Merc.*

Vt uéniat ad me iám semul tecum húc.

SYRA.

Eo.

LYSIMACHVS.

Nescís negoti quíd sit, uxor. óbsecro:

Concéptis uerbis iám ius iurandúm dabo,

790

Me núnquam quicquam cúm illa — iamne abiit Syra?

Perii hércle. ecce autem haec ábiit. uae miseró mihi.

At té, uicine, dí deaeque pérduint

Tuá cum amica cúmque amatióibus.

Suspítionum impléuit me indigníssume:

795

Concúit hostem dómi mi uxorem acérrumam.

Ibo ád forum atque Démiphoni haec éloquar,

Me istánc capillo prótracturum esse ín uiam,

Nisi hínc abducit quó uolt ex hisce aédibus.

Vxór, heus uxor, quámquam tu iratá's mihi,

800

Iubeás, si sapias, haec hinc intro auférrer:

Eadém licebit móx cenare réctus.

788. ad me iam om. **F** me] te **CD** simul tecum huc
Pylade duce Camerarius: nisi simitu tecum males. semul tecum libri, nisi
quod simul Z. simulde tecum mirifico invento Bothius **Sx.** eo om. hoc
 loco **B** 789. negotii **BCD.** negotii **FZ** 792. haec **C**
 abit **Z** ue **C.** Vhe **F** 793. uicinae **B** díi **F** per-
 duint *Pylades.* perdunt **B.** perdunt **C.** perdiunt **DFZ** 794. Tua cum
Camerarius. Cum tua *libri.* Cum tua hac *Pylades.* cunque **F**
 795. Suspicionum *Dousa fil.* Suspitionibus **B.** Suspicionem **CDFZ**
 indignissime **BFZ** 796. Sic **R.** Conciuit hostis domi uxor acerru-
 mast *libri, nisi quod azerrumast D,* acerrima ē **Z.** *Quae interpungunt*
vulgo post hostes. Post quam vocem domi uxor est acerrima Camerarius,
uxor est acerruma sine domi Guyetus, dum uxor est acerruma cum proximo
versu constructa Bothius 797. adque **C** Demiphoni haec *Pylades.*
 haec demiphoni *libri, nisi quod hec B* 798. istac **B** protacturum
B. pertracturum **Z** sese **Da** 799. uult **FZ** his caedibus
B 800. irata est *libri* 801. sapeas **B** hinc intro **R:** intro
 hinc *Pylades.* intro *libri* auferier **C.** auferier **FZ**

ACTVS V.

SYRA. EVTYCHVS.

SYRA.

Era quó me misit, ád patrem, non ést domi:

Rus ábiisse aibant. núnc domum renúntio.

Ecástor lege dúra uiuont múlieres

805

Multóque iniquióre miserae quám uiri.

Nam uír si scortum dúxit clam uxorém suam,

Id sí rescuiuit úxor, inpunést uiro:

Vxór uirum si clám domo egressást foras,

Viró fit causa, exígitur matrumónio.

810

Act. IV. Scaen. 5 de trataticia fabulae distributione: contra quam novum hinc actum ordiendum putavimus

SYRA ANCILLA. EVTICVS

ADOLESCENS **BC** *et, nisi quod Y, F. om. Da.* SYRA EVTICVS **Dd.**Syra serua. Eutyhus adulescent **Z** 803. qm̃ me **B.** quę me **Z.** quemme auctore Saraceno Camerarius 804. abisse **BCD** aibant Gu-yetus. aiebant libri demum **F** renunciat **Z.** renuncio etiam

Pii 'prisea exemplaria' 805—817 huc transposui suasore Bothio: quae

in libris post v. 829 collocata novam scaenam efficiunt actus IV. sextam,

SYRA nomine inscriptam 805. durai u.unt cum duarum litterarum

litura **B.** dura uiuunt reliqui 806. iniquiores **DFZ** miserae

sic collocatum non Plautinum 807. uir si Bothius. si uir libri

808. impune est **DFZ** 809. Vxor uirum Pareus. Vxor uiro **BCDZ.**om. **F** est libri 810. Vxor uiro fit **F** cassa 'felicissima

emendatio venerandi senis Ludovici Dorleans in suis notis ad Tacitum':

Vtinám lex esset éadem, quae uxoríst, uiro.
 Nam uxór contentast, quae bonast, unó uiro:
 Qui uír minus una uxóre contentús siet?
 Ecástor faxim, si fídem plectantúr uiri,
 [Si quís clam uxorem dúxerit scortúm suam,] 815
 Vt illae éxiguntur quae ín se culpam cómmerent,
 Plurés uiri sint uídui, quam nunc múlieres.

EVTYCHVS.

Deféssus sum urbem tótam peruenáriæ:
 Nihil ínuestigo quícquam de illa múlriere.
 Sed máter rure rédiit: nam uideó Syram 820
 Astáre ante aedis. Síra.

SYRA.

Quis est qui mé uocat?

EVTYCHVS.

Erus átque alumnus túus sum.

SYRA.

Salue, alúmne mi.

EVTYCHVS.

Iam máter rure rédiit? respondé mihi.

SYRA.

Sua quídem salute ac fámiliai máxuma.

Pareus matrumonio **C.** matrimonio **D.** matrimonio **BFZ**
 811. que **B** est *libri* uxori est uno uiro **B**, *omissis quae media*
sunt uiro Nam . . . . bona est contenta est et bona est *libri*
 q' **C** 815 *iteratum esse e* versu 807 *vidit Osannus Anal. p. 204*
 816. illa **BCD** exigunt²tunt² **D** ante *lituram* que inculpam
 conuenirent **B** 817. sint uiri **Z** 818. Defessum urbem **B**.
 Defessuf su urbem **C** peruenariæ **C.** percunctariæ **Z**, *corr. iam a*
Scutario 819. inuestigio **C.** inuenifti ^o**B** 821. afftare **D**
 aedif omnes me nominat **Z** 822. alumnū **C** mi *Pylades. om.*
libri 824. Sua quídem salute ac fámiliae *Camerarius: quando non licuit*
Latinis ut οὖν γε τὴν Graecis. Cum quídem salute a familia libri. Cum

EVTYCHVS.

Quid istúc negotist?

SYRA.

Túus pater bellíssumus

825

Amícam adduxit íntro in aedis.

EVTYCHVS.

Quó modo?

SYRA.

Aduéniens mater rúre eam offendít domi.

EVTYCHVS.

Pol haúd censebam istárum esse operarúm patrem.

Etiám nunc mulier íntust?

SYRA.

Etiam.

EVTYCHVS.

Séquere me.

q. salute familiai *Bothius*. Sua q. s. familiaeque *Guyetus* maxima **CF**825. negotii ft **B**. negoti est **CD**. negotii est **FZ** bellifumuf**Da**, bellifumuf **Db**. beliffumuf **C**. belliffimuf **BFZ** 826. edif **B**829. Et iam mulier nunc **B** intuf est libri *Subiciunt his vulgo scaenas illas a novicio homine factas, quas primum addidisse Pium diu est cum monstravi Musei Rhen. a Welckero Naekioque editi t. IV p. 200 sqq. 'Non inepti imitatoris Plautini' Scaligero visas esse non possumus satis mirari*

CHARINVS.

Límen superumque inferumque sálue, simul autém uale. 830
 Húnc hodie postrémum extollo mēa domo patriá pedem.
 'Vsus, fructus, uíctus, cultus iám mihi harunc aédium
 Interemptust, interfectust, álienatust. óccidi.
 Dí penates mēum parentum, fámiliai Lár pater,
 Vóbis mando, mēum parentum rém bene ut tutémini. 835
 'Ego mihi alios dēos penatis pérsequar, aliúm Larem,
 'Aliam urbem, aliam cíuitatem: ab 'Atticis abhórreo.
 Nám ubi mores déteriores íncrebrescunt ín dies,
 'Vbi, qui amici, qui ínfideles sít, nequeas pernóscere,
 'Vbique id eripiátur, animo tũo quod placeat máxume, 840
 'Tbi quidem si régnum detur, nón cupitast cíuitas.

Act. V. Scaen. I. CHARINVS **BFZ**. om. **Da**. CHARINVS
 ADOLESCENS **C** et, nisi quod ADOL, **Db** 830. superumque **R**.
 superum **DFZ**. superam **BC**. superiorum *Lachmannus* uabe **C**.
 salue **B** 831. me a **FZ** 832. Vsufructus 'sunt qui legant': Pius
 harum **FZ**, *Nonius* p. 449 833. interemptust **B****Da**. interem-
 tuft **Db**. interituf *Nonius* interfectuf est *Nonius* 834. díi **FZ**
 fámiliai *Bothius ante Goellerum in Trucul. p. 104 et Lachmannum in*
Lucr. p. 159. fámiliae líbri. fámiliaeque Camerarius 836. penatíf omnes
 837. athicif **F** 838. ibi **F**. uiri **Z**, corr. a *Scutario*
 increbrescunt omnes iudéf **C** 839. Vbi qui duce *Pio Palmerius,*
item Scioppius Susp. lect. II, 21. Vbique **BCDZ**. ibique **F** sít
Camerarius. fíent **BCDE**. fíent **Z** nequeaf **C** 840. Vbique id
 eripiatur post *Scioppium Gruterus.* Vbi qui deripiatur **B**. Vbiquíd eripiatur
CD. Vbi quíd eripiatur **F** et, nisi quod errip., **Z** placet **Z**
 matume **C**. maxime **BZ** 841. cupitast **R**. est cupita **CDFZ**. est
 cupida **B**, defensum a *Salmasio* c.uitaf **Da**, quod utrum c.uitaf an
 epital an c.uitaf an exital fuerit ante rasuram, non satis líquet. c.uitaf **Db**

EVTYCHVS. CHARINVS.

EVTYCHVS.

Díuom atque hominum quae spectatrix atque era eadem es
hominibus,

Spém speratam quom optulisti núnc mihi, tibi grátés ago.

Écquis nam deúst, qui mea nunc laétus laetitía fuat?

Dómi id erat quod quaéritabam. séx sodales répperi, 845

Vítam, amicitíam, noluptatem, laétitiam, ludúm, iocum.

Éorum inuentu rés simitu péssumas pessúm dedi:

*Act. V. Scaen. 2. EVTICVS CHARINVS B et addito ADV-
LE CENS C. om. Da. EVTICVS CARINVS Db. Eutyechuf Charinuf F.
Eutyechuf Charinuf Z 842. 843 et hic et supra post v. 598 exhibent
libri. Illo loco (quem additis circulis signamus) debebat Acidalius, hoc Bo-*

thius 842. Diuom (Z). Diuom (D). Diuvm (C). Duum C. Diuum

*DF(F)Z. Dium BB) adque C que (B) speratrix BCD
(BCD) erā (D) 843. speratam quom R. speratam quā CDFZ.
spera tamquā B. sperat aequom (B). sperata cum (C). speratam cum
(DFZ). speratam quoniam h. l. Camerarius optulisti pro obt. (B)*

*nunc mihi, tibi R. hunc mihi tibi (BCDFZ). hanc mihi sine
tibi BCDFZ 844. Eoquis C deust Pylades. deuf est*

*libri letuf letitia B. letuf laetititia C fuat Camerarius, Benleius
in Adolph. V, 4, 1. fiat CDFZ. flet B 845. Domi id R. Domi*

libri, non suspectum Lachmanno in Lucr. p. 195 queritabam D. querit

*abiam Ba, querit ab i-i cum ras. Bb. quaeritabam: ibi Camerarius.
foris quaeritabam Acidalius 846. amititiam B. amiciciam FZ*

*noluptatem R. ciuitatem libri. Nisi tamen aliud subest: quanquam nec sa-
ludem nec quietem nec aequitatem nec hilaritatem placet. (Ipsum hoc hila-
ritatem post vidi cum ab Hermanno tum a Lachmanno ascriptum)*

leticiam BF locum F 847. Eorum inuentu res simitu Bothius:

*Eorum inuentu res decem simitu Camerarius. Eorum [an Forum?] inuen-
turus simitu C. Forū inuentūrus simitu D, sed simitu Db. Forum in-
uenturus sim ita Z et, nisi quod sum, F. Forum inuentust sim tu B:
unde recentissima demum manu simitu factum. Eorum inuentu res decem*

Tram, inimiciám, maerorem, lácrumas, exitium, inopiam,
Pértinaciám, stultitiám, exsilium, solitúdinem.

* * * * *

Dáte di quæso cónueniundi mi éius celerem cópiam. 850

CHARINVS.

Apparatus sum, út uidetis. ábiçio supérbiam:

Égomet mihi comés, calator, équos, agaso sum, ármiger:

Égomet sum mihi ímperator, ídem egomet mi oboédio:

Égomet mihi feró quod usust. ó Cupido, quántus es.

Nám tu quemuis cónfidentem fáçile tuis factís facis, 855

Èundem ex confidénte actutum díffidentem dénuo.

EVTYCHVS.

Cógito, quo nam égo illum curram quaéritatum.

une [una?] *Guyetus* pessimaf **Z** pessum dedi **B** et aut sic aut
pessumdedi **CD**. pessumdedi **FZ** 848. 849 sic constituendos putavi.
Qui tales sunt in **CDFZ**:

Iram inimicitiam merorem lacrumaf exilium inopiam solitudinem

Stultitiam exitium pertinaciam:

(nisi quod inimiciam **FZ** — merorem **Z** — lacrimaf **C**, lachrumaf
F, lachrymaf **Z** — stulticiam **CF** — pertinaciam **C**): hi autem in **B**:

Iram inimititiam stultitiam exitium pertinaciam

Merorem lacrumaf exilium inopiam solitudinem stultitiam exitium
pertinaciam.

Quorum nominum tribus extremis omissis *Camerarius* effecit quod vulgatur

Post hos autem versus apertum est intercidisse, quibus ad *Charini*
mentionem sermo traduceretur 850. conueniundi **F**. conueniundi **C**.

conueniendi **D**. conueniendi **BZ** 851. *CHA. om.* **Z** utut **B**

abiçio **FZ** 852. caltor **B**. clauator **Z**, idque 'alibi legi' *Pius*
dicit equuf libri agaso sum **R**. agaf **B**. agafo **CDF**. agaffo **Z**

armier **B**. armier **C** 853. sumihi **C** oboedio **CD**. obédio **B**.

obedio **FZ** 854. usust **Db** o Cupido *Camerarius*. occupido **B**.

cupido **CDF**. cupiduf **Z** cupido quantuf ef *Nonius profert p. 421*

855. quæuif **C** 856. díffidentem **C** 857. *Evr. om.* **Z**

quoniam **F** ego **B**, *Bentleius in Adelph. IV, 2, 30. om. reliqui.*

Fallitur Kampmannus de reb. mil. p. 34 certa rest *Acidalius*. certareft

CHARINVS.

Cérta rest,

Me úsque quaerere illam, quoquo ea hinc abductast géntium,
Néque mihi ulla opsístet amnis néc mons neque adeó mare
Néc calor nec frigus: metuo néque uentum neque grán-
dinem: 860

Imbrem perpetiár, laborem súfferam, solém, sitim.

Nón concedam néque quiescam úsquam noctu néque dius
Príus profecto quam aút amicam aut mórtē inuestigávero.

EVTYCHVS.

Néscio quóia uóx ad auris mi áduolauit.

CHARINVS.

Inuoco

Vós, Lares uiáles, ut me béne iuuetis.

EVTYCHVS.

Iúppiter, 865

Éstne illic Charínus?

B. certa ref est reliqui 858. Meusque **B.** Mensque **Z** querere
BC ea hinc abductast **R.** hinc abductast **BCD.** hinc abducta est
FZ. hinc est abducta *Bothius* 859. ulla mihi *Nonius p. 191*
opsístet **C.** obsístet **B.** obsístat **DFZ.** obftaut *Nonius* nec monf
BCDF, *Nonius.* neque monf **Z** neque adeo] atque adeo *Nonius*
860. Nec calor nec frigus **BCDa:** quae cum metuo construebant
Philargyrius in Verg. Georg. II, 344 neque frigus neque calor exhibens,
Nonius p. 200 neutri generis calor dicens et tamen neque frigus neque ca-
lorem offerens secundum codices: item *Gruterus* et teste *Rutgersio Var. lect.*
V, 17 Scaliger. Verum viderunt *Mercerus, Pareus.* Nec calorem nec frigus
DdFZ. Neque frigus neque aestum *Guyetus* 861. imbem **D**
sufferam **D** 862. considam *Palmerius* quiescam' quam **D.** con-
quiescam usquam **Z** diuf **DaFZ:** quod seruandum duxi. dnif **C.**
diuf **Dd.** uif **B.** interdius *Camerarius.* diu *Bothius* 864. Hinc usque
ad finem fabulae personarum notas plerasque omnes omittunt **Cda**
cuia nox. **B.** cuia uox reliqui aurif **B.** auref **CDF.** aurem **Z**
865. lares hic om. **Z,** collocat post tutetif uialef **BCDF,** *Nonius*
p. 476. dialef **Z** bene iuuetis *Camerarius.* bene uiuetif **B.** bene

CHARINVS.

Ciues, béne ualete.

EVTYCHVS.

Illico

Stá, Charine.

CHARINVS.

Quís me reuocat?

EVTYCHVS.

Spés, salus, uictória.

CHARINVS.

Quíd me uoltis?

EVTYCHVS.

'Ire tecum.

CHARINVS.

'Alium comitem quaérite.

Nón amittunt hís me comites quí tenent.

EVTYCHVS.

Qui súnt ei?

CHARINVS.

Cúra, miseria, aégritudo, lácrumae, lamentátio.

870

EVTYCHVS.

Répudia istos cómites atque hoc réspice et reuórtere.

tutetif **CDFZ**: *qualibus libris deceptus* tutetif etiam Nonius 866. ille**FZ** *inter bene et ualete spatium* **C**. bene ualete ciues Guyetusheus, ilico Bothius, non male 867. quis **R**. qui libri 868. alium **C**querite, et ite e corr., **C** 869. admittunt **Z** his **R**. hi.cum unius litterae rasura **B**. hi reliqui ii **F** 870. misera **C**lacrumae **D**. lachryme **F**. lachrymae **Z**. lacrum uel **B**. lacryme cumspatio **C** 871. hoc (i. e. huc) libri. huc Lambinus reuertere **C**

CHARINVS.

Siquidem mecum fábulari ús, subsequere.

EVTYCHVS.

Sta flico.

Nám amicus [tibi béneuolenti] atuénio multum béneuolens.

CHARINVS.

Mále facis, properántem qui me cómmorare: sól abit.

EVTYCHVS.

Si húc itém properés ut istuc próperas, facias réctius. 875

Húc secundus uéntus nunc est: cápe modo uorsóriam.

Híc fauoniús serenust, ístic auster ímbricus:

Híc facit tranqúllitatem, iste ómnis fluctus cónciet.

Réspice ad dextrám, Charine: nónne ex aduorsó uidēs

Núbis atrae ut ímber instat? spíce nunc ad sinísteram: 880

Caelum ut est splendóre plenum, uide sis, atque [innúbilum].

872. *post ita spatium C* 873. *Huc revocavi, qui in libris post v. 887 collocatus est talis: Sta ilico. amicus at uenio multum bene uolef. Vbi EVT. ita ilico FZ, pro eisdem autem verbis studio C — aduenio FZ — beneuolens Z, beneuolens. CHA. quid est? Camerarius de suo. ita ilico errore iterata sunt e fine superioris versus. Pro tibi beneuolenti poteris alia, ut tibi opitulatum* 874. *Malificif Z commemorantem C ante ras.*

875. *properas D ut om. Z* 876. *Huc] Nunc Z. Hinc F ante cape spatium D, amplius etiam B* 877. *fauoniuf serenust istio B. serenuf fauoniuf est hic reliqui post auster spatium C*

imbrif C 878. *omnis omnes conciet B* 879 — 881 *restitui ut potui. Quos corruptissimos vulgo sic B exhibet:*

Recipite ad terram charine huc. non me ex aduerso uidet?

Nubifater inberque instat. aspicias non ad finiftram atque detif

Celum ut splendore plenum ex aduerso uidet.

A B in his reliqui discrepant: 1. Re-spice Db. Respue F. Respice Z,

'nonnulli libri mss.' Lambini. Recipe te Camerarius terram Db.

dextram FZ. dexteram eidem illi Lambini non ne ex CDFZ

aduerso CD 2. *Nubif ater inberque CD. Nubif atra íberque FZ.*

Nubis ater imber ut Guyetus. Nubs ut atra atque imber fuit cum concierem

CHARINVS.

Réligionem mi óbiecisti: récipiam me illúc.

EVTYCHVS.

Sapis.

'O Charine, cóntra pariter fér gradum et confér pedem.
Pórge bracchiúm.

CHARINVS.

En, prende. iám tenes?

EVTYCHVS.

Teneó.

CHARINVS.

Tene.

EVTYCHVS.

Quó nunc ibas?

CHARINVS.

Éxulatum.

aspice non at sinistra **C**. aspice ñ ad sinisterā **D**. aspice nunc ad
sinistrā **Z**. aspice ad sinistrā **F**. iam ad sinistram respice *Guyetus*. nunc
sinistrorsum aspice *olim conieceram* atque ut detif **CD**. atque uidet
FZ. atque uide sis *Scioppius Susp. lect. III, II*. atque uidebis *Bothius*
octonarios procudens valde inconditos 3. Cælum **CZ**. Coelum **D**

splendore est **CDFZ** ex aduerso (aduerso **C**) uidet *huc illapsa ex*
v. 878 exitum versus expulerunt, cuius pars, nisi fallor, servata est in fine
proximi superioris atque ut detif. *Quibus verbis neglectis olim cogitabam*
de tali versu: Caelum ut est splendore plenum, rursum ex auorso uides:
ubi auorso Bothius praeierat. Ceterum duos versus Acidalius hos edolabat:
Recipe te retro, Charine, huc: non ex aduerso uides? Nubis atra imberque
instat: coelum hic plenum splendoris est 882. **CHA. Saracenus. om. FZ**

Religionem **C**. Religionem **FZ** mi óbiecisti **R**. illic óbiecit **B**.
illi óbiecit *reliqui, nisi quod óbicit Z*. óbiecit illic *Bothius, pro quo saltem*
illic mi óbiecit *debebat* illuc. **Evr.** sapit *Saracenus*. illuc. sapit **Z**. cui
illuc sapit **F**. 883. garine **BC** 884. Porge **R**. Porrige *libri*
bracchium **B**. brachium *reliqui* **CHA.** en prende. iam tenes? **Evr.**
teneo. **CHA.** tene **R**. prende. iam tene? **CHA.** teneo. **Evr.** tene *libri, nisi*
quod pende B. Vbi praehende Pylades 885. **Evr. R. om. libri**

EVTYCHVS.

Quíd ibi faceres?

CHARINVS.

Quód miser. 885

EVTYCHVS.

Né pauē: restítuam iam ego te in gáudia antiqua ócius:

Máxume quod uís audire, it aúdiēs.

CHARINVS.

Quid ego aúdiam?

EVTYCHVS.

Túam amicam

CHARINVS.

Quíd eam?

EVTYCHVS.

Vbi sit, égo scio.

CHARINVS.

Tunc óbsecro?

EVTYCHVS.

Sánam et saluam.

Quod **BaC** quid ibi **B.** qui tibi **CD.** quid tibi **FZ** faceres
Lachmannus. facerhif **CD.** facere uif **BFZ.** facere is *Gruterus*
 quot **B.** quid **Z** miser **B.** miserft **C.** miserftt **D.** miser est **FZ**
 886. iam] tibi iam **D** gaudia antiqua ocus **R:** nisi quid aliud
latet. gaudiantq' ut sis **CD.** gaudiantq' ut sis **B.** gaudium utique ut sis
FZ, cum maxime iungentes. gaudia, antequam is. **CHA.** eo *Camerarius.*
 g. antiqua ut sis *Pareus.* Cf. *Mus. Rhen. nov. VII p. 579* 887. Maxime
 quod **B.** maxime (*in fine versus cum ut sis iunctum*) Quod **CD.** maxime.
CHA. Quod **F** et, nisi quod maxime et Quid, **Z** it **C.** id **DFZ.** om.
B audies *Camerarius.* audif libri **CHA.** quid ego audiam **R.** quod
 gaudeas libri *EVTYCHO continuantes* , *Sequitur in libris, quem post v. 872*
inseruimus 888. **EVT.** Tuam amicam *Camerarius* (post **CHA.** quid est?
a se addita). tuam amicam cum beneuole(n)f iungentes libri quidem
 eam **F** ubi sit] fort. ubi ea sit tunc obsecro **B.** tu me atumne
 obsecro **CD.** tū meam tunc obsecro **F.** tun. eam tunc obsecro **Z.** tun'
 autem, obsecro *Bothius* 889. quo ego **B.** ego **CDFZ.** Valde sus-

CHARINVS.

'Vbi eam saluam?

EVTYCHVS.

Quo égo scio.

CHARINVS.

Ego me máuolim.

EVTYCHVS.

Pótin' ut animo sís tranquillo?

CHARINVS.

Quíd, si autem animus flúctuat? 890

EVTYCHVS.

Égo tibi istunc ín tranquillo et túto sistam: né time.

CHARINVS.

'Obsecro te, elóquere [propere, ea] úbi sit, ubi eam uíderis.

Quíd taces? dic: énicas me míserum tua reticéntia.

EVTYCHVS.

Nón longe hinc abést a nobis.

CHARINVS.

Quín commostras, sí uides?

pectum illud quo mauelim **FZ**. mauetim **CD**. malim **B**
 890. tranquilla **B**. tranquillā **CD** si autem animus *Bothius*. sint an-
 timus **B**. sintantimus **C**. sint animus **D**. si animus **FZ** fluctuant
BCD 891. tibi istunc *Acidalius*. istum *libri* in tranquillo et
 tuto sistam *Camerarius*. intranquietu ofistam **B**. in transquietu tuto sistam
reliqui 892. eloquere propere, ea ubi **R**. loquere ubi *libri*. loquere nunc
 ubi *Camerarius* uederis **C** h. e. fortasse ueideris 893. dic] dic.
 cur **F** reticentia **Z**. recentia *reliqui* 894. abesta..nobis cum dua-
 rum triumve litterarum rasura **B**. abst a nobis **C**. abest sine a nobis *Ca-*
merarius quin commonstras si uides *Guyeto duce Bothius*. quin ergo
 commonstras si tu uides **Z** et, nisi quod commostras, **F**. quin ergo como-
 stras s& ut uides **D**. quin ergo comostrasset ut uides **C** et, nisi quod quem,

EVTYCHVS.

Nón uideo hercle nunc, set modo uidi.

CHARINVS.

Érgo ego quin uideám facis? 895

EVTYCHVS.

Fáciam.

CHARINVS.

Longum istuc amantist.

EVTYCHVS.

Étiam metuis? ómnia

Cónmostrabo. amícior mihi núllus uiuit átque is est

Qui illam habet: nequést, quoi magis me mélius uelle aequóm siet.

CHARINVS.

Nón curo istunc: dé illa quaero.

EVTYCHVS.

Dé illa ergo ego dicó tibi.

B 895. set modo uidi. CHA. ergo ego quin **R**. sed uidi modo. CHA. quin ego **F** et, nisi quod quem, **Z**. fit uidim modo quem ego **C** et, nisi quod uidin, **D**. si uidit modo. CHA. quem ego **B** uideam **FZ**. uidea **D**. uideo **BC** 896. Faciam. CH. longum istuc Pareus. Faciam lon Cum istunc **B** et, nisi quod cum, **CD**: cum lacuna. Faciam. CH. longinquum istuc **FZ** amantist omnes et iam **B** (ut saepe) metuis? omnia Lambinus. metuis omnia **B**. metuis? CH. omnia. Ev. Acidalius. emetuis omnia **CD**. emutis omnia **FZ** 897. Cónmostrabo **Z**. Cónmostrabo **F**. Conmonstrabor **CD**. CHA. Cum monstrabor **B** atque] ut **D** (?) 898. neque est libri quoi Pius. cum **B**. qui reliqui me melius uelle Guyetus. me uelle me melius **BCD**. me uelle melius **FZ** equom **CD**. aequom **FZ** fient **BCD** 899. CHA. om. **B** Non curo istunc: de illa **R**. Nunc curam de istuc ulla **B**. Non curá de istuc ulla **CDZ**. Non curam de istuc illam **F**. de istoc ulla e 'codd. ant.' affert Pius. Non curo istuc: illam Camerarius. istunc iam Acidalius commendabat quero **C** Sequitur in libris quem suasore Acidalio traiecerimus post v. 921. Quem fuit cum hoc loco seruari posse talem coniceremus: Sane hoc non in mentem

CHARINVS.

Díc igitur, ubi illást?

EVTYCHVS.

In nostris aédibus.

CHARINVS,

Aedís probas, 900

Sí tu uera dícis, pulcreque aédificatas árbítro.

Séd qui ego istuc crédam? uidisti án de audito núntias?

EVTYCHVS.

Égomét uidi.

CHARINVS.

Quís eam adduxit ád uos?

EVTYCHVS.

Em, iniqué rogas.

Quíd tua refért, quicum istuc uénerit?

CHARINVS.

Dum istíc siet.

uenit dúdum, ut [reporirém] tibi 900. illa est *libri* edibuf
 nostrif **F** aedibust *Bothius* aedis] euge aedis *Lachmannus*
 901. pulcreque *Camerarius*. pulchre *libri*. et pulchre *Pylades* arbitro
BC. arbitrio **Da**. arbitror **DaFZ** 902. qui *Pylades*. quid *libri*
 uidisti? an de audito *Guyetus*: uidistin? an de auditu *Camerarius*: ubi
 audito *Gruterus*. uidistif. ante audito **BCD**. uidistin an tu audito **F**. an
 tu audito *etiam Pii* 'prisca exemplaria.' uidistin? an tu: audio **Z**
 nuntiaf **F**. nunciaf **Z**. inociasf **B**. inotiasf **C**. inotiasf **D** 903. Egomet
Cda ad **B**, 'prisca exemplaria' *Pii*. om. reliqui em inique **R**. in-
 que *libri*. quis? inique duce *Acidalio Guyetus*. enim inique *Bothius*. *Minus vel*
pol vel at inique *placet*. haud aequé *Schneiderus gramm. lat. I p. 568*
Sequitur in libris, quem hinc semotum ab Acidalio post v. 911 posuit Bothius
 904. tua refert **FZ**. ima refert **CD**. amare fert **B**. amorem refert
Bothius istuc **R**. istac *libri*: (quod sic qui cum istac *Lachmannus* tuebatur.)
 ista *Lambinus*. istaec *Acidalius* uenerit? *CHA*. dum *Camerarius*. uenerit
 dum *libri* istic siet *Acidalius*: istuc siet *Camerarius*. istuc fit **DCDF**.

EVTYCHVS.

Est profecto.

CHARINVS.

'Opta ergo ob istunc nuntium quidvis tibi. 905

EVTYCHVS.

Quid, si optabo?

CHARINVS.

Deos orabo, ut eius faciant copiam.

EVTYCHVS.

Dérides?

CHARINVS.

Seruata res est demum, si illam uidero.

Sed quin ornatum hunc reicio? heus, aliquis actutum huc foras

Exite, illinc pallium mi ceferte.

EVTYCHVS.

Hem, nunc tu mihi places.

CHARINVS.

'Optume aduenis: cape, puere, chlamydem atque istic sta
flico, 910

istuc sic **Z** 905. EVT. *Camerarius*. CHA. **B** (*personas permutans etiam in proximis duobus versibus*). OM. **FZ** obta **CD** istuc **BCD**
nuncium **C** 906. si] fit **CD** orabo *Aldina*, *Acidalius*.
orato *libri*, nisi quod oratato **C** faciat copia **BCD**. faciat copiam
F. faciant copia **Z** 907. Deridif seruata **BCD** illa uideor **B**.
illa uideo **CD** 908. quin] cum **B** reicio **FZ** heus aliquis
Pylades, *Acidalius*. heuf aliquis est (*vel ē*) *libri*. heus aliquis heus *Camera-*
rius actuum **C** hunc **BCD** huc actutum *sine* foras **F**
909. ceferte *Scioppius Susp. lect. II*, 21. haec ferte **BaCDa**. haec ferte
Bb. huc ferte **DbbFZ** mihi *Acidalius*. mihi ut *libri* 910. Optime
Z aduenis *Acidalius*. aduenient *libri* cape puere *Bothius*. puere
cape *libri*, nisi quod puer **Z** clamidem **BCD** atque *Bothius*.
atque haec *libri*, nisi quod hec **B** istic **F**, *Acidalius*, *Handius Tur-*
sell. III, p. 208. istinc *libri* sta *Camerarius*. fat **BCD**. fine **FZ**:
Plauti Com. III. Merc. 2.

'Vt, si haec non sint uéra, inceptum hoc itiner perficere
éxsequar.

Véra dicis?

EVTYCHVS.

Níl, Charine, té quidem quicquám pudet.

Nón mihi credis?

CHARINVS.

'Omnia equidem crédo, quae dicís mihi:

Séd quin intro dúcis me ad eam, ut uídeam?

EVTYCHVS.

Paulispér mane.

CHARINVS.

Quíd, manebo?

EVTYCHVS.

Témpus intro eúndi non est.

CHARINVS.

Énicas. 915

EVTYCHVS.

Nón opust, inquám, nunc intro te íre.

CHARINVS.

Respondé mihi:

Quá causa?

EVTYCHVS.

Operae nón est.

quod decepit Handium p. 464 911. inceptum **D** itinere **CD**.
itinerare **B** exsequar pro exequar **B** 912 huc repósuit Bothius,
in libris collocatum post v. 903. Post v. 936 collocabat Acidalius
carine **B** quidem om. **FZ** (habent etiam Pyladis codd.)
913. quae dicís **Z**. quae edicís **F**. quia edicís **BCD** tibi **B**
914. quin] cum **B** 915. Quin **F** 916. opus est líbri intro te
ire ref^d pone **C**. introit.. ref CH. Ponde **Ba**. introi.. re. CH. Ponde
Bb 917. personae nota crasa ab initio in **B** Ev. ex CH. corr.

CHARINVS.

Cur?

EVTYCHVS.

Quia nón est illi cómmodum.

CHARINVS.

'Itane? commodum illi non est, quae me amat, quam ego
cóntra amo?

'Omnibus me lúdificatur híc modis. ego stúltior,
Quí isti credam, quóm moratur. chlámýdem sumam dénuo. 920

EVTYCHVS.

Máne parumper átque hoc audi.

CHARINVS.

Cápe sis, puer, hoc pállium.

EVTYCHVS.

Sáne hoc non in méntem uenit dúdum ut tibi [concréderem.]
Máter iratást patri ueheménte, quia scortúm sibi
'Ob oculos addúxerit in aedis, dum ruri ípsa abest:
Súspicatur íllam amicam esse ílli.

CHARINVS.

Sonam sústuli.

925

B opere **Z** commodi **BC.** commodj **D** 918. contra amo
FZ. contra iam **B.** contraham **CD** 919. me ludificatur hic *Gu-*
lielmus. hic ludificatur me *libri* dolif **FZ** stultitior **B**
920. Qui **B.** Pius. Quid *reliqui* istic redam **B.** istic reddam **CD**
quom moratur **R.** commoratur *libri.* Nisi qui moratur *praestat*
clamidem **BCD** 921. hoc **Z.** haec *reliqui* 922 *hic repositus*
de sententia Acidalii, in libris post v. 899 collocatus ut tibi concre-
derem **R.** ut tibi **B.** ut ob **CDFZ.** ut oboe 'codd. antiqui' *Pii.* ut
oblitum *Saracenus.* ut urbem obambulo *Pylades.* uti tibi dicerem *Camerarius*
923. mater **DFZ.** Mane **B.** om. **C** irata est *libri, spatia*
inter utramque vocem relicto **C** 924. ob oculos **Z.** Ob oculif **BCD.**
ab oculif **F** abduxerit **F** 925. *pro personarum notis in hoc et*
duobus proximis versibus spatia vacua **B** Sonam **BCFZ.** Sonam **F.**

EVTYCHVS.

Eam rem nunc exquirít intus.

CHARINVS.

Iám machaerast ín manu.

EVTYCHVS.

Núnc eo si te íntro ducam

CHARINVS.

Tólló ampullam atque hínc eo.

EVTYCHVS.

Máne, mane, Charíne.

CHARINVS.

Erras: mé decipier haúd potest.

EVTYCHVS.

Néque uolo edepol.

CHARINVS.

Quín tu ergó itiner éxsequi meum mé sinis?

EVTYCHVS.

Nón sino.

CHARINVS.

Egomet mé moror. tu púere, abi hínc intro ócius. 930

Iam ín currum conscéndi, iam lora ín manus cepí meas.

CH. zonam *Pío Saracenoque ducibus Pylades* 926. Ev. Eam *idem*. Eam *libri* machaeraft **Z**. macharaft **C**. machareft **B**. macheraft **DF**
 927. Nunc eo si te **R**. Nam scio te **B**. Nam si eo te *reliqui*. Nam si eo te nunc *Camerarius*. Nam si eo ted *Bothius* ampulam **Z**
 928. Heus mane mane Charine *idem*. Heus mane mane Charine, heus *Guyetus* chare **Da**, charine **Db** decipier haud potest **R**. decipere haud potest **BC**. decipere haud potest **DFZ**: iam decipere haud potes *Guyetus*. decipere non potes *alii* 929. uolo edepol **CDFZ**, *nisi quod* edepol **Z**. edepol uolo **B** itiner **CDFZ** et haec verba *proferentes Nonius* 482, *Priscianus* VI p. 695 (*I* p. 245 Kr.). iter **B** exsequi *pro* exequi **D** metum **Ba** 930. egomet me moror *Bothius*. egomet memor *Priscianus* VII p. 735 (*I* p. 303 Kr.). ego me moror **BCDZ**. egone moror **F** puere **CDF**, *Prisc.* puer **BZ** 931. cursum **B** conscendi **FZ**. uescendi **D**. escendi **CD**, *Scioppius Susp. lect. I*, 21

EVTYCHVS.

Sánus non es.

CHARINVS.

Quín pedes uos ín curriculum cõicitis

'In Cyprum rectá, quandoquidem páter mihi exiliúm parat?

EVTYCHVS.

Stúltus es. noli istuc quaeso dícere.

CHARINVS.

Certum éxequist,

'Operam ut sumam ad péruestigandum, tibi sit illaec.

EVTYCHVS.

Quín domist. 935

CHARINVS.

Nam híc quod dixit, íd mentitust.

EVTYCHVS.

Véra dixi equidém tibi.

CHARINVS.

Iám Cyprum uení.

EVTYCHVS.

Quín sequere, ut íllam uideas quam éxpetis.

CHARINVS.

Pércunctatus nón inueni.

EVTYCHVS.

Mátris iam íram néglego.

---

iam hora **B**. lora iam *Lachmannus* cepi **C** 932. coicitis **R**. con-
 icitit **BCD**, *Beckerus Quaest. p. 26, Kampmannus de In praep. p. 35.*
 conficitit **FZ** 933. cyprim **D** mihi pater *Guyetus* exsulum
 imperat *Pareus* 934. exequist **BCDa**. exequist **FZ**. exequist **Dd**
 935. summa **Z** ad uestigandum **B** fit illec **Z**. illec fit **F**
Ev. et proximo v. Ch. om. **B** domist **Dd** 936. hic **B**. id
reliqui id om. **B** mentitust **BF**. mentitust **D** dico **FZ**
 937. uideat **C** 938. Percunctatus est **F**. Perconctatus *Seu-*

CHARINVS.

Pórro proficiscór quaesitum. núnc perueni Chálcidem.

Vídeo ibi hospitém Zacyntho: díco quid eo aduénérim: 940

Rógito quis eam uéxerit, quis hábeat, si indaudíuerit.

EVTYCHVS.

Quín tu istas omíttis naugas ác mecum huc intro 'ámbulas?

CHARINVS.

Hóspes respondít, Zacyntho fícos fieri nón malas.

EVTYCHVS.

Níl mentitust.

CHARINVS.

Séd de amica se indaudiuisse aúumat,
Híc Athenis ésse.

EVTYCHVS.

Calchas íste quidem Zacýnthiust. 945

CHARINVS.

Náuem conscendó, proficiscor flico: iam súm domi,
Iám redii de exsilio. salue míhi, sodalis Eútyche.

tarius negligo **B**. negligo **F** 939. q'ítum **C** calcidem **CDF**
940. ibi om. **Z**. ubi **F** zacinto **BC**. zacincto **D**. hiacyntho **F**
eo] ibi **F** 941. Rogito *Pius*. Cogito *libri* si indaudiuerit
Camerarius. si ibi inde audiuerit *libri*, nisi quod ibi **C**. si ibi inaudiuerit
Pylades 942. Cum tu **B** naugas **C**. nugas *reliqui* 943. redit
D ead. m. zacyntho (*cum vacuo spatio ante eam vocem*) **B**. zacyno **C**.
zacincto **D**. hiacyntho **F** 944. Ev. om. **B** mentituf est *libri*
Cx. *spatium* **B** se indaudiuisse **R**. se indaudiisse **D**. se inaudiisse **C**.
se inaudiisse **BZ**. se audisse **F**. sese inaudisse *Camerarius*. inaudisse se
Bothius, *Fleckeisenus* *Exerc.* p. 44 autumant **BCD** 945. Ev. om.
B Calchas *Camerarius*. calcaf **BDF**. callaf **C**. chalcaf **Z**
zacynthiust **C**. zacynthust **B**. zacinctust, *sed corr.* zacinctiust, **D**. zacynthust
Z. hiacynthust **F** 946. Cx. om. **B** iam **FZ**. ea **BCD**
947. Ev. *praemittit* **B** redii de exilio **R**. redi exilio *libri*. redii exilio
Pylades: et iam iam *geminans* *Bothius*. rediui exilio *coni.* *Camerarius*. redii
ex exilio *cum Kampmanno de reb. mil.* p. 33 *Fleckeisenus* *Exerc.* p. 11

'Vt ualuisti? quid, parentes mēi ualent? tam grātiast:
Béne uocas, benígne dicis. crás apud te, núnc domi.
Síc decet, sic fieri oportet.

EVTYCHVS.

Ého tu, quin tu sómnias. 950

Híc homo non sanúst.

CHARINVS.

Medicari amícus quin properás mihi?

EVTYCHVS.

Séquere sis.

CHARINVS.

Sequór.

EVTYCHVS.

Clementer quaéro: calces déteris.

Aúdin tu?

CHARINVS.

Iam dúdum audiui.

EVTYCHVS.

Pácem componí uolo

mihí, *non* mī, *libri* entice **BCD** 948. Sic **R.** quid parentes mei? ualent? tibi gratia est *Pylades*. quid parentis metuat mater dati *libri*, nisi quod parentes **FZ**, mat **CD**. quid parentes? quid tua mater? satin bene? *Pius*. quid, parentes mei ualent? coena dabitur *Camerarius*. quid parentes? mecum ad matrem cedito *Bothius*. *Tanquam respondentem audire Eutychem Charinus sibi videtur: ipsa responsa non dantur* 949. benigna aediceif **B** erat **Z** nunc *Pius*. non *libri* 950. Sic *Pius*. Si *libri* fierit **B** eho tu: quin tu somnias **R.** eloquenifomnias **B**. eloque ni fomnias **D**. eloquere fomnias **C**. eloque infomnias **F**. io. quē infomnia **Z**. eho, quae tu somnias *Camerarius*: ubi ehodum quae *Guyetus*. eloquere, an tu somnias *Bothius* 951. non sanust *Guyetus*. non sanus **CBFZ**. infanuf **B**. non sanus est *Pylades*. insanust *Bothius* Cn. om. **B** amicif **F** properas mihi **R.** properas *libri*. Fortiore medicamento amicus quin properas medicariet *Bothius*, *Hermannus* 952. Ev. om. **B** Sequere sis **F**, *Pius*. Seque ref ef **B**. Seque refef **C**. Sequere refef **D**. Sequere scif **Z** queso **B** 953. ante nolo *spatium* **C**

Měo patri cum mătře: nam nunc iratast ei

CHARINVS.

'I modo.

EVTYCHVS.

Própter istanc.

CHARINVS.

'I modo.

EVTYCHVS.

Ergo cúra.

CHARINVS.

Quin tu ergo í modo: 955

Tám propitiam réddam, quam quom própitiast Iunó Ioui.

DEMIPHO. LYSIMACHVS.

DEMIPHO.

* * * * *

Quási tu numquam quíscquam adsimile húius facti féceris.

LYSIMACHVS.

Édepol numquam: cáui ne quid fácerem. uix uiuó miser:

954. iratast ei **R**. est irata libri i om. **Z** 955. Ev. Pylades. om. **FZ**
 istanc modo **FZ** 956. Ev. tam **Z** propiciam et propicia **Z**
 quam....propitia est quattuor lătteris erasis **B**. quam cum propitia est reliqui
 Act. V. Scaen. 3. DEMIPHO LISIMACHVS SENES II **B** et, nisi
 quod LYS., **C**. om. **Da**. DEMIFO LYSIMAC' II **Db**. Demipho Lyfima-
 chus **FZ** Ab initio Demiphonis et Lysimachi sermones haud adeo
 paucos intercidisse apparet: sed non tales quales adduntur vulgo
 957. huiusce Lachmannus 958. 959 hoc ordine Acidalius: inverso libri
 958. Ly. om. libri facerem. uix uiuo miser **R**. facerem uix

Nám mea uxor própter illam tóta in fermentó iacet.

DEMIPHO.

'At ego expurigationem habébo, ut ne suscénseat. 960

LYSIMACHVS.

Séquere me. sed éxeuntem filium uideó meum.

EVTYCHVS. LYSIMACHVS. DEMIPHO.

EVTYCHVS.

'Ad patrem ibo, ut mátris iram síbi esse sedatám sciat.

Iám redeo.

LYSIMACHVS.

Placét principium. quid agis? quid fit, Eútyche?

EVTYCHVS.

'Optuma opportúnitate ambo átuenistis.

LYSIMACHVS.

Quíd reist?

uinumfer **C**. facerem uix uinumifer **Da**. facere multū miser **B**. facerem.
uix uinum sum miser **DbfFZ** 959. Lys. praemittunt libri propte
ellam **Cda**. propter ellam **Db**. prope illam **B** toto **F**
960. At ego **F**. At **g** **B**. At ergo **CDZ**. At ego eam *Camerarius*. Ast
ego *Bothius*: quod non debebam probare *Parerg. I p. 516* expurigationem
R. expurigationem libri succenfeat **Z**. subcenfeat **F** 961. *Ly. om.*

libri exuntem **C** *Sequuntur in B quattuor versus vacui*

Act. V. Scen. 4. EVTICVS ADOLESCENS. SENES IDEM **B**.
EVTYCHVS ADVLESCENS EIDĒ LYSIMACHVS DEMIPHO **C. om. Da**.
EVTIC' ADOL. CHA **Db**. Demipho Eutyen' Lysimachuf Charinuf **FZ**

962. 963 hoc ordine ante *Acidalium Pylades: inverso libri*
962. E. praemittit **B**, Ev. **DFZ** Appatrem **C** securam *Came-*
rarius 963. Ev. iam **B** credo **Z** *Ly.] De. B. om. FZ*
sine spatio fiet **B** eutiche **B**. eutice **FZ** 964. Ev. *om.*
CDFZ. rasuram **B** Optima libri oportunitatē **BCD**
atuenistis **R**: aduenistis *Camerarius*. ut uenistif **B**. autuenistif **C**. aut

EVTYCHVS.

Vxor tibi placáta et placidast. cétte dextrás núnclám. 965

LYSIMACHVS.

Dí me seruant.

EVTYCHVS.

Tíbi iam amicam ésse nullam núnclío.

DEMIPHÓ.

Dí te perdant. quíd negotíst nám quæso istuc?

EVTYCHVS.

Éloquar.

'Animum aduortíte igitur ambo.

LYSIMACHVS.

Quín tíbi ambo operám damus.

EVTYCHVS.

Quí bono sunt génere nati, sí sunt ingeníó malo,

Súapte culpa [dámnum] capiunt, génus ingenio quom ín-
probant. 970

uenistif **D.** autem uenistif **FZ** rei est *libri* 965. placata et placida est *Bothius*. placida et placatast *libri* cétte *Camerarius*: *quam formam e 'Plauto' profert Phocas p. 1718 P.: e 'Plauto et antiquis comœdiographis' Probus p. 1486 et Sacerdos Endlicheri p. 68: e 'Plauto', sed hoc addito testimonio 'estte patri meo', Cledonius p. 1916 et Pompeius p. 325, quæ quidem verba 'Terentio' Aleuinus p. 2118 tribuit: non e Plauto Nonius p. 84. certe BCDZFZ. Nugatur Handius Turs. II p. 14* nunciam **Z.** nunc iam reliqui 966. aut te pro me hoc versu, aut proximo me pro te *Acidalius* iam **R.** om. *libri* nullam esse sola **Z** tibi uero esse nullam amicam *Lachmannus* nuncio **Z** 967. qui vitium *Gronovianæ* negotii est **B.** negotij est **D.** negotii est **CFZ** quefo **B** 968. *Ly.] De. B* 969. si sunt *Camerarius*. sunt **BC.** om. **DFZ.** si sunt *Guyetus simul* genio scribens 970. damnum **R.** genere *libri*: quod e *prægresso versu inrepsit* ingenio cum **R.** ingenium **BCDZ.** ingenuum **F.** *Poteris etiam de si vel ubi cogitare* ^īprobant **C.** ^īprobant **D** Suapte culpa genere capiunt, genus ingenuum improbant *Camerarius*. Vbi capiunt *Scaliger ascripsit*, capiuntur idem commendauit in *Varr. rer. rust. II p. 242 ed. Steph.* Suapte

DEMIPHO.

Vérum hic dicit.

LYSIMACHVS.

Tibi hercle dicit.

EVTYCHVS.

Éo illud est uerúm magis.

Nám te istac aetáte haud aequom filio fuerát tuo

'Adulescenti amánti amicam erípere emptam argentó suo.

DEMIPHO.

Quíd tu ais? Charíni amicast illa?

EVTYCHVS.

Vt dissimulát malus.

DEMIPHO.

Ille quidem illam sése ancillam mátri emissee dñxerat. 975

EVTYCHVS.

Própterea igitur tú mercatu's, nõuos amator, uétus puer?

LYSIMACHVS.

'Optume hercle: pérge porro: ego ádsistam hinc altrínsecus.

culpam generi capiunt *Salmasius et faciunt substituto Guyetus*: geniumque ingenuum *idem*, genus ingenio *Lipsius*. *Alia aliis ineptiora alii: quorum honorificae mentioni Taubmannus consuluit. Nihil viderunt Rostius Opusc. p. 130 sq., Lingius de hiatu p. 28* 971. dicit hic *Camerarius*

Ev. **Z** hercle **R**. ergo libri De. **FZ**. illud est uerum

BCDF. illud uerum est **Z**. id uerum est *Bothius*. uerum est *Guyetus*.

Longe a vero Lománus p. 55 aberrat 972. Ev. praemittunt **FZ**

aetate **BCD** equom **B**. aequum reliqui filio fuerat *Bothius*.

fuerat filio libri 973. Adol. **Z** eripere emptam argento **R**:

quanquam etiam eripere argento emptam cum *Lachmanno vel* emptam eri-

pere argento *licebat*. emptam argento eripere **BCZ**, item **E**. emptam

eripere mus argento (?) **D**. emptam argento redimere **F** 974. charini

B, *Pius*. charine **CDZ**. charino **F** atnicast **C** 976. mercatus

scribebatur nouus libri 977. Cha. praemittunt **FZ** optime **Z**

pérge porro **R**. pérge libri. pérge pérge *Guyetus* ego **C**

ádsistam **FZ** altrínsecus **F**, *codd. Pyladis, Glossarium Plautinum*.

alterin fecus **B**. alter insecus **C**. alterinsecus **D**. alternif cecus **Z**

Quibus est dictis dignus, usque oneremus ambo.

DEMIPHO.

Nullus sum.

LYSIMACHVS.

Filio suo qui innocenti fecit tantam iniuriam.

EVTYCHVS.

Quem quidem hercle ego [hodie, peregre] quom fret, red-
duxi domum: 980

Nam fbat exulatum.

DEMIPHO.

An abiit?

EVTYCHVS.

Etiam loquere, lartia?

978. oncremuf **C** 979. *LYSIMACHO tribuit Camerarius, quem libri*
EVTYCHO una cum proximo ante tantam spatium **C** 980. ergo **C**.
hodie ego *Pylades* hodie peregre (vel peregre e patria) *exempli caussa*
R. in exilium *libri e glossemate* cum *libri* reduxi *libri*
981—991 *sic et ordinandos et glossematis liberandos putavi. Quos* **B** *tales*
prodidit:

981 Nam exibat exilium. De. an abiit? Ev. et iam loquere larua.

982 Temperare istac aetate istis decet te artibus.

987 De. Fateor deliqui profecto. Ev. et iam loquere larua.

982 Vacuum esse istac aetate diis decebat noxiis.

984 Itidem ut tempus anni aetate aliam aliud factum conuenit.

985 Nam si istu cuius est senecta aetate scortari senes

986 Vbi locis tres summa nostra publica? De. ei peris miser.

983 Adulescentes rei agenda s magis solent opera dare.

988 Iam obsecro hercle uobis habete cum porcis cum fiseis.

990 Redde filio sibi habeas. Ev. iam ut uult per me sibi habeat licet.

989 Temperare edepol quoniam ut aliter facias non est copia.

991 De. Supplicii sibi fumat quid uult ipse ob hanc iniuriam.

A quo exemplo discrepans tantum scriptura reliquorum afferetur deinceps.
Et initium quidem perperam iteratis turbatum esse Osannus Analect. p. 202
vidit, nihil ultra suspicatus. Ceterum ipsa sermonum ratio talis est, ut non
uno in loco, quae praestet personarum descriptio, ambigas 981. Nam
ibit exulatum **CD**. Nam ibat exulatum **FZ** Ev. etiam **CD FZ**.

Témperare istac ted aetate hís decebat nóxiis.

[‘Adulscntes réi agendae isti mágis solent operám dare.]

‘Itidem ut tempus ánni, aetatem aliam áliud factum cóndecet.

Nám si istuc ius sít, senecta aetáte scortarí patres, 985

‘Vbi loci siét res summa púplica?

DEMIPHO.

Ei perí miser.

Fáteor, deliquí profecto * * * *

Iam óbsecro hercle habéte uobis cúm porcís, cum fiscina.

L.Y. etiam Gruterus 982. 987 hi sunt in **CD**:

Temperare istac aetate istis decet te artibus.

Fateor. deliqui profecto etiam loquere larua?

Vacuum esse istac ted aetate his decebat noxiis:

nisi quod tertio te detate his dicebat **C**. Quorum primo decebat te Pylades, decebat Camerarius: secundo DE. Fateor et Ev. etiam **DBFZ**: tertio te aetate **FZ** — hic **Z**, iis Camerarius. Non est veri simile Plautinum verum talem fuisse:

Temperare istac aetate istis decebat te artibus.

983. Adulscnt^{to} **C**. Adolescentef **Z** agendae isti magis **CDFZ** operam **FZ** Totus versus quin sit insiticius, prorsus non dubitandum videtur 984. aetate aliam etiam **D** et, nisi quod etate, **C**. aetatem aliam **FZ**: quod servans Lachmannus in Lucr. p. 64 concedet pro conuenit Vncis hunc versum ut subditicium Guyetus inclusit. Qui fortasse e duobus coaluit, velut talibus:

‘Itidem, ut anni témpus [operam - áliud aliam póstulat,

‘In hominum uita] aétati aliae - áliud factum cónuenit.

985. istuc ius sit **R**: servata scribendi consuetudine aetatis Attianae. istuc ius est **CD**. istuc iunisset **FZ**. istuc ius est Pylades senex **Z**. patres **R** 986. loci siet res summa **R**. locis tres summa nostra etiam **CD**: quod esse locis res Fleckeisenus Exerc. p. 17 vidit. loci res summa nostra **FZ** et est addito Camerarius puplica **C** hei **FZ** 987. supplendus hoc exemplo:

Fáteor: deliquí profecto, [quóm redemi illám mihi.]

988. DEM. Iam Camerarius hercle habete uobis Acidalius. hercle uobis habete libri, nisi quod habere **Z**. uobis hercle habete Camerarius. uobiscum habete Servius in Georg. I, 266 cum porcis cum fiscina cum libris Servius. sportis duce Salmasio vel porris coniciebat Acidalius: fuscina Sal-

LYSIMACHVS.

Témperi edepol: quóniam, ut aliter fácias, non est cópia.

EVTYCHVS.

Rédde filió: sibi habeat.

DEMIPHO.

Iam út uolt, per me habeát licet: 990

Súpplíci sibi súmat quod uolt ípse ob hanc iniúriam.

Módo pacem faciátis oro, ut né mihi iratús siet.

Si hércle sciúissém siue adeo ióculo dixissét mihi,

Sé illam amare, núnquam facerem ut íllam amanti ab-
dúcerem.

Eútyche, oro té: sodalis éius es: serua et súbueni. 995

Húnc senem pará clientem: mémorem dices benefíci.

LYSIMACHVS.

'Ora ut ignoscát delictis húius atque adulescéntiae.

DEMIPHO.

Pérgin tu autem? heia, superbe inuéhere. spero ego míhi
quoque

masius. Res obscura 989. Temper edepol quoniam **D**. Temper edepol quō **C**. Semper edepol. Ev. quoniam **FZ**. Temperi edepol, quoniam *Acidalius* ante ut et ante faciat vacua spatia **C** copię **DZ**. copia *Guyetus* 990. Ev. Redde **D6FZ** sibi habeat **C**. si habeat **DFZ**. sibi habeat *Camerarius*, postquam idem 'alibi legi' Pius dixit habeat. DE. iam ut uult, per idem. habeat iam uolt per **CD**. habeat iam uolt. DE. per **FZ** sibi om. *Guyetus* 991. sibi om. **CDFZ** fūma **Z** quod *Bothius*. quid libri uult **F** 992. faciat misero ut **B** iratus siet *Pylades*. iratus ē (vel est) **BCD**. iratus **FZ** 993. ércle **C** loculo **BCDF** 994. Sed **C** 995. CHA. **Z** Eutiche **BCD** oro te **R**. te oro libri. ted oro *Guyetus* eiuf esse rura et **B**. eiuf eē rua et **CD** 996. para *Guyetus*, *Bentleius in Andr. I, I, 17*. para me libri benefíci **CD**. benefíci **FZ**. Ev. benefiet **B** 997. LX. *Camerarius*. Ev. **FZ**. om. **BCD** deliciis **BCDF** huius *Acidalius*. tuif libri. eius *Bothius* adol. **Z** 998. DEM. *Camerarius*. LIS. **B**. CHA. **D6FZ** eia **Z**. hia **CD**. hya **F**. huc **B** Ceterum autem? heia, superbe inuehere! **R**: quí non recte iudicavi *Parerg. I p. 454 sq.* autem, eia superbe, inuehere? inde a *Camerario* vulgo.

Témpus tale euenturum, ut tibi grátiam referám parem.

LYSIMACHVS.

Missas iam ego istas ártis feci.

DEMIPHO.

Et quídem ego dehinc iam

LYSIMACHVS.

Nihil agis: 1000

Cónsuetudine ánimus rursus te húc inducet.

DEMIPHO.

'Obsecro,

Sátis iam ut habeatís. quin loris caédite etiam, sí lubet.

EVTYCHVS.

Récte dicis: séd istuc uxor fáciat, quom hoc rescíuerit.

DEMIPHO.

Nihil opust rescíscat.

EVTYCHVS.

Quid istic? nón resciscet: né time.

autem in hunc superbe inuohere? *Bothius. Non videtur de eheu vel ohe vel oiei cogitandum* 999. Tempus euenturum tale, ut gratiam *Hermannus. Qui poluerat etiam* Tempus tale esse euenturum ut gratiam 1000. *Lys. Camerarius. DEM. DdFZ. om. B* Missus *BC* artis feci. *DE. et Gruterus: artis feci. et Pylades: artes faciam. DE. et Camerarius. artificiet BCD. artifici et FZ. artef feci et 'prisca exemplaria' Pii, 'codices antiqui' Pyladis* iam. *Lys. nihil agis Lachmannus. iam nihil (cum spatio) BCDa. iam. EV. nihil Dd. iam. CHA. nihil FZ. iam. Lys. nihil Camerarius. iam. Lys. nisi Bothius cum proximis construens. iam omisero. LY. R olim. Nihil effecit Brizius Quaest. p. 50* 1002. locif *FZ* caedite pro cedite *B* 1003. *EVT. DdFZ. Lys. B, Camerarius: de quo dubitari potest qm B. cum reliqui* 1004. opus est solus *B* *EVT. quid istic? non post Saracenum Camerarius. CHA. quid istic non DdFZ et sine CHA. CDa, sed cum rasura i litterae C. LIS. quid istic non B. EVT. quid istuc? non Pylades: et quid istuc e suis codd. Lambinus affert. Lys. qui istuc? EVT. non Bothius olim. resciscat. quid istuc? fuit qui Demiphoni continuaret rescisset C*

Ėamus intro: nón utilibist híc locus, factís tuis,¹ 1005
Dúm memoramus, árbitri ut sint quí praetereant pér uias.

DEMIPHO.

Hérele quin tu récte dicis. ěadem breuior fábula
Ėrit. eamus.

EVTYCHVS.

Híc est intus filius apud nós tuos.

DEMIPHO.

Optumest.

EVTYCHVS.

Illác per hortum nós domum transibimus.

LYSIMACHVS.

Eútyche, hanc uoló prius rem agi quám meum intro referó
pedem. 1010

EVTYCHVS.

Quíd istuc est?

LYSIMACHVS.

Suám quisque homo rem méminit. respondé mihi:
Cérton scis non súscensere míhi tuam matrém?

EVTYCHVS.

Scio.

1005. Eamuf **B**, *Pylades*. Evt. Eamuf **D^bFZ** utilibist **R**. utile
fi **CD**. ut fi **B**. utile **FZ**. *Nisi Nonii p. 224 exemplis* utilibest *de-*
fendes factif] i cum rasura **C** 1006. memorauimuf **F** arbi-
trium sint **B** 1007. Dē. **B**, *Saracenus*. CHA. **D^bFZ** quin
Pylades. qui libri 1008. Ev. **B**, *Camerarius*. γ. **D^bFZ**
est hic **F** ante corr. tuof **B**. tuuf reliqui 1009. Optumest **B**.
Optume est reliqui, nisi quod Optime **Z** Evt. illac **R**. illac *DEMI-*
PHONI continuatum libri illac portum **F** 1010. Eutiche **CD**
rem magis **B**. agi rem *Bothius* introire fero **B** 1011. *Fortasse*
praestat suam quisque rém homo memint **C** 1012. certen fí **C**

LYSIMACHVS.

Vide modo.

EVTYCHVS.

Me uide.

LYSIMACHVS.

Sat habeo. sed quaeso hercle etiam uide.

EVTYCHVS.

Non mihi credis?

LYSIMACHVS.

Immo credo: sed tamen metuó miser.

DEMIPHO.

Eamus intro.

EVTYCHVS.

Immó dicamus sénibus legem censeo 1015

Prius quam hinc intro abeamus, qua se teneant contentique sint.

succenfere **FZ** 1013. Sic **R**. Ly. Vide. Ev. me uide. Ly. satif habeo. id queso **FZ**: ubi at pro id *Acidalius*. Video me fide. Ly. satif habeo id quaeso **B** et spatio pro Ly. relicto **CB**, nisi quod idq' so **C**. *Prorsus inutilia Balbadius Observ. p. 32 sqq. Hinc nova pagina in B incipit et simul promiscuus caerulei rubrique coloris in pingendis personarum notis usus, quem per partem maximam Pseuduli pertinere dixi in praefatione eius fabulae p. XI. Quo accedit graecarum usus litterarum, de quo monitum in Proleg. Trin. p. xxix sq. Itaque v. 1014 et 1015 graecis notis*

caeruleis superpositae sunt rubrae latinae hoc exemplo: ^{EV E LIS D} I' vel I', A, B

1014. Non credis ^{mihi} **B**, sed m. ant. miseriam ascripsit Lachmannus

1015. Sic personis distinxit **B**, item *Acidalius*. CHA. Eamuf intro. Ev. immo **F**. Ev. Eamuf intro. Ev. immo **Z**. Ev. Eamus intro. immo cum *Pylade Camerarius* legem censeo *Guyetus*. legesf. **A**. cenfeo **B**. legesf. cenfeo **CDs**. legesf. CHA. cenfeo **DsFZ**. legesf. cenfeo *Camerarius* Ceterum *pristinam ipsius Plauti fabulam habeo cur tali hic versu terminatam fuisse suspicer*:

Eamus intro. Ω Spectatores, bene ualete et plaudite.

1016. I' praemittit **B** Prius quam h[inc intro] abeamus, qua se teneant **R**. Priusquam habeamus quas elegeret teneant **B** et, nisi quod e lege, **C**. Prius habeamus quas elegeret teneant **D**. Prius habeamus quas legesf. teneant

'Annos gnatus séxaginta quí erit, si quem scéimus
 Scéi maritum síue hercle adeo caelibem scortárier,
 Cúm eo nos hac lége agemus: íncitum arbitrábimur.
 Neú quisquam posthác prohibeto ádulescentem filium. 1020
 Quín amet et scórtum ducat, quód bono fiát modo.
 Sí prohibuerit, clám plus perdet quám si praeberit palam,
 Ét per nos quidem hércle egebit quási qui suum prodégerit.
 Haéc adeo edico éx hac nocte primum ut lex teneát senes.
 Béne ualete: atque, ádulescentes, haéc si uobis léx placet, 1025
 'Ob senum hercle indústriam uos aécumst clare plaúdere.

FZ. Vbi qua se lege *Gulielmus: quae vera est interpretatio scripturae Pa-*
latinae ante fuit spatium C 1017. *A. praemittit B, Ev. D & FZ.*

om. Camerarius. gnatus BD. natus reliqui querit B. querit D

1018. siue *Pylades. seu libri ad C caelibem pro cel. BC*

scortarier B 1019. hac *Bothius. hic libri Sequitur in libris,*

quem fecimus 1023 1020. prohibeto posthac *proclivis transpositio: nisi*

posthac prohibessit dedit poeta *adol. Z filia BCD*

1021. Qui **F** et scortum] scortumque *Guyetus. quin scortum Bothius*

1022. Si prohibuerit *Pylades. Si quis prohibuerit libri. Si quis pro-*
hibeat Guyetus clam plus perdet *Bothius. plus perdet clam libri. plus*
perdat sine clam Guyetus quam si praeberit *Guyetus: quam si prae-*
hibuerit Camerarius. si prohibuerit sine quam libri, cum vacuo spatium post
ea verba B. quam praehibuerit Scaliger. quam si praehibessit (et antea pro-
hibessit) nescio an scripserit Nautus 1023 huc revocavit *Pistoris, posi-*

tum in libris post v. 1019 hercle **B** quasi qui **R.** qui *libri*

1024. adeo edico ex hac nocte primum ut lex **R.** adeo ut ex hac nocte
 primum lex *libri, nisi quod ad C. Vbi hacce Camerarius. adeo ex hac*
 nocte primum lex uti *Bothius. Hoc addo unum, ut ex hac n. p. l. Kamp-*

mannus de De praep. p. 21 senex **F** 1025. adolescentef **Z**

1026. Obsenū **Z** iniuriam *Guyetus* aecum est **B.** equum est **CD.**
 aequum est **FZ** dare plaudere **D.** dare plaudite **FZ** PLAVTI
 MERCATOR EXPLICIT **BCD.** PLAVTI · POETE · CLARISSIMI · MER-
 CATOR · EXPLICIT **F**

